

LOVEC

Revija za lovstvo, lovsko kinologijo in varstvo narave
Letnik LXXXVII., št. 2
februar – svečan 2004

Glasilo izdaja

Lovska zveza Slovenije

Priprava za tisk Delo Repro, d.d.
Tisk Euroadria, d.o.o., v Ljubljani
Poština je plačana pri pošti
1102 Ljubljana

UREDNIŠKI ODBOR:

Glavni urednik Janez Černač
Odgovorni urednik Boris Leskovic

Bojan Avbar, Tomaž Burazer,
Franc Černigoj, Romana Erhatic
Širnik, Janez Hartman, Boris
Kryštufek, Marjan Toš

Lektorica in korektorica

Marjetka Šivic

Tehnični urednik Milan Samar
Tajnica uredništva Eva Strajnar

Lovci izhajajo praviloma vsak mesec.
Ta številka je izšla v 24.200 izvodih.
Po zakonu o DDV je glasilo LOVEC
odbadeno po 8,5 % stopnji.

Besedila za objavo obvezno
pošljite tudi po e-mailu (ali na
disketi + izpis), uradne dopise,
potrjene z žigom in podpisom
odgovorne osebe ZLD / LD in
fotografije, pa v originalu ali na
CD. Pripisite tudi svojo telefonsko
številko.

Nenaročenih rokopisov in slik
ne vračamo!

Uredništvo glasila Lovec
Župančičeva 9 – p.p. 505
1001 Ljubljana
e-mail: lovec@lovska-zveza.si
Tel.: (01) 24-10-922
Faks: (01) 24-10-927
Predstavitvene strani LZS:
<http://www.lovska-zveza.si>

Cene malih oglasov:

do 15 besed 1000 SIT,
od 15 do 25 besed 1300 SIT,
od 25 do 30 besed 1500 SIT.
Za vsako nadaljnjo besedo 50 SIT.
Male oglase je treba plačati vnaprej
na transakcijski račun
Lovske zveze Slovenije,
Župančičeva 9, Ljubljana,
pri NLB, d.d., Ljubljana:
02010-0015687097.

Foto: Foto Spring MB

IZ VSEBINE:

Bojan Lepižnik: Namesto kritike se raje vključite v uveljavljanje novega zakona!	64
IZ DNEVNEGA TISKA	65
MNENJA IN KRITIKE	69
M. Skudnik: Nepopravljiva škoda	69
M. Umek: Možnosti za ponovno naselitev poljske jerebice na območju spodnjega Posavja	71
M. Toš: Za sprejemanje novosti je potreben daljši čas ...	75
B. Leskovic: Swarovski Optik – primer izjemno uspešne razvojne poti	77
B. Galjot: Preparatorstvo ni le znanje	81
PO LOVSKEM SVETU	84
J. Mehle: Na kratko iz tujega tiska	84
LOVSKO PRIPOVEDNIŠTVO	85
B. Bizjak: Sanje	85
LOVSKA ORGANIZACIJA	89
A. Vrščaj: Iz dela ZLD Bele krajine	89
G. Kokot: SK ZLD Celje ob jubileju podarila 80 drevesnih sadik	90
B. Vasa: Obiskali smo Sejem lova in ribolova v Novem Sadu	92
B. Leskovic: Spet pri prijateljih v SR Srbiji	92
L. Števanec: Tretji memorial Jožeta Grleca st.	95
B. Žerdin: LD Bakovci – Dokležovje uspešno sklenili bero lova	97
JUBILANTI	98
LOVSKI OPRTNIK	100
J. Papež: Iz oči v oči	100
L. Števanec: Moje glasbeno izobraževanje	101
S. Lenardič: Ne naredite napake!	102
M. Erzar: Kulinarični kotiček	104
MLADI PIŠEJO	105
T. Steffe: Moj nemški lovski terier Ch. Blitz	105
V SPOMIN	106
LOVSKA KINOLOGIJA	107
M. Petek: Proslavili smo 25-letnico LKD Kočevje	107
N. Omejec: Uspešno delo LKD Gorenjske v minulem letu	107
KZS: Predvidena legla lovskih psov	108

SLIKA NA NASLOVNICI:

Poljska jerebica (*Perdix perdix*)

Foto: Foto Spring MB

V FEBRUARJU zakon dovoljuje lov na vso nezavarovano divjad ter na tu navedeno in prikazano divjad. Vendar le, če je odstrel načrtovan, potrjen in lov-ska organizacija (LD, ZLD, LZS, LGO) s svojim sklepom lovne dobe na kako divjad ni skrajšala ali lova ni prepovedala vse leto. Upoštevati moramo tudi sprotne odločbe, ki jih izda Ministrstvo oziroma vladne uredbe.

divji prašič
(do 15. 2.)
ozimci in lanščaki
(vse leto)

medved (po odločbi)

kuna belica, zlatica
(do 15. 2.)

Namesto kritike se raje vključite v uveljavljanje novega zakona!

Po obravnavi besedila novega lovskega zakona nekateri še vedno nočejo razumeti bistva lovstva, ki temelji na delovanju lovskih družin, drugi se spet sprenevedajo, tretji pa imajo še vedno svoj (legitimni ali pa tudi ne) interes po takšnem ali drugačnem zasebnem lovu. Tudi to je do neke mere razumljivo, težje pa je razumeti nekatere naše člane, ki dobro vedo, da je treba sredstva, pridobljena iz lovišča (od trofej ali divjačine), vračati v lovišča, če želimo obdržati stabilne populacije divjadi raznih vrst in pošteno plačevati primerne odškodnine za škodo, ki jo povzroči divjad, katere skrbniki smo. Tudi ti so člani LZS (ne v funkciji predstavnikov LZS), ki pa so prepričevali Državni svet RS, da se lastnikom zemljišč dogaja velika krivica, če v zakonu niso predvideni kot možni nosilci lovske pravice že na podlagi lastništva na zemljišču. Pa čeprav so lahko lastniki zemljišč, kot člani lovske družine, hkrati tudi nosilci lovske pravice v lovišču, ki je na njihovem zemljišču. Tu so se torej državni svetniki postavili izrazito na stran peščice veleposestnikov, ki jim je očitno izpod časti, da bi se družili s preprostimi delavci in kmeti, člani lovskih družin, na stran lokalnih skupnosti, ki so bile sicer večkrat omenjene. Ravno tako se niso postavili na stran majhnih lastnikov in kmetov, ki so, če so izkazali pripravljenost, že člani lovskih družin. Lokalne skupnosti naj bi po mnenju državnih svetnikov morale dajati k načrtom lovsko-upravljaljskih območij (naprej LUO) soglasje in ne le mnenja, kot predvideva novi zakon. Si to lahko predstavljamo v primeru, ko bi imela npr. neka lokalna skupnost le manjši del svojega območja v okviru nekega LUO, pa bi zavrnila soglasje, ker bi bilo po njihovem, laičnem oz. bolje – političnem mnenju za odstrel določeno premalo npr. divjih prašičev? Takšno usklajevanje bi lahko potekalo mesece in mesece, načrti ne bi bili potrjeni, na zemljiščih in v gozdovih pa bi se povečevala škoda od divjadi, ki naj bi jo plačevale LD!? Te pa bi bile brez prihodkov, ker ne bi smele izvajati odstrela (ker nimajo potrjenih načrtov); vse to pa zato, ker neka lokalna skupnost ni dala soglasja, ker ... Skratka, začarani krog, v katerega so nekateri še vedno prepričani, da bi bil edini pravi. Da, morda bi bil res pravi, vendar bi sledil cilju, da bi v lovstvu povzročili zmedo, s katero bi dokazali, da brez zasebnih lovišč naše lovstvo pač ne more biti učinkovito! Želijo si torej ureditve, podobne tisti na Hrvaškem, kjer so le redki zakupniki dejansko vložili v lovišča tisto, kar bi bilo potrebno, velika večina jih je le dobesečno izropala! Da smo Slovenci pri tem drugačni – in se nam Hrvaška ne more zgoditi – pravijo nekateri nasprotniki zakona in nadaljujejo, da bi lastniki zemljišč in člani agrarnih skupnosti potrebovali denar, ki bi ga pridobili iz lovišča, za plačilo davščin; češ, tako je bilo tudi včasih. Ali pa, da so gorske kmetije obubožale le zato, ker nimajo svojega lovišča, kajti sicer bi jim bili to dodatni prihodki, ki bi tem kmetijam povrnilo vse tisto, kar so

zaradi civilizacije izgubili v preteklih desetletjih. Skratka, lov bi jim prinesel dodatni zaslužek, mladi pa bi zato lahko ostajali na gorskih kmetijah ... in podobne »štorijske«. V enem stavku negirajo sami sebe; negirajo, da se nam Hrvaška ne more zgoditi, hkrati pa povedo, zakaj bi potrebovali denar iz lovišča. Vračanje denarja v lovišča, tako kot to počno že dolga leta lovske družine, oplemeniteni s prostovoljnim delom članov, zanje ni pomembno! Prezrejo dejstvo, da le na prostovoljni osnovi organizirano lovstvo ne bo pričakovalo niti ne zahtevalo iz lovišča prihodkov, ki bi presegali zahtevana vlaganja v lovišča in plačilo škod. Trdijo tudi, da so naša opozorila glede zapiranja gozdov v primeru privatizacije lovišč le neutemeljeno zavajanje javnosti. Kaj res? Mar ni na pobočjih Kureščka na gozdnih poteh že opaziti napisov: »Prehod prepovedan, zasebna lastnina«? In ne samo tam, tudi iz drugih koncev Slovenije poročajo o podobnem. Na srečo tega ni veliko, ga pa je občutno več prav v državah, na katere se sklicujejo zagovorniki zasebnega lovstva: v Avstriji in Nemčiji! Si mar res želimo zaprte gozdove le za njihove lastnike? Dandanes bi privatizirali divjad, jutri bi želeli spremembo zakona o gozdovih in gozdni plodovi ne bi bili več dostopni vsakomur, nato bi prišle na vrsto verjetno čebele ... No, cilj je pač zelo jasan; sploh pa, če se zavedamo pregovorne slovenske »zaplankanosti«. Je pa, resnici na ljubo, treba poudariti, da takšna razmišljanja na srečo ne spremljajo vseh veleposestnikov, morda celo ne večine. Kar nekaj se nam jih je že javilo, ki pozdravljajo prav takšno ureditev, kot je zapisana v novem zakonu o divjadi in lovstvu. Državni svetniki, med njimi tudi lovci, pa nič, kot da vsi argumenti lovske organizacije in drugih zavednih naravovarstvenikov in lastnikov zanje niso pomembni. Zato so tudi izglasovali veto na zakon.

Na koncu bi vsem tem (pa ne samo njim) želel sporočiti, da se presoje zakona na Evropskem sodišču ne bojimo, saj jih vsaj tam ne bodo mogli "farbati" z "neevropskostjo državne lastnine na divjadi", kot jo imajo v svojih zakonih urejeno tudi Švicarji in Italijani. Tudi lovci iz sosednje Hrvaške, s katerimi imamo dobre medsosedske odnose, že dalj časa opozarjajo svoje državne organe na njihove neustrezne zakonske rešitve in sedaj poskušajo uveljaviti spremembe svojega lovskega zakona, da ne bi bili več predstavljani le kot negativni primer, kako se lovstva ne sme urejati. Iskreno upam in si želim, da jim bo to tudi uspelo! Nekaterim našim politikom in nasprotnikom novega lovskega zakona pa predlagam, naj vendarle najdejo moč in v dobro narave in divjadi prenehajo s širjenjem demagogije ter se konstruktivno vključijo v proces uresničevanja novega lovskega zakona.

Bojan Lepičnik,
predsednik Lovske zveze Slovenije

ZAKON O DIVJADI IN LOVSTVU: ZA IN PROTI

»Za lovsko zvezo lastnina divjadi ni sporna. Zakon je dober, ekološko naravnan, z dobrimi temelji za sonaravno gospodarjenje z divjadjo, predvsem pa v skladu z ustavo in zakoni,« je med drugim zapisal **Cveto Zaplotnik** v Gorenjskem glasu 28. 11. 2003. Isti časnik je 19. 12. objavil pogovor z **Ivanom Omanom**, starosto nove slovenske politike. Med drugim je dejal: »Če bo državni zbor sprejel predlagani zakon, je za SLS zadosten razlog, da izstopi iz vladajoče koalicije.« Predlog novega zakona ne buri duhov samo med lovci in lastniki gozdov, ampak tudi med kmeti, ki jim divjad povzroča škodo na poljščinah, je tri dni pozneje na TVS komentiral **Bojan Peček**.

Nasprotniki zakona so, sodeč po poročanju medijev, uporabljali tudi žaljive besede. Tako je Kmetovalec v svojem uvodniku 2. 12. zapisal, da nas lovski zakon vrača v srednji vek, v njem pa kot svobodni fevdalci nastopajo lovci. »Rdeči baroni so premagali veleposestnike,« smo prebrali v Delu. Savinjske novice so 19. 12. objavile, da gre pri zakonu za »zakonsko skrupulacijo«, ki razdvaja ljudi. »Bolj ali manj nastaja vtis, da so predlog zakona sestavili socializmu naklonjeni ljudje ...«

Spet referendum je naslov pis-

ma v Dnevniku, ki ga je podpisal **Silvo Kristan** iz Podkorena. »Očitno se nam obeta nov referendum, tokrat o zajcih, srnah in jelenih, ki se sprehajajo okoli mojega doma. Najvišja oblika demokracije, toda draga ...«

»Ne vem, v čigavem interesu je spodbujanje konfliktov,« je izjavil tudi **Bojan Lepičnik**. »V nekaterih lovskih družinah je 40 odstotkov lovcev kmetov ... Lovci so ves zaslužen denar vlagali v lovišča in divjad, lastniki gozdov pa bi ga želeli zdaj porabiti zase; to je na Hrvaškem povzročilo opustošenje lovišč ...«

OKROGLA MIZA V MARKOVCIH

Množični mediji so v začetku meseca obširno poročali o okrogli mizi v Markovcih. **Lidija Kosi** je na mariborskem radiu poročala o veliki škodi, ki jo divjad povzroča na Goričkem. O tem je poročal tudi **Marjan Maučec** na POP TV in med drugim zapisal: »Ko jim druga stran pojasnjuje, da divjadi ni preveč, kmetje izgubljajo živce.«

Po poročanju **Nataše Gider** je predlog novega zakona o divjadi in lovstvu pojasnil poslanec **Geza Džuban**. Kmetovalec **Tibor Vörös** je zahteval omejitev divjadi na znosno število. Tudi drugi so govorili, da jim ni vseeno, kakšen bo novi lovski zakon. Četrtnina vse škode v Sloveniji, ki jo divjad povzroči v kmetijstvu, nastane na Goričkem. Divjad prihaja celo na kmečka

dvorišča. Škodo je treba oškodovancem povrniti v celoti, je menil župan **Aleksander Abraham**. Kmetje nasprotujejo, da bi zakon za kmete določal ograjevanje obdelovalnih površin, saj bi to pomenilo prevelik strošek. Škodo na poljščinah bi morali poravnati stoddotno.

Geza Grabar je v Kmečkem glasu glede tega zapisal: »Če iz zakona nedvomno izhaja, da je divjad last države, bi ta morala poskrbeti tudi za njeno omejevanje. Tudi za državo mora veljati geslo: Ves prihodek od koncesnin mora nazaj v naravo!«

AGRARNE SKUPNOSTI SLOVENSKE ISTRE

Nives Krebelj nas je v Pri-morskih novicah 5. 12. spomnila na agrarne skupnosti slovenske Istre in vse Slovenije, na katere je zakonodajalec kar pozabil, saj zanje ni predvidena nobena odškodnina. Na šestem shodu v Sv. Antonu pri Kopru so opozorili, da upravljajo z nekaj tisoč hektari zemljišč, država pa kar zavlačuje z registracijo njihovih zemljiških pravic. In kaj želijo predstavniki agrarnih skupnosti po vsej Sloveniji? Slovenske vasi želijo ohraniti pri življenju in pa to, da jih predlagani zakon o divjadi in lovstvu ne bi obšel. O tej problematiki je poročal tudi **Darjan Gorela** na koprski televiziji.

VEČEROVA OKROGLA MIZA

Urška Šprogar je obširno poročala o Večerovi okrogli mizi, na kateri so sodelovali ljubitelji narave in strokovnjaki za varstvo narave: **Matjaž Jež**, **Martin Kranjc**, **Luka Božič** in **Matjaž Roter**. Med drugim so dejali, da v nobenem primeru ne bi smeli privoliti v rešitve, ki temeljijo na predpostavki, da je lastnik zemlje hkrati tudi gospodar življenja na njej. Lov se vse preveč jemlje samo kot streljanje, kar sploh ni res. Dodali so, da so krzno in lovske trofeje preživel ponos in da narava v parlamentu žal nima svojega lobija.

POSLANCI ŽE TRETJIČ O ZAKONU

Zanimivo je, da so tokrat o razpravi v državnem zboru obširno poročali tudi lokalni mediji, na primer koroški radio, radio Murski val in mnogi drugi. »Poslanci so skoraj štiri ure porabili za tretjo obravnavo zakona o divjadi in lovstvu,« je poročala slovenska televizija. »Glavna razhajanja so ob vprašanju, ali je divjad državna lastnina ali od tistega lastnika zemljišča, kjer žival »pade dol«, kot zahtevajo v združenje organizirani lastniki gozdov, na čelu z **Inko Stritar**. Zagovorniki državne lastnine pravijo, da Ustava omejuje uporabo lastnine, še zlasti ko gre za naravne dobrine, ki so last vseh. V Populistu z dne 16. 12. smo

Foto: M. Rovišek - Diana

Foto: S. Lovrič – Diana

med drugim prebrali: »Kmetje si hočejo povečati dobiček še na račun drugih virov iz gozda, nasprotna stran pa ljubosumno čuva privilegije in uživa večji dobiček brez tveganja ...« Pisca bi bilo treba poučiti, da lovci nimajo nobenega dobička, veliko pa prispevajo za divjad in naravo v najširšem pomenu v obliki članarine in nemalo prostovoljnega dela.

Večina medijev je poročala tudi o izidu glasovanja: za predlog zakona o divjadi in lovstvu je glasovalo 51 poslancev, 16 jih je bilo proti. »Zakon se bo po številu amandmajev z velikimi črkami vpisal v parlamentarno demokracijo Slovenije,« se je glasil eden od novinarskih komentarjev. Na zakon je bilo vloženi 132 amandmajev in nato na zboru še 50 dopolnil, kar nekaj tudi v zadnji obravnavi; kljub temu je opozicija ostala pri svojem.

Bojan Lepičnik je v pogovoru na TVS med drugim dejal, da zakon ohranja vse tisto temeljno, kar je bilo že v starem zakonu dobro in kar so gradili nekaj desetletij. **Jože Mori** (KGZ) je menil, da večjih konfliktov ne bo, medtem ko je **Inka Stritar** za radio Ognjišče dejala, da gre za zakon politične moči v parlamentu. **Peter Preinfalk** ji je v Dnevniku vrnil z besedami: »Besede gospe Stritarjeve, da bi za divjad najbolje skrbeli lastniki v svojih gozdovih, je po mojem

mnenju metanje peska v oči tistim, ki jim ni vseeno, da imamo na tako majhnem ozemlju tako pestrost živalstva in rastlinstva, kar nam zavidajo tudi države, ki so veliko večje od nas.« **Boštjan Lajovic** je v Primorskem dnevniku zapisal, da se je lovec in lovstva vedno držal nekakšen skrivnostni prizvok. »Desne stranke očitajo levim, da skušajo monopolizirati lov,« je še dodal.

DRŽAVNI SVET: ODLOŽILNI VETO

Pod naslovom Ta pa ni lovška je **Marko Jakopec** v Delu 24. 12. poročal, da bodo poslanci državnega zbora morali še enkrat odločiti o zakonu o divjadi in lovstvu. Državni svetniki so namreč na torkovi seji (23. 12.) na predlog interesne skupine kmetov, obrtnikov in samostojnih poklicev sprejeli odločilni veto na zakon. Pri tem so opozorili, da je lovski zakon v neskladju z drugimi zakoni in da se pri tem pozablja, da je lastniška pravica temeljna človekova pravica. Ob glasovanju je bilo v dvorani 35 svetnikov, za veto jih je bilo 24, osem jih je bilo proti, trije pa so se vzdržali. Da bo zakon dokončno sprejet, bo morala pri ponovnem odločanju zanj glasovati večina vseh poslancev državnega zbora, torej najmanj 46 poslancev, kar pa se bo, kot napovedujejo, zanesljivo zgodilo.

Predsednik Lovske zveze Slovenije **Bojan Lepičnik** je v pogovoru z **Bogdanom Perkcom** (Finance, 22. 12.) izjavil, da so lovci zadovoljni z novim zakonom, po katerem je država lastnica divjadi in lovske pravice, lovci pa bodo morali za lov in upravljanje lovišč plačevati koncesije. »Zakonodajalec se ni ukločil težnjam čezmernega črpanja in obremenitve narave,« je še dodal.

V medijih smo nadalje lahko brali, gledali ali poslušali tudi druge zanimive vesti in komentarje o divjadi in lovstvu. **Mariča Uršič Zupan** je v Primorskih novicah zapisala, da bi vetrna polja povsem pokvarila prostor in slabo vplivala na življenje divjadi. Večer je poročal, da smeti še vedno ležijo povsod, zlasti ob robovih gozdov, kar dokazuje, da ljudem primanjkuje kulture. Kinolog je poročal o celjskih pokalnih tekmah v lovski kinologiji. Isti časnik je poročal tudi o 80-letnici lovstva na Celjskem in o tem, da je na Mestnem vrhu pri Ptuj nekdo zastrupljal vabe, ki so morale živali; obtožili so tudi lovca, ki pa se brani, da ni zastrupljevalec. Vestnik MS je 11. 12. je poročal, da so lovci iz LD Mala Nedelja novembra prijaviili zastrupitev srne; sumijo nedovoljeno uporabo škropiva. Radio Maribor je poročal o občnem zboru Lovske zveze Maribor, ki je najštevilnejša v Slo-

veniji, saj združuje 43 lovskih družin iz severovzhodne Slovenije in povezuje 2.200 lovcev, njen predsednik pa je **Zoran Lešnik**. Ko so v Trbovljah podeljevali priznanja in zlato vrtnico tistim, ki so s svojim delovanjem posebej poskrbeli za promocijo kraja, je bil med odlikovanci tudi Lovski pevski zbor Zveze lovskih družin Zasavje iz Trbovelj. V kulturnem domu v Šmarjah je bil koncert Lovskega pevskega zbora Dekani pod vodstvom **Antona Baloha**. V časnikih smo brali tudi obširnejšo razpravo, kako je v Sloveniji razširjen divji lov in kako se spoprijemamo z njim, nekaj člankov pa je bilo o sokolarstvu.

Slovenske novice so 5. 12. poročale, da je bil tudi direktor TNP **Janez Bizjak** na muhi lovskega inšpektorja, zaprisežene-ga lovca, ki mu je izrekel mandatno kazen sto tisočakov, še več pa TNP kot pravni osebi, ker da ne uresničuje odstrela. Bizjak se bo pritožil, ker je »edini direktor v Evropi in v svetu, ki bi moral vsako leto odstreliti 250 do 280 gamsov in 20 kozorogov, kar je v nasprotju z upravljavskimi ukrepi zavoda in z mednarodnimi določili za narodne parke«.

In zadnja vest: lovec **Srečko Kogoj** je z uradnim dovoljenjem uplenil 102 kg težkega medveda, prvega v 57-letnem obstoju LD Čepovan. Kosmatinčeva posebnost je bila, da ni imel zadnje desne šape.

STEKLINA NA OBMOČJU SLOVENIJE

V obdobju od 1. do 31. decembra 2003 je bilo z območja 53 občin v naši državi laboratorijsko preiskanih na prisotnost virusa stekline 111 živali.

Odsek za virologijo na Inštitutu za mikrobiologijo in parazitologijo Veterinarske fakultete Univerze v Ljubljani je pregledal 87 lisic, 6 psov, 4 mačke, 4 kune, 6 glav govedi, 2 prašiča, volka in ovco.

Prisotnost virusa stekline ni bila ugotovljena pri nobeni živali.

Ljubljana, 8. 1. 2004
Primož Košir, dr. vet. med., svetovalec III, VURS

TAKO JE V DRŽAVNEM ZBORU NASTAJAL NOVI ZAKON O DIVJADI IN LOVSTVU

Dobesedno (nelektorirano) – iz poslanskih ust (in brez našega komentarja) v naša ušesa ...
(Citati so prepisani brez popravkov iz natipkanih magnetogramov.)

Jaša Zlobec Lukič: Namreč, stvar je bolj komplicirana. Živali so namreč živa bitja. Živa bitja z dušo, zato je z njimi treba ravnati z vsakršnim spoštovanjem in ljubeznijo. Tukaj je med nami veliko ljudi, ki se tukaj smehljajo in se sicer imajo za dobre kristjane, ampak ali ste popolnoma pozabili na Franciška Asiškega? Ta zadnji stavek pa seveda velja lovcem. Lovci so namreč gospodarji življenja živali, lovci v resnici živijo še vedno vrednostno, še zmeraj živijo v stari zavezi. Upam, da bodo pristopili v novo zavezo.

Lidija Majnik: ... Mislim, da ni smisel tega amandmaja šel v to smer, ampak samo v zaščito nevarnosti oziroma v ukinitve nevarnosti v bližini naselij. Zato bi lahko v tretji obravnavi pripravili tak amandma, kjer bi decidirano zapisali, da je uporaba strelnega orožja v nekem pasu prepovedana. Sicer pa se ne morem strinjati, da bi prepovedali lov z imenom lov.

Anton Butolen: ... Osebo imam hišo petdeset metrov od gozda, kako naj lovec dvesto metrov v gozdu ve, kje pravzaprav se nahaja. Na tak način, če malo ironiziram, bomo moralo določenemu medvedu ministrstvo za kmetijstvo izdati odločbo, da se bo ustavil na razdalji dvestopetdeset metrov, da ga bo lahko lovec počil.

Franc Čebulj: ... V gozdu stojijo stanovanjske hiše, vikendi, tudi gospodarska poslopja, zavetišča za živino in tako dalje in če tukaj ni toliko resne pameti, da bi zagotovili neko varnost, zakona zagotovili neko varnost, tudi lahko bi rekel, dajmo nekim brezbrzišnim lovcem in s tem da se pojmuje lov, tudi stekla lisica. Ocenite gospodje. Jaz predlagam, da se ta amandma podpre. Hvala lepa.

Franc Čebulj: Sam amandma in tudi člen jasno nakazuje na to, da se za določene prekrške so jasni tisti, ki bodo o tem členu tudi sankcionirani. Jaz pa tukaj tudi sprašujem predlagatelja. Ker po vsej verjetnosti do danes nismo pomislili na to, da število lovcev, 22.000 naj bi jih bilo v Sloveniji, predstavlja nenazadnje eno divizijo. 22 bataljonov. Jaz ko sem služil vojaščino v Tolminu, je bataljon štel tako rekoč 500 vojakov, niti 1.000 ne... (Opozorilni znak za konec razprave.) Če je to 22.000 ljudi je pač 22 bataljonov. Ali je za njih predpisano, glede na to da ... Dobro, hvala lepa, sem pač izkoristil tudi minutažo.

Jožef Jerovšek: Ampak, gospod Merlo, če se tako intenzivno goji divjad, ali pri tem divjad tudi ne naredi več – nima večjih potreb. Ali boste rekli, da živali živijo v teh posebnih loviščih od svetega duha? Biblijsko je, da človek ne živi samo od kruha, vi pa trdite, da živali in divjad pa sploh kruha in hrane ne potrebujejo, s takim razmišljanjem. Od človeka s takim poklicem, čeprav je lovec, bi pričakoval poslušati tudi za malega človeka, za kmeta in tako naprej, res bi to pričakoval. In bi pričakoval spoznanje, da je na takem posebnem gojišču, da je to zemljišče posebej obremenjeno, da mora – naj bodo, priznam, pozitivne funkcije, ampak tu so ekonomski učinki in vse to, naj bo nekaj tudi z lokalno skupnostjo, nekaj z lokalnim prebivalstvom. Naj imajo nekaj od tega, ne pa da dobesedno omogočate, predvidevate nacionalizacijo teh zemljišč. Vemo, na Kočevskem so ljudje morali pobegniti. Vem, da je kolega Špiletič tu včasih sedel in je rekel, mi smo morali kmetijo opustiti, ker se ni dalo več živeti. Res, kakšna škoda, da ni bilo več perspektive, ni bilo možno več kmetovati. To je rekel ničkolikokrat. In te vzorce skušate zagovarjati. Ne, to je preveč. To je preveč, in še enkrat opozarjam na duha, ki bije iz tega zakona. Jaz upam, da lovci zdaj že lahko pridejo v državni zbor, ker jim je lovska zveza drugače predpisala, bog varuj se s poslanci pogovarjati in se družiti, in so se bali, da bi se okužili.

Alojz Sok: ... Kakorkoli, na koncu lahko samo predlagateljem čestitam – uzakonili so, upam si reči, revolucionarno pravo na področju lova in lovskih pravic, uzakonili so na novo to, kar imamo že danes, samo, da so družbeno lastnino preimenovali v državno lastnino. V celoti so zaobšli slovensko ustavo, ki daje pravico do zasebne lastnine,

in mogoče, ko bo ta zakon začel veljati, ko bo sprejet, se bo lahko LDS tudi poimenovala v lovsko družino Slovenije. Hvala lepa.

Lidija Majnik: V medijih se zadnje dni pojavlja trditev, da je zakon narejen po meri lovcev, ne pa po meri lastnikov. Temu odgovarjam v poslanskem klubu liberalne demokracije z naslednjim; zakon je narejen po meri planincev, ekologov, turistov, tudi lovcev, narejen je po meri državljanek in državljanov, po meri ljudi, ki želijo svobodne gozdove, brez ograj in nepotrebnih omejitev.

Bogdan Barovič: ... Če nadaljujemo s problematiko, o kateri se je in se bo najbrž še največ govorilo, v Slovenski nacionalni stranki nismo za to, nismo za to, da bi se lovišča drobila. Ne nazadnje, kaj pa žival ve, na kateri zemlji ali na čigavi zemlji ali na čigavem območju je. Narava je tista, ki žival vodi, in narava je tista, ki zahteva uravnotežen ekološki sistem, in to je bistvo našega življenja. Če karikiram, kako pa naj prebere, če bi zasebni lastnik napisal »prepovedan prehod prek zasebnega zemljišča«, ne vem, »srnam, jelenom in ljudem«? (Oglašanje iz ozadja.) Oprostite, jaz sem vas poslušal, spoštovani gospodje, ni brezvezno. Ni brezvezno. Zakon govori o tem, ali bo državna lastnina ali bo žival na zasebnem območju zasebna lastnina. In če o tem govorim, govorim torej o zakonu in ne govorim brezvezno, ne govorim o avtomobilih. Naše mnenje je pač tako. V Slovenski nacionalni stranki tako razmišljamo in tako ocenjujemo. Ker ne nazadnje lahko - ni brezvezno! – jaz kot lastnik nekega zemljišča živali privabljam na tak ali drugačen način in jih potem fino streljam, dokler jih ne zmanjka. To je pač tako.

Jožef Jerovšek: ... Mene ne preseneča, da je spisan in bo sprejet takšen zakon. Zakon je pisan spretno, zvito in perfidno. In dosledno zasleduje zgolj uresničevanje in izpolnjevanje interesov ozkih skupin znotraj lovske družine in tistih, ki stojijo za njimi. Negira pa, sem trdno prepričan in poslabšuje pravice in možnosti 20.000 slovenskih lovcev. Pisan je za ozko skupino in mene to ne čudi... Zakon so pisali baroni Lovske družine Slovenije, kot jo je definirala kolega Sok.

... Ta zakon ureja, tako kot je sedaj napisan, preprečevanje povračila škod. Ureja pa preprečevanje povračila škod. Če bi ti kmetje, ti lastniki zemljišč vedeli, na podlagi dosedanje prakse, in na podlagi tega, kar je v tem zakonu, da bo tudi njihova pravica, ki je zaščiten, potem ne bi videli teh solz v očesu te kmetice in drugih. Zavedajo se, da so tako šibki v tem sistemu, da na njihove interese, njihove pravice nihče ne gleda, oblast jih ne spoštuje, tako da ta zakon dejansko ne zagotavlja trajnega gospodarjenja z divjadjo, ampak zagotavlja lovskim baronom trajno gospodarjenje z divjadjo, in jim zagotavlja trajno razpolaganje s finančnimi učinki lova, in omogoča trajno razpolaganje s privilegiji, kot je pravica do lova, brez slehernih, praktično brez slehernih obveznosti do lastnikov zemljišč, in tudi do države.

Alojz Sok: ... Pri nas, bom še to povedal, v Prlekiji velja eden pregovor, pravijo, isto tako bom povedal, kot je, »lažje je dobiti iz mrtve kobile prdec, kot pa od države denar«, ljudje to vedo, zavedajo se. Gospod Džuban je pred ljudmi obljubljal, kako bo država poravnala vse te škode, ljudje pa vedno, da jim laže, da ne bodo nič dobili, zato se pojavljajo te kritike in ljudje se vse bolj organizirajo. Nič me ne bo presenetilo, če bodo zahtevali še eden referendum.

Jaša Zlobec Lukič: ... Še bolj pa se mi stoji pobijanje živih bitij, ki se ne morejo braniti. Nihče mi ne bo govoril, pa naj bo še tako ljudomilega srca lovec, da je bistvo lova upleniti žival. Vsi od prvega do zadnjega, ki ste tu govorili, z leve ali desne, vsi govorite o živalih, kot da niso živa bitja. Da je to kot nekaj mrtvega, kar nekdo ustrelil in potem dobi trofejo ali karkoli, ali poje tisto zadevo, žival ni tretirana kot živo bitje, pač pa kot plen, kot truplo. In tu se lahko samo kregate med seboj, kdo bo tisto truplo dobil, eden ali drug. Vsekakor pa življenje ni nikogaršnja last in tudi živali so, če ste že pozabili iz verouka, božja bitja. In ni po človekovi postavi, da pobija nemočne živali sebi v zadovoljstvo, ker je to zadovoljstvo negativno zadovoljstvo. In

se čudim kolegom tamle, ki se hahljajo, ki imajo drugače polne jezi-ke dobrote in teh zadev. Skratka, ni po človeški postavi, da se pobija nemočne živali. V stari zavezi, ja, je bil človek gospodar Zemlje, v novi zavezi pa so tudi za človeka živali bitja, s katerimi človek živi v simbiozi. Toda eno je simbioza, in lovci naj bi, seveda, živeli v simbi-ozii – drugo je pa nepotrebno pobijanje živali. Pač nismo prišli še do te mentalne ravni, da bi gledali živali kot enakovredna bitja v uni-verzumu. Zato bom vztrajal pri tem amandmaju.

Franc Ekar: Ja, ob teh stvareh bi vendarle to sporočil, se pravi pra-vočasno... (Nerazumljivo) ... pripravljati, smo predlagali v pisnih in ostalih oblikah, se pravi tudi pripravljavec zakona ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in ostalim to zadevnim instituci-jam, da se v to pravo, v to dokumentacijo vključi vse uporabnike tako imenovanih površin kjer se lovstvo izvaja, kjer so uporabniki, izvajal-ci lastniki kompletna ta populacija naravovarstvene organizacije društva in tako naprej. To se pravi pri tej stvari lahko ugotavljamo, še posebej gorenjsko županstvo kjer zelo lepo lovne površine na osno-vi množičnih sporočil, kompletnih 100% ... (Nerazumljivo.) ... v leta 50 najbolj prizadete kraje oškodovani psihološko, materialno in tako naprej. Od tega nič ni bilo... (Nerazumljivo.) ... demokratične stvari so bile izpuščene.

Franc Ekar: Druga zadeva pa je notri, če beremo ta zakon. To se pravi, namen tega zakona je bil, kot piše, da so bile to direktive Evropske unije in naravovarstvena novo strokovna spoznanja. Pri tem bi rekel samo to, da kot piše v tem zakonu o teh stvareh Nemčiji, Avstriji, Italiji, Hrvaški seveda Švica, Španija, Francija, ... (Nera-zumljivo.) ... izpuščene, ... (Nerazumljivo.) ... to tam kjer so se ti strokovnjaki v teh dragih delovnih časih s tem ukvarjali, so izpuščeni osnovni človeški in državni principi. Katerokoli zakonodajo se je pre-gledalo povsod je notri sestavni del, torej lastnik zemljišča, lokalna skupnost, deželna skupnost, regionalna skupnost in država. To je v teh državah razen ta hip unikatno v Sloveniji v tem vprašanju. Zdaj seveda stari so zgodba za sebe, ko je ta zakon, če ga pogledamo nekaj piše je pripovedka o teh stvareh, druga stvar so pravilniki, navodila, dekreti, prepletajo se zakon o ... (Nerazumljivo.) ... zakon o društvih, notri določuje, da se morajo zdajšnja lovska društva ... kar zakon do-ločuje kam se mora prenesti če se to razpade, čeprav jo je zdaj izgra-jevala lokalna skupnost in da so lokalne skupnosti, ki zagotavljajo, to se prvi naravovarstvo ... (Nerazumljivo.) ... dini unikatni primer na ... (Nerazumljivo.) ..., da, da so te stvari izpuščene. Če se pa seveda nekemu nekaj zgodi, pa si naj lokalna skupnost... (Nerazumljivo.) ... vsaka nesreča, vsak postopek je seveda normativ je mislim, bodo župani kolegi povedal, 600 tosek štartnina za te stvari. Vsa infrastruk-tura pota, ceste vse te stvari se dogaja v lokalnih skupnostih. Zimske storitve, ostale stvari in mislim, da o primerljivosti takega čtiva ne moremo nikjer videti niti slišati. Mislim pa da se gre tukaj, vsaj tako kot so mi še posebej občani pa tudi svetniki... povedali, da je ta zade-va brez primerljivosti in da je to en popoln monopol. Tukaj moram samo še to povedati, da kaj se je zgodilo s tem naravovarstvom, s temi množičnimi voznimi poti, ki jih je gozdarska stroka naredila, posegla, to se pravi skoraj do vrha gore ... (Nerazumljivo.) ... vse te stvari. Mi smo sodobne principe žičničarstva spremenili... (Nerazumljivo.) ... nismo šli v ta kot napredne države Švice in ostale ... (Nerazumljivo.) ... v hribovitih področjih.

Franc Ekar: Jaz kot župan moram samo to reči, da ko sta se društva obrnila na občino, na župana, ljudje iz teh okoljih kjer so bili zdaj brezdomci, ko so morali miloščino po kolenih prositi kateri lovski dru-žini jih bodo vzeli med članstvo na svojem gruntu, v domačem okolju pa ne. To pa ... (Nerazumljivo.) ... kakor tudi ta monopol prištetja glasov kako bo zakon sprejet. To ni dobro in področja naj bi imela in te stvari kar smo mi delali brezplačno, intuitivistično, te priprave brez delovnih razmerij v prostem času mislim, da je tudi funkcija pristo-vojljstva ena največjih predlog, ker tudi to moram reči., da so vsako bitko so vedno dobili rezervni generali ne pa tisti, ki so bili plačani. Hvala lepa.

Franc Čebulj: ... Prihajam pa – naj še to povem – prihajam pa iz Cerkelj, mislim, da vam je javno znano, da se lovsko društvo Cerklje pogaja že 35. oziroma 36. leto, da ne bodo več tujci v tej državi. Da ne bodo več tujci v tej državi, da ne bodo več tujci na svoji rodni zemlji, da ne bodo več tujci v občini. Gospod Anderlič in ostali to veste,

da je bil še za časa Mačka, Matije Mačka, da se prav razumemo, vzpostavljen kontakt, toda politično gledanje je bilo takrat drugačno. Skratka, enako danes. Jaz bom pri tem brez misleč, da koga s tem žalim, bi bil Matija Maček, če bi bil danes živ, vesel tega zakona, bi rekel, »dobro smo kadre vzgojili«, ki nič drugače v bistvu ne obrav-navajo naših državljanov, kot smo jih takrat ...

... Jaz vas pozivam, gospodje, tisti, ki ste odgovorni za vlaganje zako-na in tudi nadaljni postopek sprejemanja, vas na tem mestu prosim, umaknite ga. Obljubljam vam, kljub tej časovni stiski, mi bomo v teh dveh dneh akcijo izpeljali širom Slovenije. Vzel si bom dopust v par-lamentu in bom samo na tem projektu delal...

Inka Stritar: Torej dovolite, da se predstavim: Združenje lastnikov gozdov in lovskih upravičencev Slovenije. Smo civilna družba, ki be-ležimo že nekaj let, in bi rada ob tem povedala sledeče: Smo odločno proti zakonu in zahtevamo, da se umakne iz procedure.

... Lastnina je ključna komponenta v Evropski uniji. Kljub temu, da so politične strukture tik pred zdajci, 6 mesecev pred tem poskušale, oziroma so dale predlog, ki je nikakor, kot sem že rekla, ni za nas sprejemljiv, vendar je ta poskus, kot se reče, aroganten, nesramen, in tudi bi rekla, moralno vprašljiv. Vi dobro veste, da je lovska pravica pripadala lastniku zemljišča, da je divjad nikogršnja lastnina, in nenazadnje, ne more Slovenija imeti 2000 hektarska lovišča. Torej gre za elemente, ki jih bomo mi sigurno vzpodbujali, in sem tudi pre-pričana, da v demokraciji nam bo to uspelo, če ne tukaj, pa v Strass-bourgu.

... Lovec je stranka, ki bo prišla loviti, če bo imela denar, če ga ne bo, ne bo prišla, torej, to je, kot sem že parkrat rekla, tenis, golf, smučanje in podobno. Ni to socialna kategorija. To ni kruh, ne voda, ne sol. Hvala lepa.

Jože Sterle: Na vprašanje, ki ga je gospod Čebul postavil. V teh 10 letih od kadar pripravljamo na ministrstvu gozdarsko zakonodajo, pa to so počeli že moji predhodniki, imamo tugo variant zakonov, da lahko pokrijemo vse politične opcije in vse vladne in nevladne orga-nizacije, tudi jih imamo. Sedaj tudi ta zakon, ki je sedaj vložen seve-da je v nekem smislu ali pa del te ... (Nerazumljivo.) ... tisti, ki jih je ta skupina pripravljala, vendar pa so bila seveda v nekaterih ključnih točkah te zadeve spremenjene, ampak jaz sem že takrat opozoril na eno stvar, ko smo se poskušali v tej skupini uskladiti.

Nekdo v tej državi, ali bo to koalicija, ali bo širša koalicija, ali bo to vlada, bi moral pa vendarle odgovoriti na tistih 5 ključnih vprašanj, ki so bile postavljene. Če bi bilo to seveda odgovorjeno, potem bi bila, bi rekel, bi bila priprava tega lovskega zakona za ministrstvo samo še stvar tehnikalijske, če bi bilo teh 5 ključnih vprašanj, ki smo jih nešteto krat postavili odgovorjeno, še enkrat pravim, ali s stani koali-cije, širše koalicije ali pač nekoga, ki mora v tej državi na ta vpraša-nja odgovoriti, potem kmetijsko ministrstvo v enem mesecu ali pa dveh pripravi ta zakon, ki bo ustrezal potem temi odločitvam, ki so sprejete.

Marjan Maučec: Mene zanima ena zadeva. Zdaj smo slišali pač neka stališča različnih organizacij, pa zbornice pa to, nisem pa še slišal stališča kmetijskega ministrstva.

Zdaj, gospod Strel vi ste v imenu kmetijskega ministrstva tu preživel in bi rad vedel, kakšno je stališče, razen to, da pač politika mora na 5 vprašanj odgovoriti, ste zdaj povedali, če je to stališče kmetijskega ministrstva, potem hvala lepa.

Klemen Matz(?): ... (Ni vključen, nerazumljivo.) ... Jaz sem hotel samo poudariti, da bi moralo biti vloženo delo na kmetiji ovrednote-no. Na primer, jaz sem kmet in lovec. Lahko povem za svoj primer kako to gre. Naredimo toliko pa toliko kilometrov gozdnih cest za to-vornjake. Te ceste lahko koristijo tudi lovci. Izvajamo gojitvena dela v gozdovih, kosimo pašnike, travnike, čistim gorske pašnike. To je vse v dobrobit divjadi.

Sem pa član lovske družine Solčava na primer in kot član lovske družine sem prejšnji teden vodil dva gosta na gamse. Dobili smo dva gamsa, na mojem ... (Nerazumljivo.) ... in vam lahko povem, da ima res enih 40, 50 ... (Nerazumljivo.) ... da pridem do tistega zneska in zdi se mi, da ni pošteno, da pride en tuj jager, na primer kot en spon-zor, daruje ne štedilnik lovski družini Solčava, ima večje ugodnosti, kot jaz, kot jaz, ki toliko vlagam v lovišče, milijon na kilometer ceste. To bi rad, da bi bilo nekako ovrednoteno, da, pa boljše, da, res, ne smemo se sprenevedati okoli tega.

Nepopravljiva škoda

Gospa Stritarjeva: ... (Ni vključena, nerazumljivo.) ... Jaz, bi rada nekaj povedala. Ne mi zdaj pripovedovati, kaj je vse vložila lovska družina, torej mislim lovska družin lovska zveza, kako je malega prihodka in to, mi smo z novo ustavo in z novim družbenim redom stopili na tržni sistem. Lov ne more biti več to, lov je gospodarska panoga in tega se je treba zavedati. Mi lastniki se zavedamo in bomo tudi podprli vse ekološke norme, zakaj pa ne, saj tudi jaz v gozdu ne morem posekati vse kar po mili volji, saj so zato neka pravila in mislim, da jih nobeden bolj ne spoštuje kot jih dober gospodar. Treba je stvari gledati, tukaj je tržni sistem, kmetje dobijo subvencije in je pravilno iti, da jih dobivajo, če je takšna ista evropska politika, ampak kako. Gozdni lastnik, pa ne bo imel pravico niti sam se potruditi in od gozda nekaj še dodatno iztržiti. V Evropi velja pravilo, da visokogorski kmet dobi od lova več, kot oblasti. ...

... (Ni vključena, nerazumljivo.) ... ta norost, ki jo tukaj jaz poslušam zdaj že ne vem koliko časa se mora za boga enkrat nehati. Mi smo lastniki zato, da se podredimo naravovarstvenim pravilom; saj zavod za gozdove bo točno povedal kakšno ... (Ni vključena, nerazumljivo.) ... sme biti. Tukaj gre za trofejno ... (Ni vključena, nerazumljivo.) ... malenkostni, gre za sanitarno ... (Ni vključena, nerazumljivo.) ... vse to lastniki upoštevajo, ampak ne nam vedno nekaj prepovedovati, kaj smemo, kaj ne smemo, kje bomo škodo naredili, lovska zveza, to je pa za mene, kot sem že velikokrat povedala zveza potrošnikov. To so stranke, ki si želijo lova in bodo pač prišle, če jih bo ta lov zanimal in bodo tudi ta lov plačale. Seveda da tujci okrog govorijo, kako je pri nas krasno, saj so ves ta čas zastoj hodili sem na lov. Zdaj se bo pa to enkrat nehalo, saj so se stvari popolnoma spremenile in jaz mislim, da prvi, ki ima tukaj za odločati, to je tudi direktiva Evropske unije, je spoštovanje zasebne lastnine. Lastnik je pa dolžen spoštovati ekonomske, torej ekološke norme in če danes malce sledite, se že velikokrat imenuje eko-lov. Torej, tako, da jaz to, koliko eden dobi in koliko ni in to kar se je lovska zveza vložila »bilo i prošlo«, zaradi tega, če ne bo nobeden delal, odločal, se bo pa to, če bo prišel lovski gost splačalo in bo tisti odstrel imel določeno ceno, tako seveda tržne ... (Ni vključena, nerazumljivo.) ... in tak je trg. Hvala lepa.

Franc Čebulj: Glejte, glede na to, kar ste prej tudi izvajal gospod ... (Nerazumljivo.) ... v zvezi s primerjanjem gobarjev, mislim da je to zelo smešna primerjava. Nemogoče je gobo z divjadjo primerjati ali pa gobarja z lovцем ...

Gospod : Lastninske pravice smo primerjali, ne divjad!

Franc Čebulj: Ne, vi ste primerjali gobe s srnjakom, zraven tega bi pa na osnovi tega kar je tudi gospa... (Nerazumljivo.) ... rekla lov je gospodarska panoga.

Foto: M. Pogačnik – Diana

Ko sem lani spomladi prvič pogledal v naše najbogatejše rastišče divjih petelinov Najbrževo na Peci, kako so kaj prezimili »črni trubadurji«, sem bil slabe volje. V spodnjem delu rastišča, ob Najbrževih peskih in nad njimi, sem opazil, da ob stezi ni več macesna, na katerem me je še prejšnjo pomlad večkrat razveselil zelo lepo obarvan divji petelin. Kar nekaj zaporednih let sem ga na istem macesnu lah-

nju vseh rastišč naše LD Peca - Mežica, predvsem smo se domenili tudi kdaj in kaj lahko na rastiščih počnemo! Do nedavnega smo to oboji spoštovali, zdaj pa ...?

Poleti v omenjeni predel lovišča Pece nisem pogosto zahajal, sem pa pozno jeseni pomagal sinu prepeljati krmo iz Mežice in napolniti krmišče za srnjad, ki je v spodnjem delu rastišča. Po opravljenem delu sva se dogovorila pogledati še za srnami, saj

Panj drevesa, na katerem je še prejšnjo pomlad pel veliki divji petelin.

ko opazoval in užival ob njegovem nepozabnem petju. Tudi na jugovzhodnem grebenu rastišča je bilo opaziti večjo sečnjo dreves (1. fotografija), na katerih so do takrat radi peli petelini (to je območje rastišča), se klanjali in pozdravljali vzhajajoče sonce. Lani petelinov nisem več opazil, čeprav sem bil velikokrat na Peci, da bi ugotovil, če so se morda preselili na drug kraj ali se celo odselili v neznanost.

Ker nimam gozdarske izobrazbe, sem se pač tolažil, da strokovnjaki že vedo, kaj delajo. Tudi vem, da se gozdarjem in njihovim delavcem zadnje čase ne godi najbolje in se upravičeno čutijo zapostavljene. Z gozdno upravo v Črni na Koroškem, pod katero spada omenjeni del našega lovišča, smo že zdavnaj sklenili sporazum o varova-

smo z odstrelom mladičev in starejših srn iz lovišča precej zaostajali. Ko pa se spomnim, kaj sva doživela oziroma videla v srednjem in zgornjem delu rastišča, me popadeta jeza in žalost, saj sem tudi takrat ostal brez besed in me je zelo prizadelo. Po najlepšem delu rastišča so bila prek grebena v cik-cak obliki izsekana drevesa (tudi veliko nedoraščenih macesnov in smrek), izruvani panji in z grebarjem razorane več metrov široke vlake (ceste), ki so se končale v najvišjem delu rastišča in celo na nekaj mestih ob avstrijski meji. Tudi za to področje nisem strokovnjak, a si vseeno upam trditi, da tako na gosto, križem-kražem izdelanih vlak za spravilo lesa ne bi potrebovali! Že s takim početjem (verjetno brez pravih načrtov ali gradbenega dovoljenja) so

izvajalci del preveč oskrunili naravo, naši LD poškodovali primerno izdelane in redno vzdrževane steze in velik del gozda (**v najboljšem rastišču!**), brez katerega divji petelin ne morejo živeti! Prek grebena so nastali tudi pravi zračni predori. Že takrat sem pomislil na posledice, saj je znano, da kdor naravo preveč posiljuje, mu kaj rado prileti nazaj »bumerang«. Zavedati bi se morali, da nismo gospodarji narave, temveč le njeni gostje in da nas vedno lahko preseneti z močnejšimi protiukrepi.

Tudi moj lovski tovariš H. S. je bil ob najinem pogovoru zaskrbljen nad opaženim in mi povedal, da je o zadevi po telefonu obvestil človeka pri Biološkem inštitutu Republike Slovenije (BIS), ki je zadnja leta veliko pisal o divjem petelinu in o njegovih habitatih, vodil tudi zadnji projekt o zbiranju podatkov za ugotavljanje številčnosti rastišč in populacije divjih petelinov. Ta pa ga je potolažil z odgovorom, da se bo razdejanje kmalu obraslo in bo rastišče potem še lepše. S tako razlago se osebno nisem strinjal in se še vedno nisem potolažil.

Z veliko skrbjo in veseljem že 50 let in več opazujem ter spremljam gibanje populacij gozdnih kur. Sodeloval sem pri projektu prof. dr. **Mihe Adamiča** (1974, 1986), mag. **Mirana Časa** (1996, 1998, 2000), vsa leta sem vodil in skrbel za štetje in popise ugotavljanja številčnosti divjih kur v naši LD, 5 let pa tudi za celoten Mežiški lovskogojitveni bazen. Upam si trditi, da so taka nepremišljena, s strokovnostjo skregana početja tudi eden glavnih vzrokov, da je obstoj divjega petelina na rastiščih iz leta v leto bolj vprašljiv ter da bi morale biti raziskave o njem intenzivnejše in skrb za njegovo ohranitev pri ustreznih strokovnih in znanstvenih ustanovah v ospredju. Ne pa da je stanje in ravnanje z njim vsak dan slabše! Kje je naše vesoljno naravovarstvo? Kaj v tej smeri naredi MOPE s svojo Agen-

Spodnje križišče vlak (cest) ob polomiji

Zgornje križišče vlak (slabih 100 m nad spodnjim) po odstranitvi polomljenega drevja.

cijo za varstvo narave, kaj stori MKGP s svojim odgovornim oddelkom Zavoda za gozdove?

Ker je bila predlanska zima tudi pri nas na Koroškem precej dolga, z debelo snežno odejo v višje ležečih predelih, sem se za pregled rastišča Najbrževo odločil šele spomladi, in sicer v drugi polovici aprila. Na srečo sem to storil že v popoldanskih urah z namenom, da bom prenočil v naši lovski koči, pred mrakom pa opazoval vpad divjih petelinov. Ko sem se nad lovsko kočjo napotil po do takrat lepi lovski stezi, sem po nekaj sto metrih doživel nepopisno presenečenje – razočaranje, saj so mi nadaljevanje po stezi onemogočila podrtja – izruvana drevesa. Z veliko težavo sem se pomikal do novega, povsem nepotrebno izdelanega cik-cak cestišča (vlake?), ob katerem je bila katastrofa še večja, saj so tudi

to po celotni dolžini prekrivala križem – kražem izruvana drevesa raznih velikosti (2. fotografija). Z vpadom divjih petelinov tisti večer ni bilo seveda nič in tudi večer no petje je izostalo. Nič bolje ni bilo drugi dan zjutraj, saj sem ob izredno ugodnem vremenu našel v spodnjem, na srečo neprizadetem delu rastišča le tri divje peteline. V naslednjih dneh sem pregledoval še srednji in zgornji del rastišča. Na mojo veliko žalost sem našel le na vseh zoranih vlakah in ob njih polno izruvanega drevja. Katastrofo je verjetno »dodelal« v začetku letošnjega leta še močnejši vihar, ki je ob novo nastalih zračnih predorih pokazal še večjo moč: podiral je vse, kar ga je oviralo in tako je nastala **nepopravljiva škoda!** Čeprav sem bil nad storjenim vsakič še bolj razočaran, sem v maju večkrat obiskal rastišče, da bi ugoto-

vil, kaj je z mojimi pevci in z njihovimi nevestami. Na žalost sem na celotnem rastišču, če mu sploh tako lahko še rečem, ugotavljal le 5 petelinov – samcev in 2 kuri, pa še ti so se nenormalno obnašali, veliko preletavali, a slabo peli. Pogrešal sem kar nekaj petelinov in kur, saj smo pred omenjenim početjem zadnja leta ugotavljali na tem izredno dragocenem rastišču že več kot 10 divjih petelinov in tudi več kur. Bilo je tako bogato, lepo in nenaporno rastišče, da so radi prihajali k nam peteline poslušat in jih občudovat celo lovci iz zamejstva, iz pobratene LD Boštanj in še od drugod!

Ko sem se po enem od obhodov vračal domov, sem se pred odhodom ozrl še nazaj po rastišču in razmišljal, zakaj se je moralo vse to zgoditi, kje so in kaj počnejo tozadevni strokovnjaki, ki se štejejo za naravovarstvenike, gozdarsko-lovski inšpektorji, pooblaščenici ZGS za prostoživeče živalstvo in drugi odgovorni ljudje v Sloveniji? Ob takem razmišljanju me je vedno bolj preveval verz lepe koroške pesmi: »Čej so tiste stazice, ki so včasih bile ...« in ji v mislih dodal: »Zdaj je rastišče razorano, da petelini beže!«

S pisanjem tega grenkega prispevka sem odlašal vse leto in ga morda sploh ne bi napisal, ker pač preprirov in zdrah nimam rad. Ko pa sem v zadnjih številkah našega odličnega glasila LOVEC, ki ga vsakič v celoti preberem, zasledil tudi razne upravičene, včasih pa tudi nepotrebne kritike, mi je perjo lažje zdrselo po papirju. Članek sem napisal predvsem z željo, da se kaj podobnega ne bi nikjer in nikoli več zgodilo! **Povedati moram tudi, da večkrat napisana in sprejeta misel o dolžnostih in pravicah »skupnih uporabnikov prostora« v naravnem okolju ostaja le bolj fraza, ki je v opisanem primeru v celoti odpovedala! Ve se, pri kom!!!**

*Mirko Skudnik
Mežica*

Foto: Foto Spring MB

Možnosti za ponovno naselitev poljske jerebice na območje spodnjega Posavja

Izginjanje primerne habitata je eden glavnih vzrokov za zmanjševanje številčnosti poljske jerebice. S pomočjo digitalnih podatkov o rabi tal in parcelni strukturi ter s terenskim popisom smo ugotovili značilnosti območij, kjer še najdemo poljske jerebice, in določili tudi najprimernejša območja za njihovo ponovno naselitev na območju Krško-Brežiškega polja in spodnjega Obsotelja.

Poljska jerebica (*Perdix perdix* L.) je ena od vrst poljske male divjadi, ki so jo spremembe v kulturni krajini najbolj prizadele. Številčnost nekdanje zelo pogoste in koristne ptice se je zelo zmanjšala, iz nekaterih predelov pa je celo popolnoma izginila. Med vzroki za zmanjšanje populacij je poleg podnebnih sprememb navedeno tudi zmanjševanje življenjskega prostora zaradi intenzivnega kmetovanja.

V Sloveniji se populacijski trend te vrste zelo zmanjšuje; živelo naj bi le še od 800 do 1.200 jerebic (GEISTER, 1998), med tem ko so jih še samo leta 1960 odstrelili 18.600 (ČERNE, 1979). Tako kot pri nas se njihovo število drastično

zmanjšuje tudi v večini drugih evropskih držav. Dandanes je poljska jerebica med najbolj ogroženimi vrstami uvrščena na Rdeči seznam ogroženih ptic gnezdil v Sloveniji, podoben status pa ima tudi drugod po Evropi.

Na območju spodnjega Posavja so se v zadnjem desetletju življenjske razmere za poljsko jerebico le nekoliko izboljšale. Kar nekaj površin je ostalo neobdelanih, take pa že v nekaj letih nudijo dobro zatočišče za poljsko jerebico. Leta 2000 sta začeli ZLD Posavje-Krško in LZS projekt *Ponovna naselitev jerebic na Krškem polju*, ki traja že 4 leta. Projekt poteka na območju treh lovskih družin: LD Krško, LD Veliki Podlog in

LD Cerklje ob Krki. Vsako leto v lovišča omenjenih LD izpustijo 100 parov umetno vzrejenih jerebic. Hkrati izboljšujejo tudi življenjske razmere zanje, in sicer z najemom ali nakupom površin in jih urejajo kot remize ali krmne njive. Postavili so kozolčke, ki služijo kot krmišča in skrivališča, namensko pa so povečali odstrel tistih plenilskih vrst, ki jih je dovoljeno loviti (PODGORŠEK, 2000).

Na kratko o poljski jerebici

Poljska jerebica (*Perdix perdix* L.) spada v red kokoši (Gallioformes), dru-

žino fazanovcev (Phasianidae) in rod poljskih kur (Phasianinae). Razširjena je v večjem delu Evrope ter delu Azije, naselili pa so jo tudi v ZDA in Kanado.

Jerebica je razmeroma majhna poljska kura. Je izrazit talni prebivalec, leti nizko in na kratke razdalje. Na drevje ne seda. Poljska jerebica je monogamna vrsta, živi v parih, ki se čez zimo združijo v eno ali več družinskih kit. Njena življenjska doba je do 5 let (ČERNE, 1979).

Življenjski prostor jerebice je odprt obdelan ravninski svet. Za njen habitat je najprimernejša drobna njivska struktura z najrazličnejšimi poljščinami. Kritje potrebuje predvsem pozimi in za gnezdišča. Taki so omejki, poljske žive meje, remize in njive v prahi. Giblje se razmeroma v majhnem krogu s premerom od 0,5 do 1 km (odvisno od razmer v okolju). Znotraj tega območja si jerebičji par izbere manjše gnezditveno območje, veliko od 0,5 do 5 ha. Poljski jerebici ustrezajo območja z malo padavinami, s srednjo letno temperaturo od 9 °C do 10 °C, hitro odcedna, topla tla (ČERNE, 1979).

Življenjski krog poljske jerebice je tak: konec februarja kite razpadejo, jerebice si poiščejo partnerja in svoje gnezditveno območje. V drugi polovici aprila začne samica leči jajca, tako da se v začetku junija izvalijo piščanci. Obdobje gnezdenja sovpada s košnjo travinja, tako da nastajajo velike izgube med gnezdečimi pticami in gnezdi. Kritično obdobje je tudi od izvalitve do prve polovice julija, ko so piščanci izredno občutljivi za vremenske nevšečnosti in se hranijo izključno še z živalsko hrano. V pozni jeseni se jerebice združijo v kite in tako preživijo zimo (KOŠIR, 1997).

Poljska jerebica je najboljši pokazatelj okolju prijaznejšega kmetovanja. V nekaterih evropskih deželah je poljska jerebica simbol za okolju in divjim živalim prijazno pridelano hrano (KOLAR/CHRISTENSEN, 2001). Opravlja namreč izjemno koristno vlogo pri biološki zaščiti rastlin, saj se v glavnem prehranjuje s škodljivimi žuželkami in semeni plevelov.

Štiri raziskovalna območja

Za raziskovalno območje smo izbrali ravninske dele lovskih družin: Artiče, Bizeljsko, Brežice, Cerklje ob Krki, Dobova, Globoko, Kapele, Kostanjevica na Krki, Krško, Podbočje, Veliki Podlog in Videm ob Savi. Za pomoč pri določitvi mest, na katerih se jerebice največkrat zadržujejo oz. so bile tam opažene, sem k sodelovanju povabil člane tamkajšnjih LD. Mesta, točke najpogostejših opažanj jerebic so mi vnesli na topografske

karte. Vrisane točke, ki jih je 49, so nam pri raziskavi služile kot izhodišča za nadaljnje proučevanje.

Z analiziranjem ploskev z najpogostejše opaženimi poljskimi jerebicami glede rabe tal, parcelne strukture ter terenskim popisom in ocenjevanjem primernosti ploskev smo ugotovili značilnosti območij, kjer se jerebice najraje zadržujejo. S prekrivanjem kart rabe tal in parcelnih površin smo ugotovili primerna območja za življenjski prostor jerebic. Analizirali smo ploskve v obliki kroga z radijem 250 metrov. Tako znaša površina posamezne ploskve 19,8 ha. Velikost ploskev, ki naj bi bila življenjski prostor jerebic, smo določili s terenskim opazovanjem gibanja jerebic in iz literature. Združili smo ploskve, ki se dotikajo oz. prekrivajo, in tako iz 49 točk dobili 38 ploskev neenakih površin.

Območja opažanja jerebic (*slika 1*) smo razdelili na 4 geografska območja in jih nato primerjali med seboj. Prvo območje smo imenovali *Vrbina*, ki je na levem bregu reke Save med Vidmom in Brežicami. Zajema 7 ploskev, ki so precej razpršene. Drugo območje je *Dobo-*

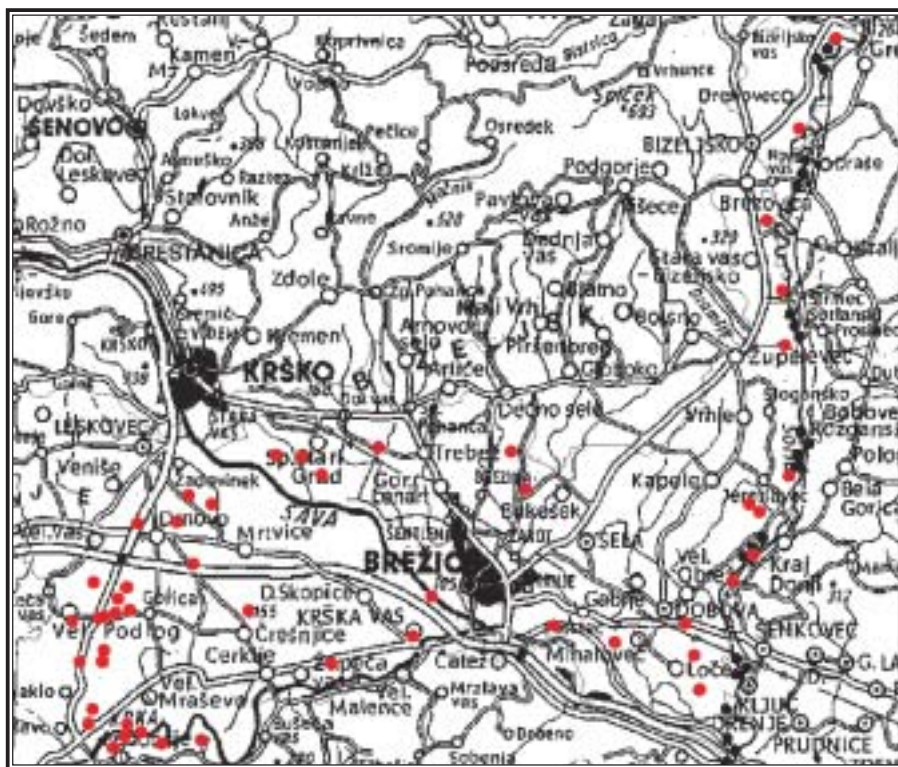
va, ki zajema območje Dobovskega polja, Jovsov in okolico ter zajema 9 ploskev. Največje območje, s 17 ploskvami, je ravninski del na desnem bregu Save v trikotniku med Krškim, Kostanjevico in Čatežem. Imenovali smo ga *Drnovo*. Zadnje območje je ravnina, lahko bi rekli dolina, ob meji z Republiko Hrvaško. Na tamkajšnjem območju, imenovanem *Bizeljsko*, je 5 ploskev, ki so posamično razporejene.

Terenski popis ploskev

Popisovali smo 15. in 16. marca 2003, ko vegetacija po dolgi zimi še ni začela odganjati. Tako smo lahko tudi objektivno ocenili razmere in kritje, ki ga imajo jerebice zunaj vegetacijske dobe. Območja, kjer se jerebice zadržujejo, smo bonitirali oz. ocenjevali primernost, tako kot je to navedeno v knjigi Mala divjad, avtorja **Alojza Černeta** (1979). Tam navedene ocene smo priredili in dopolnili. Naše ocene so zelo podobne avtorjevim. Razlike so predvsem v naši delitvi ocen na četrtine pri ocenjevanju elementa *prehrana*, ker so Černetovi razredi ocen

Foto: Foto Spring MB

Slika 1: Pregledna karta v merilu 1 : 200.000 in ploskve najpogostejših opažanj poljskih jerebic (rdeče točke) na Krško-Brežiškem polju in spodnjem Obsotelju.

precej široki in ohlapni. Primer: ploskve z odlično strukturo, z različnimi njivskimi kulturami, vendar z minimalnim kritjem za jerebice pozimi bi – po Černetovi razvrstitvi – lahko uvrstili v tri ocene, mi pa smo pretehtali, kateri dejavnik je pomembnejši in ploskve razvrstili natančneje, kot to predlaga Černe. Ker so razredi precej široki, smo jih razdelili na dve polovici (a in b).

Največ točk smo uvrstili v razred primernosti II b (31 točk). V razred II a smo uvrstili 8 točk, 10 točk pa smo uvrstili v razred III a. Glede na rezultate ocenjevanja primernosti habitata sta najprimernejši območji Dobova in Drnovo, najslabše pa je območje Bizeljsko. Tudi splošni vtis terenskih opazovanj je, da sta za jerebice najprimernejši območji Dobova in Drnovo ter del območja Vrbina.

Raba tal je zelo pomembna za življenje jerebic

Prevladujoča tipa rabe tal na ploskvah sta: obdelovalne in travniške površine. Obdelovalne površine so prevladujoče na območju Krško-Brežiškega polja, na območju Obsotelja pa prevladujejo travniške površine. Toda tudi na omenjenem območju je precej obdelovalnih površin na ploskvah (več kot 40 % površine ploskev). Največ obdelovalnih površin je na ploskvah območja III Drnovo (76 %) in na ploskvah območja I Vrbina (67 %).

Obdelovalne površine so tisti tip rabe tal, ki so najprimernejši habitat za jerebice. Pogojno primeren tip rabe so tudi travniške površine, še posebno, če so prepletene z obdelovalnimi površinami. Drugi tipi rabe tal so neprimerni za življenjski prostor jerebic. Na ploskvah so prisotni z manjšim deležem površin. S statistično analizo (Snedecor-Brandtov test) smo dokazali, da glede rabe tal ne moremo razlikovati območij Dobova in Bizeljsko.

Najustreznejša drobna parcelna sestava

Najprimernejši habitat jerebic je območje drobne parcelne strukture. Tako so najpomembnejše parcele s površinami manj kot 0,5 ha. Največ takšnih površin je na območju II Dobova (65 %), sledita območji Bizeljsko (54 %) in Drnovo (44 %). Najslabša parcelna sestava ploskev je na območju Vrbine, saj je 55 % parcel večjih od 1 ha. Za habitat jerebic so primerne tudi parcele s površino, večjo od 0,5 ha, še posebno, če so parcele ozke in dolge ali če so na večjih površinah urejene remize. Najboljšo parcelno strukturo imajo ploskve na območjih Dobova in Bizeljsko. Površine, manjše od 1 ha, pokrivajo na območju Dobova kar 90 % ploskev, na območju Bizeljsko 76 %, na območju Drnovo 63 % in na območju Vrbina 43 %. S statistično analizo smo dokazali, da glede na parcelno strukturo ni mogoče razlikovati območij Dobova in Bizeljsko.

Določitev območij, primernih za življenje poljskih jerebic

S presekom kart rabe tal in parcelnih površin smo ugotovili, da je celotno območje Krško-Brežiškega polja veliko 16.846 ha; od tega obdelovalne površine pokrivajo 6.167 ha (37 %). Obdelovalnih površin na parcelah, manjših od 50 arov, je na tem območju 3.177 ha (19 % območja – razred z največjo površino). Največji strnjeni kompleksi so na območju Krškega polja (med Leskovcem pri Krškem, Velikim Podlogom, Črešnjicami in Dolenjimi Skopicami), na območju Dobovskega polja (med Trnjem pri Brežicah in Rigoncami ob državni meji) in na območju Vrbine (od Starega Gradu do Spodnje Pohance in vse do reke Save). Drugi največji razred so travinja na parcelah, manjših od 50 arov, s površino 2.011 ha (12 %). Teh je največ v Jovsih, ob vodotokih (poplavljanje) in na območjih, kjer tla ne omogočajo obdelovalnih površin (zelo tanka plast zemlje). Območja, kjer obdelovalnih površin ni veliko, so neprimerna za habitat jerebic. Tako je največji kompleks gozda na območju Dobrava pri Kapelah, velik je tudi kompleks gozda na dvignjenem terenu nad Krškim poljem med Velikim Podlogom in Cerkljami ob Krki. Veliko površino pokrivajo topolovi nasadi v Vrbini na štajerski strani Save. Urbane površine so po celotnem območju, a jih v najprimernejših predelih za jerebičji habitat (obdelovalne površine na parcelah manjših od 0,5 ha) ni toliko, da bi bile omejujoč dejavnik za populacije poljskih jerebic.

Območje spodnjega Obsotelja je veliko 1.955 ha. Obdelovalne površine pokrivajo 370 ha (19 %), od tega na parcelah, manjših od 50 arov, pokrivajo 198 ha (10 %). Travnje na parcelah, manjših od 50 arov, pa je s 312 ha (16 %) razred z največjo površino na tem območju. Precej je tudi vinogradov, saj je vinogradništvo vodilna kmetijska panoga na tem območju. Urbane površine so pomaknjene pod Bizeljsko gričevje. Tako so za jerebice primerne površine na ozkem ravninskem pasu ob Sotli, kjer je precej miru.

Vzroki za majhno številčnost poljskih jerebic

Na območju spodnjega Posavja je dovolj primerne življenjskega prostora za poljsko jerebico. Toda vprašamo se, kateri so razlogi za tako majhno številčnost te poljske kure? Vzroke lahko iščemo v dejavnikih, ki pa jih v naši raziskavi nismo obravnavali. To je splet

dejavnikov, na katere ljudje lahko vplivamo, in tudi naravnih dejavnikov, na katere ljudje ne moremo vplivati. Ne moremo npr. vplivati na vremenske pojave, lahko pa vplivamo na plenilce jerebic in na način kmetovanja. Na območju raziskave smo opazili veliko ujed (predvsem kanje), vran in srak, pa tudi ostanke jerebice, ki jo je uplenila kanja. Ujede so v Sloveniji zavarovane. Opazovali smo tudi srake, ki so uničile jerebičje gnezdo z jajci (UMEK, 2002). Še vedno povzroča jerebicam največje izgube način kmetovanja. Raziskave v Veliki Britaniji so pokazale vzroke za zmanjšanje številčnosti jerebic od leta 1969 do 1990 za več kot 50 % (GOMERSALL, 2003). Na Nizozemskem se je populacija jerebic od leta 1984 do 1997 zmanjšala za 53 %. Vzroki so:

- izguba mest za gnezdenje,
- pomanjkanje hrane za keščke (zaradi uporabe pesticidov),
- izguba mest za hranjenje in kritje čez zimo,
- ranljivost gnezd pred plenilci zaradi slabe zaščite,
- izguba gnezd in gnezdečih ptic zaradi zgodnje in neprimerne košnje.

Tudi Blüchel (2000) navaja, da je največji vzrok za zmanjšanje populacij siromašenje habitatov jerebic, izbira neprimernih mest za gnezdenje ter pomanjkanje hrane pozimi. Navajajo, da 20 % gnezdečih samic in 60 % gnezd (jajc ali že keščkov) pokončajo plenilci in kmetijska mehanizacija. Velik pogin jerebic je opazen v hudih zimah. V Sloveniji je bila takšna zima leta 1962/63, ko so poginile domala vse populacije poljske jerebice. Tudi v zadnjih letih visoke temperature, suša in neurja s točo negativno vplivajo na populacije jerebic.

Kako je še mogoče pomagati poljski jerebiči?

Pri ohranjanju jerebic in njihovega habitata bi morala pomembno vlogo odigrati tudi država, saj je divjad lastnina države. S subvencijami in predpisi bi morala intenzivneje spodbujati kmetovalce k prijaznejšemu načinu kmetovanja in vedenju do okolja. Spodbujati bi morala:

- okoljsko osveščanje kmetovalcev in drugih prebivalcev,
- poznejšo košnjo in primernejši način košnje (od sredine travnika navzven, uporabo plašil za divjad),
- puščanje zelenih robov njiv (travnjaki pasovi, široki vsaj 1 m),
- puščanje ter zasajanje grmovnih pasov (lahko služijo tudi kot protivetrni pasovi),
- setve podsevkov glavnim poljščim

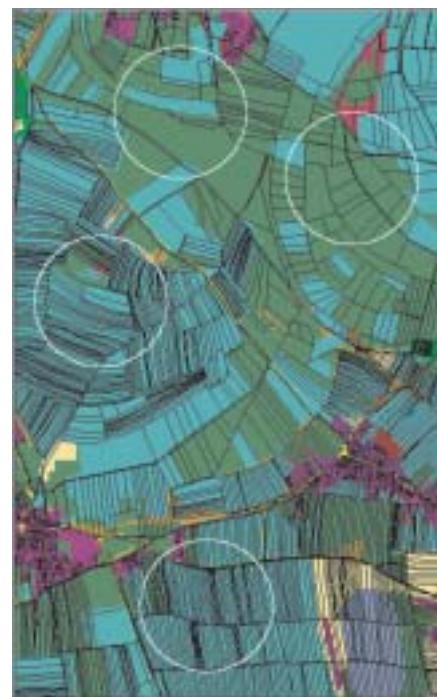
nam, strniščne setve in puščanje površin v prahi,

- puščanje nepokošenih brežin jarkov in vodotokov,
- uporabo selektivnih sredstev za varstvo rastlin, uporabo le v primeru neposredne ogroženosti in opuščanje škropljenja zunanjega roba parcele.

Še posebno z zadnjim ukrepom, neškropljenjem zunanjega roba njiv, se poveča številčnost in raznolikost vrst žuželk, s katerimi se hranijo jerebičji keščki. Posredni dokaz raznolikosti žuželčnih vrst na netretiranem robu so pokazale raziskave v Veliki Britaniji (KOLAR/CHRISTENSEN, 2001). Jerebice so morale prehoditi povprečno 557 m na dan, ko so iskale hrano na tradicionalno tretiranih površinah, zasejanih z žiti, medtem pa so na površinah z netretiranim šestmetrskim robom potrebovale za iskanje hrane le 163 m na dan. Daljša pot za hrano pomeni za jerebice večjo ranljivost in izpostavljenost plenilcem. Neka druga raziskava je pokazala, da je prirastek jerebičjega zaroda na obdelovalni površini z netretiranim robnim pasom kar za 2,8-krat večji kot s tradicionalno rabo sredstev za varstvo rastlin (KOLAR/CHRISTENSEN, 2001). Dobro so se izkazali kozolčki, ki jerebicam služijo kot krmišče in skrivališče. Na takih mestih so se jerebice rade zadrževale predvsem pozimi ob visokem snegu. Pohvalna je skrb lovcev, saj so bila krmišča redno oskrbovana, ob visokem snegu pa so v okolici kozolčkov tudi splužili.

Upanje umira zadnje ...

Zmanjševanje populacij poljske jerebice ni opazno le v Sloveniji, ampak je tako težnjo opaziti po vsej Evropi. Zavarovana je v veliki večini evropskih držav in je uvrščena v tretjo naravovarstveno skupino evropsko pomembnih ptic (GEISTER, 1998). V EU se zavedajo tega problema, zato subvencionirajo prijaznejše kmetovanje v okviru programov, kot je npr. EU Setaside Program (program opuščanja dela površin v prahi). Vendar se tudi slovenska kmetijska politika premika v tej smeri. Leta 2001 je bil sprejet Slovenski kmetijsko-okoljski program (SKOP), ki je sestavni del kmetijske politike v državah, kjer naravne in strukturne danosti ne omogočajo konkurenčnosti kmetijske pridelave in se kmetijstvu priznava opravljanje drugih javnih funkcij. Ukrepi SKOP-a so namenjeni predvsem zmanjšanju negativnih vplivov kmetijstva na okolje, ohranjanju kulturne krajine in biotske pestrosti, odpravljanju zaraščanja ter varovanju okolja in zavarovanih območij (KOLAR/CHRISTENSEN, 2001). Upamo lahko, da bodo taki in podobni pro-

Obdelovalne kmetijske površine
Vinogradniške površine
Intenzivni sadovnjaki
Ekstenzivni sadovnjaki
Drugi trajni nasadi
Travniki in pašniki
Ekstenzivni travniki
Barjanski travniki
Planinski pašniki in drugi ekstenzivni travniki
Zemljišča v zaraščanju
Plantaže gozdnega drevoja
Z gozdnim drevjem obrasli okrajji in obvodna zarast
Gozd in druge poraščene površine
S stanovanjskimi zgradbami pozidana zemljišča
Industrijska zemljišča
Ceste

Slika 2: Del območja Drnovo s štirimi ploskvami v okolici Drnovega; podlaga je rastrska karta rabe tal, prekrita z vektorsko karto parcel (Vir: MKGP RS 2002/DKN 2002). Premer krogov na sliki je 500 m. Prikazana je tudi legenda kategorij rabe tal.

grami pomagali vrniti poljsko jerebico na slovenska polja, svoje pa bo pokazal čas. Lovske organizacije se trudijo izboljšati življenjske razmere za to poljsko kuro, vendar brez intenzivnejše pomoči in podpore države ter drugih uporabnikov okolja so to lahko le kratkoročne rešitve. Prav bi bilo, da se Slovenija v Evropi in svetu ne predstavlja le kot dežela, kjer še domujejo vse tri vrste velikih zveri, ampak tudi kot dežela s stabilno populacijo poljske jerebice in drugih vrst, ki jih prištevamo med malo divjad.

Na koncu bi se rad zahvalil članom vseh lovskih organizacij, ki so sodelovali pri raziskavi, še posebno pa se zahvaljujem univ. dipl. inž. Hrvoju Oršaniču, prof. dr. Mihi Adamiču in doc. dr. Davidu Hladniku za vso strokovno pomoč in nasvete.

Martin Umek, univ. dipl. inž. gozd.
martin.umek@hotmail.com
(Viri so dostopni pri avtorju.)

Za sprejemanje novosti je potreben daljši čas ...

*V uredništvu LOVCA smo že pred časom objavili javni natečaj, s pomočjo katerega smo skušali izvedeti, kakšno je mnenje mladih članov (do 30 let) o naši lovski organizaciji. V razpisu javnega natečaja smo med drugim nanizali nekaj zanimivih iztočnic in med drugim opozorili, da se lovška organizacija stara, da pa imamo kljub mnogim odprtim vprašanjem dovolj razlogov za optimizem. Na to tematiko smo dobili kar nekaj zanimivih sestavkov, ki smo jih že objavili v LOVCU in ste jih najbrž z zanimanjem prebrali. Ker pa obljuba dela dolg, je uredniški odbor izbral enega od sodelujočih na natečaju za nekoliko bolj osebno predstavitev v našem glasilu. Izbrali smo **Miho Marolta**, člana LD Bled. Objavljamo povzetke njegovih zanimivih in aktualnih razmišljanj na vprašanja, ki smo mu jih postavili.*

Mladi člani zelene bratovščine že dalj časa opozarjate, da se lovška organizacija sooča z velikimi problemi in izzivi. Lahko na kratko predstavite temeljne dileme in izzive, s katerimi se mladi člani soočate v LD. Menite, da starejši člani dovolj upoštevajo vaše mnenje in pripombe in se nanje pozitivno odzivajo?

Vsekakor so določene dileme in izzivi in vedno je odnos starejših lovcev, recimo v lovski družini, najbrž nekoliko zadržan do novih, mlajših lovcev, saj jih ne poznajo dobro, ne samo na lovski ravni, temveč tudi ne na osebni. To je pač človeški odziv na nekaj novega, drugačnega. Za sprejemanje in uveljavljanje kakršnih koli novosti je ponavadi potrebno daljše obdobje. Tako sčasoma starejši spoznajo in vidijo, da imajo tudi z mlajšimi lovci, ki včasih razmišljamo malo drugače, skupne cilje, kot so gojitev in ohranitev naše divjadi ter nenazadnje tudi lova, ki nas združuje in povezuje.

Težko govorim o vseh dilemah in izzivih, s katerimi se srečujejo drugi mlajši lovci v Sloveniji, saj je že opredelitev mladega lovca po mojem malo kočljiva zadeva. Sam nisem imel nikoli večjih težav v moji lovski družini, najbrž ne zato, ker se pač še nisem niti toliko vključeval v vodstveno strukturo v LD, iz katere prihajam (LD Bled). Ker sem mlad lovec, ne samo po svojem lovskem stažu (izprašan lovec sem postal z osemnajstim), ampak tudi po letih, saj imam 21

let, vse skupaj zaenkrat bolj opazujem in se še poglobljeje spoznavam z lovstvom in vsemi drugimi dejavnostmi, ki jih zajema lovstvo.

Vsekakor pa imajo nekateri probleme, takšne in drugačne, ki pa po mojem velikokrat izhajajo prav iz dejstva, da je to konflikt dveh različnih generacij, neredki pa so tudi osebni konflikti, ki so na žalost del vsakdana.

Odzivi starejših na mnenja mlajših lovcev so precej različni, od pozitivnih do negativnih. Če so pogledi mlajših drugačni in utemeljeni, ne vidim razloga, da se starejši ne bi strinjali z mladimi lovci. Ravno pri tem pa včasih nastane konflikt. Menim, da je najbolje, da poskušamo različna mnenja strpno uskladiti in navzven nastopiti kolikor mogoče homogeno, ne glede na našo starost, socialni položaj, izobrazbo ...»

Čeprav ima slovensko lovstvo bogato in častitljivo tradicijo in je prebrodilo mnoge krize, je po mnenju analitikov ponekod svoje opravila tudi kriza generacij. Je mogoče pričakovati, da bo v lovskih organizacijah več prostora za sodobnejše in neobremenjene poglede mladih, ki prinašate vse več svežih, bolj ekoloških pogledov. Kako preseči krizo vodenja po eni strani in po drugi omogočiti sposobnim, da prevzamejo odgovornejše položaje tako v LD kot v območnih ZLD in LZS? Kakšni naj bodo ti procesi, če sploh so, in kako preseči mo-

Miha Marolt

rebitne zamere starejših in ponekod še vedno »nedotakljivih in nezmotljivih«?

Kriza generacij je gotovo pustila svoje posledice tudi v lovstvu na Slovenskem, prav tako pa tudi sprememba družbenega reda in drugačen način življenja. Že natečaj o mnenju mladih lovcev v reviji Lovec je po mojem korak naprej, saj se je na tak način mogoče spodbudilo tudi drugačna in bolj sveža razmišljanja in poglede na lovstvo. Vendar menim, da bo lovstvo prebrodilo tudi to krizo, saj bomo prej ali slej mlajši prisiljeni prenesti določene odgovornosti lovske organizacije na svoja ramena. Edino tako bomo lahko izoblikovali ustrežnejšo podobo lovstva, ki bo našlo svoj položaj tudi v sodobni informacijski družbi, kjer se sedaj nekako lovi oziroma je na spolzkih tleh.

Utopično je želeli, da bi se vodstvene strukture zamenjale kar tako »čez noč«, poleg tega pa ne moremo govoriti, da so vsa vodstva in organizacijske strukture neustrezne. Nekje so, nekje pač ne, kakšno je razmerje med njima, je težko reči, vendar menim, da bo mogoče kakovostni preskok tam, kjer je to potrebno, doseči z dobro izobraženostjo lovcev in njihovo osveščenostjo, pa ne samo na področju lova, temveč tudi z znanjem na

vseh drugih področjih, ki se tako ali drugače dotikajo lovstva. Lovci smo souporabniki prostora, ki si ga delimo še z mnogimi drugimi; in prav tu največkrat nastaja konflikt, ki se nato prenese tudi na lovsko organizacijo. Zato je potrebno veliko znanja, če ne še celo diplomatske žilice, da obdržimo svoj prostor pod soncem.

Menim, da imajo mlajši dostikrat več aktualnega znanja prav na tem področju, ki se morda le posredno zadeva lovstva, in to je treba vsekakor upoštevati in prenesti na višje ravni. Zelo, zelo težko pa je opredeliti, kakšni naj bi bili procesi, da bi dosegli idealno stanje v naši organizaciji. Včasih se mladi ne smemo ustrahiti starejših, ampak je treba vztrajati na svojih stališčih, če so le-ta tudi dovolj utemeljena. Menim, da ni nobenega strahu za prihodnost lovske organizacije, če se bomo ravnali po teh načelih.

Kaj storiti, da se bodo mladi vendarle v večjem številu odločali za vstop v lovsko organizacijo in kako bi lahko predstavili izkušnje iz vašega okolja. Stoletna tradicija lovstva je porok za obstoj in razvoj organizacije, ki brez »svežih« kadrov ne bo preživela. Se strinjate z menoj?

Z vašo trditvijo se popolnoma strinjam. Kar pa zadeva vstop mladih v našo organizacijo, sem večino svojih stališč že napisal v svojem prispevku v 9. številki lanske revije Lovec, kjer sem izpostavil predvsem večje udejstvovanje lovske organizacije v osnovnih šolah. Poleg tega sem in še vedno menim, da veliko odgovornost nosimo prav mi, mladi lovci, ki moramo v našo organizacijo pritegniti čim več mlajših. Prav tako se je z mojimi mnenji prekrivalo, kot sem videl, tudi mnenje mojega tovariša Florijana v isti številki Lovca, ki še dodaja, da bi bilo treba organizirati različna predavanja s področja lovstva. Poleg tega je navedel zelo dobro idejo o različnih znanjih s področja lovstva v srednjih šolah, sploh pa tistih, ki se še dodatno pokrivajo ali dotikajo področja lovstva. Poleg vsega tega je pozitiven vpliv na pristop mlajših v naše organizacije tudi odprava pristojbin v prihodnjem letu.

Največ zaslug, da sem postal lovec, ima prav gotovo moj oče, ki mi je že od malih nog razkazoval naravo in lov na zelo etičen in naravovarstven način. Da sem pa sam postal aktiven lovec, kakršen sem dandanes, je bilo poleg očetove spodbude potrebno še veliko mojega zanimanja in radovednosti ter ljubezni do narave. Izkušnje iz mojega okolja so zadnji čas zelo pozitivne, saj se v našo LD vključuje več mlajših kot pred nekaj leti. Tako sem glede pridobivanja mladih članov v naši organizaciji dokaj optimističen.

Mnogi menijo, da zlasti intelektualci nočejo vstopiti v LD, ker je v njih vse preveč nepotrebnih preprirov, enoumja, preživetih metod delovanja in žal včasih tudi »mlatenja prazne slame«. Za nameček pa javnost marsikdaj označuje organizacijo še kot preživeto družčino streljačev, pijancev in še kakšne podobne nesmisle bi lahko našli (k sreči gre za posamezne primere, zato takšnih ocen ne smemo posploševati in tudi ne pretiravati). Morda je k enostranskim ocenam pripomogla tudi neučinkovita samopromocija lovske organizacije, samovšečnost nekaterih funkcionarjev in nedovzetnost za potrebne spremembe. Se strinjate?

Menim, da je v vaši trditvi kar nekaj resnice, vendar pa je zdaj čas, da se otresemo slabih kritik, različnih obrekovanj in drugega, kar je in še vedno pušča temno senco nad lovstvom. Težko se bo izmuzniti iz tega začaranega kroga, ker se nam zdi, da lovci izgublamo veljavo skoraj na vseh področjih. Vendar se lovstvo vse bolj realno nagiba k naravovarstvenim pogledom, okrepilo pa se je tudi znanstveno delovanje v lovskih krogih, tako da se stanje obrača na bolje. Res je, da včasih sami mečemo slabo senco na lovstvo, ampak tu gre po mojem mnenju predvsem za nespoštovanje Etičnega kodeksa slovenskih lovcev, ki bi moral že zdavnaj postati naša »lovska biblija«. Mogoče se komu zdi ta moja misel že malo prevečkrat omenjena, ampak je gotovo še kako na mestu.

Velik delež krivde za našo slabo javno podporo nosi predvsem menjava družbene sistema in prehod v postindustrijsko družbo s prevladujočo miselnostjo in načinom mestnega življenja. Nekaj pa je prispevala tudi slaba samopromocija lovske organizacije ter nedovzetnost za spremembe, ki so se na žalost zgodile čez noč. Lovci se nismo mogli prilagoditi tako hitro, kot bi se mogoče lahko, za kar pa v določeni meri nismo krivi sami, saj je zavlačevanje sprejetja novega lovskega zakona že stara in znana zgodba. S trenutno nekoliko slabšo podobo lovstva v javnosti smo se že kar nekaj naučili, tako da je že skrajni čas, da jo na takšen ali drugačen način izboljšamo.

Smo pred novo lovsko zakonodajo, ki prinaša številne sodobne rešitve. Se strinjate z bistvenimi novostmi in temeljnimi izhodišči predloga novega zakona o divjadi in lovstvu, ki je prestal že dve parlamentarni obravnavi, pred vrati pa je pravkar tretja. Konkretna pričakovanja in rešitve bodo tudi v podzakonskih aktih. In čisto ob koncu: slovenski lovci imamo bogato kulturo in spoštujemo lovsko etiko. Menite, da dovolj? In kako si predstavljate prihodnje izobraževanje mladih lovcev, od katerih

vsi pričakujemo več strokovnega znanja. Bomo dobili dovolj »dobrih« naslednikov, ki bodo nadaljevali plemenito in odgovorno poslanstvo?

Z osnovnimi načeli novega predloga lovskega zakona se povsem strinjam, predvsem pa se strinjam z naravovarstvenimi vidiki zakona. Glede novosti pa predlagani zakon pomeni obstoj takšnega lovstva, ki bo združevalo vse lovce, ne pa samo elite, kar je v glavnem boljše predvsem za divjad. Nisem pravnik, niti nimam tako širokih izkušenj, da bi lahko dajal kakšno bolj poglobljeno oceno tega zakona, vendar pa so nekatere kritike glede določenih členov najbrž upravičene, saj je redko kateri zakon popoln. Pri tem so le določene manjše dileme, ki pa so rešljive.

Kot sem že omenil, je etika nekaterih slovenskih lovcev precej vprašljiva, zato bi bilo treba predvsem nekaj storiti na tem področju. Mogoče z jasno opredelitvijo sankcij zaradi nespoštovanja Kodeksa. Naša samopodoba in podoba v javnosti temeljita na lovski etiki in spoštovanju divjadi.

Izobraževanje slovenskih lovcev je na osnovnem nivoju kar solidno organizirano, vendar pa bi se bilo nujno treba posvetiti dodatnemu izobraževanju mentorjev. Namreč: mentor vzgaja lovca ali pa ima vsaj odločilen vpliv na njegovo lovsko vzgojo. Tako bi lahko posredno še dodatno izboljšali izobrazbo, predvsem pa lovsko etiko mlajših lovcev. Potrebno bi bilo še dodano izobraževanje na ravni lovskih družin, ki bi morale svoje lovce sproti izobraževati predvsem na dodatnih področjih, ki zadevajo njihovo specifično problematiko, kar bi dodatno pripomoglo do večjega znanja.

Glede strokovnosti in raziskovalnega dela je treba priznati, da je za lovstvo zelo pozitivno sodelovanje na znanstvenoraziskovalni ravni in menim, da je prav tu še veliko manevrskega prostora za nas, mlade lovce. Menim, da bi bilo skoraj nujno potrebno, da bi v okviru LZS pripravili tudi določene raziskovalne projekte na področju lovstva, v katere bi se lahko vključili ne samo mlajši, ampak tudi drugi lovci, ne pa da vsa raziskovalna raven ostaja na univerzitetni ravni oziroma ravni Zavoda za gozdove.

Vedno bolj z veseljem opažam, da se mladi odločajo za vstop v zeleno bratovščino. Naš osnovni izobraževalni sistem je dober, tako da po mojem ne bo manjkalo dobrih »naslednikov«, ki bodo težko in plemenito nalogo prevzeli na svoja ramena. Glavno je, da ostanemo povezani na podoben način, kot smo bili v preteklosti in da ne pozabimo na svoje korenine.

Z Mihom Maroltom sem se pogovarjal - mag. **Marjan Toš.**

Swarovski Optik – primer izjemno uspešne razvojne poti

Swarovski Optik je družinsko-lastniška avstrijska družba s skoraj 100-letno tradicijo, ki že več kot 50 let izdeluje visoko kakovostne dvoglede, strelne daljnogledke, teleskope (spektive) in optronične instrumente. Dandanes je to ena vodilnih optičnih tovarn v svetu. Razvila se je iz majhne družinske obrtniške delavnice za brušenje in izdelavo barvnega stekla (kristala). Njeni optični izdelki so sinteza izjemne kakovosti, funkcionalnosti, estetike in sodobne ergonomske oblikovanosti. Njihovi izdelki so v svetu ocenjeni z najvišjimi ocenami za kakovost in funkcionalnost optičnih dosežkov, kar so si zagotovili predvsem po zaslugi uvedbe strogih tovarniških kontrol v preskusnih oddelkih, kjer prav vsakemu izdelku, preden ga ponudijo na trg, določijo 100 % kakovost in neoporečnost. Predstavniki LZS smo se o tem oktobra lani lahko prepričali na lastne oči.

Družba z izjemnim slovesom ni nikoli povsem zadovoljna sama s seboj in svojimi izdelki. Nenehno išče nove in nove tehnološke izboljšave in rešitve. 445 strokovnjakov, zaposlenih v tovarni v Absamu, sledi filozofiji in besedam Daniela Swarovskega, ki je rekel, »da morajo pri svojem delu vse izdelke neprestano izpopolnjevati in izboljševati in v vsem, kar je dobrega, iskati še višjo možno odličnost«. Zdajšnja tovarna je obenem tudi pedagoško-šolski center za usposabljanje vseh profilov sodobnih optikov in mehaničnih delavcev za programe optičnih izdelkov in instrumentov, poleg tega pa je družba Swarovski Optik viden sodelavec in donator pri največjih naravovarstvenih projektih. Zavedajo se namreč, da sta njihov razvoj in ekonomska moč odvisna od ohranjenosti narave.

mentov zdajšnje tovarne **Swarovski Optik** pa se je začela pravzaprav z letom 1905. Že s 17. letom je namreč Danielov najstarejši sin **Wilhelm Swarovski** opravil svoj prvi poskus plavžarskega obdelovanja rude, da bi odkril nove načine izdelovanja dekorativnega stekla. Wilhelm je kot amaterski astronom in velik ljubitelj narave tedaj sestavil svoj prvi dvogled povečave 8 x 30. Vse optične sestavine je sam ročno zrezal, obrusil in zložil. Nekaj let pozneje, leta 1935, je začel izdelovati, brusiti in loščiti leče in tako postavil temelje oddelka novih optičnih izdelkov. Oddelki za izdelavo optičnih izdelkov so leta 1948 preselili v Absam, v Tirole, kjer so naslednje leto ustanovili družbo Swarovski Optik. Prav leto 1949, ko so s svojimi izdelki prodrli na svetovno tržišče, predstavniki Swarovski Op-

V posebnem oddelku, namenjenem za stike z javnostjo, ki je zgrajen ob tovarni Swarovski Optik v tirolskem mestecu Absamu, je postavljen spomenik **Wilhelmu Swarovskemu**, ki je leta 1949 ustanovil zdaj po vsem svetu znano tovarno prvovrstnih optičnih pripomočkov tudi za lovce.

Obetavni zgodovinski začetki ...

Zagotovo je bil vzrok za uspešen začetek iznajdba brusilnega stroja, ki ga je izdelal mladenič, steklar iz Bohemie, **Daniel Swarovski** (po rodu Čeh). Nato so lahko v obrtni delavnici v avstrijskem Wattensu v Tirolah, kamor so se preselili leta 1895, še uspešneje in v večjem številu rezali, obdelovali in brusili barvno kristalno steklo. Prav tistega leta sta Daniel Swarovski in njegov svak Franz Weis ustanovila družinsko podjetje **Swarovski & Co.**, ki je od leta 1911 pa vse do začetka 2. svetovne vojne prva izdelovala okrasno brušeno steklo – industrijski kristal. Med obema vojnoma je imelo dekorativno brušeno steklo visoko ceno na svetovnem trgu.

Zgodovina izdelave optičnih pripomočkov in instru-

Oddelek za učenje optikov - mehanikov in oddelek za usposabljanje novih optičnih strokovnjakov, ki jih pozneje največ ostane kar v tovarni.

Vse foto: B. Leskovic

tik štejejo za pravo rojstno letnico družbe. Toda ti izdelki niso bili morda leče za dvoglede ali dvogledi, kot bi si kdo mislil, pač pa leče za očala – očesna optika. Tedaj so jih tam množično izdelovali in jih pošiljali na tržišče. Vsak mesec so v Absamu od rezali in obrusili več kot 300.000 leč za očala.

Učni center za delavce v optični industriji

Wilhelm Swarovski je uvidel, da k prodajnemu uspehu tovarne v Absamu, v edinstvenem okolju tirolskih planin, nedaleč od Innsbrucka, vodijo le kakovostni inovacijski izdelki. Že prej, v Wattensu, je zato vpeljal strokovno izobraževanje svojih zaposlenih, nato pa to nadaljeval tudi v Absamu, v Industrijski šoli za napredno izobraževanje optikov, ki je v sklopu redne proizvodnje omenjene tovarne. Od leta 1957 do danes se je tod izšolalo že kar nekaj generacij optičnih delavcev, ki so prišli iz vseh avstrijskih provinc. Od tod so izšli najboljši mojstri – optični mehaniki (kovinarji) in optiki. Za vse to se morajo zahvaliti vizionarskim pogledom in modrosti Wilhelma Swarovskega, ki je s tem zagotavljal službeno mesta in ekonomski napredek tudi širši regiji Absama.

Široka paleta vrhunskih lovskih optičnih izdelkov

Po izdelavi prvih **dvogle-dov Habicht** (Kraguljev), v letu 1949, s povečavo 6 x 30, je v naslednjih letih sledila še serija drugih uspešno prodanih optičnih izdelkov. Dvogled **Habicht 7 x 42** s prizmatičnim lečjem je bil dolga leta standardni lovski dvogled. Z občasnimi izboljšavami in manjšimi spremembami oblike pri novih tipih ga izdelujejo pravzaprav že od leta 1949 do danes. Pri prvem izvlečnem **teleskopu** (spektivu), povečave **30 x 75**, ki so ga na trg poslali leta 1967, je bil prvič uporabljen obrnjen

Del proizvodnje je dobro računalniško opremljen, veliko opravil in predvsem faz kontrole pa je ostalo še ročnih.

Na našem oktobrskem obisku sta nam proizvodnjo v tovarni in paleto vseh njihovih izdelkov za lov predstavila njihova predstavnika Kurt Gritsch, odgovoren za stike na tujih trgih (levi), in Hartmuth R. Atzgersdorfer, prodajni referent za lovške izdelke te tovarne.

stropni prizmatični sistem za pridobitev ravne slike. Leta 1971 je na trg prvič prišla gumirana različica dvogle-dov **Habicht 7 x 42 GA**, ki je hitro osvojila tržišče. Leta 1976 je Swarovski optik prvi začel izdelovati izboljšane teleskope z novo optično zasnovo. Zdajšnja »admiralska ladja« med dvogle-di je poleg **SLC** gotovo najnovejša serija **EL dvogle-dov**, ki imajo popolnoma novo konstrukcijo, z enotnim preklopnim ohišjem iz lahkega magnezij-aluminija, ki z vgrajenimi optičnimi deli in dobrim oprijemom zagotavlja preprosto rokovanje in ima izjemne optične lastnosti za opazovanje narave.

Tudi za prihodnost ima Swarovski Optik pripravljenih nekaj izvrstnih načrtov. Kljub splošni stagnaciji na tržišču se je prodaja njihovih izdelkov od leta 1990 kar 2-krat povečala. Po letu 1992 10 x 25 B žepnem dvogledu,

ki je bil imenovan za optični izdelek leta, je družba dobila Oskarja tudi v sektorju največjih dvogle-dov serije **EL**.

Po prvotni utečeni produkciji leč za očala in vojaških optičnih izdelkov je družba od leta 1980 usmerila in osredotočila svojo proizvodnjo predvsem v vsestransko uporabne izdelke: dvoglede, teleskope, optične instrumente, strelne daljnogledе. Na ameriškem tržišču so dvogle-di **EL** priznani kot vrhunski izdelki in ocenjeni kot »najboljši med najboljšimi«. V matični Avstriji je Swarovski Optik predlani prejel od avstrijskega gospodarskega ministrstva nagrado za izvozne uspehe Export price 2002, saj je podjetje dejansko preseglo celo svoje izvozne vizije v ZDA, Veliko Britanijo in druge germanske dežele. Skupaj so doslej za svoje izdelke prejeli že 28 mednarodnih nagrad in priznanj.

Po ureditvi proizvodnje svojih izdelkov je Swarovski Optik odprl nove trge tudi na geografskem območju. Danes se jim najbolj odpira ameriško tržišče, kjer se, po njihovih izjavah, izredno hitro širi predvsem množično gibanje opazovanje ptic – avikultura. Nasploh pa je poleg lovcev in drugih naravovarstvenikov največ kupcev njihovih izdelkov prav iz vrst opazovalcev ptic. Z nenehnimi izboljšavami pri svojih izdelkih in s filozofijo pradede Daniela Swarovskega, ki jo je predstavil že pred 100 leti, vedo, da se bodo lahko obdržali in razvijali tudi v prihodnosti.

Gerhard Swarovski in njegov sin **Daniel Swarovski II.**, ki danes vodita družbo že v 4. in 5. generaciji, sta v novjšem času popeljala majhno družinsko podjetje na pot glavnega globalnega igralca na optičnem tržišču. Swarovski Optik ima zdaj svoje podružnice v ZDA, Franciji, Veliki Britaniji, v deželah Beneluxa in v Avstriji, organizirano prodajo in distribucijsko mrežo pa imajo organizirano v več kot 30 državah v Evropi, Aziji in Avstraliji. V zadnjih 10 letih, ko so prodajo svojih izdelkov podvojili, iztržijo prek 70 milijonov evrov na leto.

Največji optični dosežki

Največji optični dosežek v zadnjem času je družba dosegla s svojima »paradnima konjema«, z dvogledoma **EL 8,5 x 42 WB** in **EL 10 x 32**, ki sta na tržišču od lanskega julija in ki so ju novinarjem predstavili junija lani v Vadsšju na Norveškem, izjemno zanimivem naravnem rezervatu in znanem območju za opazovanje ptic. Sta enkratna kombinacija največjih optičnih dosežkov in presenetljiva konstrukcijska kompaktnost ter ergonomičnost. To sta manjša in lahka dvogle-da, ki z razliko od njunih predhodnikov tehtata skromnih 610 g. Preprosto ohišje iz lahkega magnezija je za dober oprijem oblažinjeno s posebnimi ovoji in ima vdolbini za pal-

ca. Odlikujeta se po izjemnih optičnih značilnostih, ki so rezultat najvišje stopnje optične tehnologije, kot je npr. SWAROBRIGHT, sloj za zagotovitev največje mogoče barvne natančnosti, ki se zagotovi prek večstopenjskega spektra in svojstvenega SWAROTOPA (ali SWARODURA), ki zagotovi izjemno ostrino in bogato kontrastno sliko. Z njima je mogoče opazovati naravo tudi na zelo kratke razdalje (npr. le z 2 m). Dvogled, ki ga je zaradi svoje oblike in skromne teže po potrebi mogoče spraviti tudi v žep suknjiča, je idealen pri uporabi v hribih, na težavnejšem terenu, na pohodih v naravi ali morda le za opazovanja iz neposredne bližine.

Od lanskega avgusta sta v široki paleti strelnih daljnogledov te družbe na voljo tudi nova strelna daljnogleda, ki ju je družba novinarjem predstavila v začetku lanskega julija v Absamu na Tirolskem. Strelna daljnogleda **PV 1,25 – 4 x 24 SR** in **PV 1,5 – 6 x 42** (tudi modeli z možnostjo osvetlitve križa) sta revolucionarna novost glede strelske uporabnosti in novega sistema nezapletenih montažnih delov za zanesljivo in trdno namestitvev na puško.

Konec težav z montažo strelnih daljnogledov

Je namreč popolnoma nov in izviren izdelek; **SR zobata šina** (Swarovski šina ali zobata letev) za strelne daljnogleda Swarovski Optik, ki zagotavlja absolutno zanesljivo montažo strelnega daljnogleda na puško in zagotavlja izjemno trdnost montažnih delov glede na tresljaje pri streljih. Šina je nameščena neposredno na tubus (cev) strelnega daljnogleda in z njim tvori čvrsto celoto. Ima dva niza zobcev. Za montažo na puško moramo uporabiti tudi njim ustrezne posebne montažne dele, ki natančno nalegajo na zobce na letvi. Tako nastane res trdna montaža str. daljnogleda na puško, ki se zanesljivo ne premakne po streljanju, ne glede

Najmlajši potomec rodbine Swarovski je zopet Daniel Swarovski, ki je ob očetu Gerhardu drugi mož te renomirane optične tovarne. Skupaj sta družinsko podjetje popeljala v igro glavnih igralcev na svetovnem optičnem tržišču.

na število strel in velikost (moč) kalibra. Vsi montažni deli so tudi preprosto nastavljivi na puške. Vse znane dosedanje težave z montažami strelnih daljnogledov so tako, vsaj pri novih strelnih daljnogledih Swarovski Optik, ostale le stvar preteklosti. Nova montažna letev na str. daljnogledih Swarovski omogoča še niz drugih prednosti,

ki jih prej pri drugih daljnogledih nismo poznali. Predvsem omogoča nižjo montažo (tudi do 1 cm nižje kot pri drugih konvencionalnih sistemih). To ima pozitivne učinke pri ciljni balistiki; natančnejše zadetke in lažje rokovanje s puško. Z novo montažno letvijo in njej ustreznimi montažnimi deli smo prvič dobili možnost, da strelni daljnogled in montažne dele preprosto in hitro odvijemo z ene puške in nato isti daljnogled namestimo na drugo puško. Odslej bomo torej iste montažne dele za daljnogled Swarovski z oznako PV in SR brez težav lahko uporabljali na različnem orožju. O tem smo prej lahko le sanjali! Še nedavno nazaj smo morali prilagoditi vsaj prečne luknjice na enotni letvi daljnogleda ali pa prilagajati vezivne montažne dele na puški. Če sedaj kupimo za vsako puško svoje vezivne montažne dele, ostanejo popolnoma nedotaknjeni med premontažo strelnega daljnogleda, le puško in strelni daljnogled je treba pristreliti. Glede na to, da je pri novih daljnogledih uporabljenega manj materiala, je str. daljnogled s SR šino tudi lažji. Tako je Swarovski Optik zaen-

krat edina tovarna, ki je ponudila poleg svojih strelnih daljnogledov tudi nov, univerzalni tip montažnih delov, o katerem smo prej le sanjali. Montažni deli za na puško, ki ustrezajo letvi teh daljnogledov, imajo oznako **Suffix SR** (za Swarovski šino).

Swarovski Optik tudi v dialogu z naravo

Zaradi velike ljubezni do narave in še posebno astronomije pa tudi zaradi uvedbe sodobnih standardov je bil ustanovitelj družbe, Wilhelm Swarovski, predhodnik naravovarstvenega gibanja, ki se je začelo nekako z letom 1980.

Swarovski Optik je danes vpeta v več kakor 20 naravovarstvenih projektov. Tovarna se je vključila npr. v akcijo reševanja ogroženih črnih nosorogov v Afriki ali reševanje velikih, ogroženih ujed - brkatih serov v francoskih Alpah. Šef optične tovarne Gerhard Swarovski je opisal filozofijo te družbe z besedami: » Vsi naši optični instrumenti se uporabljajo v naravi. Le ohranjena narava nam zagotavlja tudi našo načrtano razvojno smer in naš napre-

Najnovejši sistem montaže strelnih daljnogledov Swarovski na puško je mogoč s pomočjo SR zobate šine in njej prilagodljivih montažnih delov.

dek na daljši rok. S tem, ko zagotavljamo vsestransko podporo naravovarstvenim projektom, ki so skrbno proučevani in vodeni, si zanesljivo zagotavljamo tudi našo pot do postavljenih ciljev. Le kot sodelavci pri teh projektih si lahko pridobimo tudi neposredno korist – na liniji komunikacije s prodajalci, opazovalci ptic, raziskovalci, nadzorniki divjega živalstva, ljubitelji narave in lovci.» Dr. Gerold Dobler, ki je odgovoren za sodelovanje pri teh projektih, je dejal: »Ne želimo podpirati množstva majhnih projektov, vključujemo se le v nekaj velikih in široko zasnovanih,« nato pa nam je opisal nekaj glavnih, kjer sodelujejo.

Srebarina/Bolgarija: Z razponom peruti prek 3 m je veličasten kodrasti pelikan eden največjih predstavnikov evropskih ptic. Toda tamkaj je obsojen na izumrtje. Firma Swarovski Optik se je zavezala, da bo podprla akcijo reševanja njegove zadnje kolonije gnezdečih parov ob bolgarskem jezeru Srebarina in še posebno, da bo pomagala pri uveljavitvi novih načinov

reševanja ptic. Zavedajo se namreč, da lahko zavarujejo gnezdeče ptice pred utopitvijo, ko poplavlja Donava, in mladiče učinkoviteje zavarujejo pred naravnimi plenilci. Samo v letu 2001 se je število vzreajajočih parov, po zaslugi široko zasnovane akcije, povečalo s 128 na 145 teh ptic. Po spodbudnih začetkih je dr. Dobler obljubil: »Uspeha v tem projektu ne vidim kot nekakšen 9-dnevni čudež, zato bomo nadaljevali pri tem projektu tudi dolgoročno.»

Karsiborska Kepa/Poljska: Primer pomoči Swarovski Optik naravi je opaziti tudi na 300 ha velikem otoku Karsiborska Kepa na severozahodu Poljske. Poljska partnerska organizacija Birdlife je pridobila 180 ha veliko močvirsko območje, večinoma pokrito s trstičjem. Tam živi 114 različnih vrst ptic pevk. Območje je eden zadnjih ostankov globalno ogroženih vrst ptic pevk, ki so sedaj pod varstvom te organizacije.

Brkati ser/francoske Alpe: Zadnji brkati jastreb v avstrijskih Visokih Turah je bil ustreljen l. 1880. Vzrok, da je

ta ujeta postala redka in je izumrla, je bilo zmotno prepričanje, da je nevaren plenilec in ropar. Zdaj Avstrija, Francija in Švica poskušajo ponovno oživiti to vrsto. Več kot 81 teh ptic so od leta 1986 izpustili v naravo. Francozom je prvim uspelo doseči, da se je v naravi ponovno izvalil mladič brkatih serov. Pozimi v letih 1996/1997 se je izvalil v visokosavoskem narodnem parku. Swarovski Optik je v okviru te akcije daroval primerno terensko vozilo za prevoze po Rauriser Krimmly dolini.

Projekt kljunorožec na Tailandu: Uničevanje deževnega tropskega gozda je pregnalo ptice kljunorožce iz njihovih naravnih gnezdišč. Število teh, pretežno azijskih ptic z izrazitim roženim izrastkom nad zgornjo polovico kljuna se je zmanjšalo v letu 1990. V sodelovanju s fundacijo Hornbill je Swarovski Optik razvil posebne gnezdilnice za te ptice duplarice. Namen akcije je bil stabilizirati osnovne razmere za zagotovitev osnovnega fonda (števila) teh čudovitih kljunorogih ptic na Tailandu in

pridobiti še druge partnerje za boj za ohranitev tropskih deževnih gozdov.

Črni nosorogi/Namibija: Povsod, kjer so nekdaj živeli ti veliki rastlinojedci, so jih že iztrebili divji lovci. Zato so črni nosorogi zelo resno ogroženi in tako rekoč tik pred izumrtjem vrste. Preostanek živali je ocenjen na skromnih 2000 glav. Zadnjih nekaj črnih nosorogov živi zunaj namibijskega narodnega parka. Swarovski Optik je podprl nacionalno varstvo in varstveni program črnih nosorogov v Namibiji. Živali sedaj varujejo tako, da pri nadzoru uporabljajo njihove nočne daljnoglede in instrumente, teleskope in dvoglede, ki so jih izdelali na Tirolskem. Družba nudi podporo tudi pri urejanju napajališč za te živali.

Varstvo selitvene perjadi v ZDA: Varstvo značilnih mokriščnih habitatov z neposrednim odkupom zemljišč in s podobnimi ukrepi je pot, ki so jo ubrali tudi v ZDA. Skupaj s fundacijo Fish & Wildlife je Swarovski Optik v ZDA leta 1998 financiral akcijo *Varstvo selitvene perjadi*. Ta finančna odločitev je pomagala ohraniti močvirne habitate pretežnemu številu ameriških ptic selivk. Dandanes akcijo podpira že prek 30 različnih družb, ki so povezane v množično gibanje opazovalcev ptic (Birdwatchers).

Boris Leskovic

Habicht 7 x 42

SLC 7 x 42

Lovski dvoglede

EL 8,5 x 42

EL 10 x 42

Najbolj znani in novejši izdelki Swarovski optik

ATS 80

PV-I 1,5 - 6 x 42

Strelni daljnogled

Skoraj gotovo ima vsak od nas, lovcev, v svoji lovski sobi ali v lovskem kotičku svojega stanovanja vsaj eno, če ne več prepariranih živali – dermoplastičnih preparatov. Nekateri imajo že kar prave urejene zbirke prepariranih živali (ne nagačenih ali celo »našopanih«, ki sta slabšalna izraza). Predvsem mladi lovci začetniki kar vse povprek, domala ves prvi lovski plen nosijo k preparatorjem v delo. Vse manj pogosto so med njimi tudi trajno zavarovane, nelovne vrste divjadi. Povsem razumljivo je, da odstrel zavarovanih vrst ni dovoljen, tudi »za našopat ne«, kot mnogi opravičujejo takšen izjemen odstrel. Zadnja leta tudi lovski inšpektorji vse pogostejše nenajavljeno obiskujejo preparatorske delavnice in kršitelje, uplenitelje in preparatorje prijavljajo sodnikom za prekrške. Pri tem mnogi pozabljajo, da preparatorjem ne prinašajo živali zgolj lovci, ampak tudi ljudje občani, ki živali najdejo ob cestah ali poginule in so bile tamkaj bolj v napoto kot v okras. Visoko naravovarstveno zavest je pokazal znani preparator leta 1973, ki je samoiniciativno (!) (so)predlagal varovanje določenih vrhunskih trofej na nacionalni ravni kot naravne spomenike, ki naj jih ne bi bilo mogoče izvoziti iz države (v primeru tujskega lovnega turizma). S posebnim predpisom smo na tak način zavarovali res najmočnejše lovske trofeje, uplenjene divjadi v Sloveniji, ki ostajajo doma. Med prvimi je bil medvedji kožuh iz leta 1972, takratni svetovni prvak, ki je tako ostal pri nas (stalno je razstavljen v Lovskem muzeju v Bistri) in ga tuji uplenitelj ni smel izvoziti.

Ob pogledu na preparirane živali, ki so na ogled bodisi na lovskih razstavah ali pa krasijo lovčeva stanovanja, so mnenja različna. Mnogi v dobro in popolno izdelanem preparatu vidijo izdelek znanja in ročne spretnosti preparatorskega mojstra, ki mu je uspelo podaljšati »življenj-

Preparatorstvo ni le znanje

sko dobo« uplenjene divjadi za kakih deset, celo dvajset let in ob tem ohraniti njeno naravno lepoto ter predvsem trajen spomin na lovski dogodek. Spet drugi ocenjujejo prepariranje divjih živali kot zastarel način stika z naravo, se celo zgražajo, češ, živalim še po smrti ne dajo miru in imajo pomisleke, da je mnogim živalim odvzeto življenje prav zaradi preparatorskih namenov. Druge oblike, na primer naravoslovna fotografija, so jim veliko bolj sprejemljiv način ohranjanja spomina na neki lovski dogodek. Zagotovo pa je preparatorstvo (in tudi restavracijsko) potrebno v muzejski dejavnosti. Izdelava in ohranjanje muzejskih zbirk sta zaupana le najboljšim stroke. Dolga leta so bili »službeni« preparatorji Prirodoslovnega muzeja v Ljubljani Viktor Herfort st. pred vojno, po njej pa Franc Barbič st. (od 1949 do 1963), Franc Leben iz Borovnice, Janez Dovič in Alojz Šmuc st. Zdaj to delo že 14 let opravlja Vili

Žgavc. V petdesetih letih je nastala tudi prva zbirka dermoplastičnih preparatov v okviru Lovskega muzeja oz. Lovskega oddelka Tehniškega muzeja v Bistri pri Vrhniku.

Preparatorstvo je vse prej kot preprost poklic

Prve preparate te zbirke je izdelal V. Herfort ml., del perjadi pa F. Barbič st. Prvi skrbnik zbirke je bil Ivan Šepul. V sedemdesetih letih sta zbirko dopolnila in zanjo skrbela preparator Anton Hafner in njegov oče, tudi Anton.

Preparatorstvo je vse prej kot preprost poklic. Poleg natančnega, potrpežljivega in izkušenega dela je potrebno tudi teoretično poznavanje anatomije živali, poznati je treba njeno figuraliko ter kopico praktičnih izkustvenih prijemov, tako da je mrtva žival kot končni izdelek videti kot živa. Potrebni so: nadarjenost, talent pa tudi nenehno izpopolnjevanje in dopolnje-

vanje znanja. **Preparatorstvo torej ni le nekako manj pogosta ali manj znana obrt, je celo mojstrstvo, ki se že spogleduje z domeno uporabne umetnosti.** Izdelki, preparati, mnogih naših preparatorjev se tako po mnenju Obrtne zbornice Slovenije upravičeno uvrščajo kot **vrhunski izdelki unikatnega preparatorstva.** Ob tem ne kaže spregledati splošnega tehnološkega napredka tudi v preparatorski stroki in delu. Temu naši preparatorji po večini sledijo, sicer v nekajletnem zamiku, pa vendarle ... Stara evropska, bolj nemško avstrijska šola prepariranja, ki je k nam prišla po zaslugi naših prvih domačih preparatorjev in se pri nas ohranila, dandanes izginja. Pri delu se domala več ne uporablja »dobrih starih« materialov (lesna volna, slama, gips, ilovica), ki so bili nedavno še v rabi in so poleg zamudnega dela terjali veliko ročnih spretnosti, truda in predvsem znanja pri oblikovanju figuralike izdelka. Sodobno pre-

paratorstvo temelji na uporabi že »po meri« izdelanih plastičnih modelov za vsako vrsto živali. Le-ti imajo pravo velikost živali in celo naravno držo preparata (pogled živali v levo, desno itn.). Taki modeli so izdelani po sodobni tehnologiji, napravljeni iz poliestra, poliuretana in drugih podobnih materialov. So celo sestavljivi, zložljivi, tako da zmanjšajo transportne stroške. To so lahki materiali, zato je tudi končni izdelek v primerjavi s klasično izdelanimi (gips, slama) bistveno lažji. Modele in kalupe za njihovo izdelavo lahko kupimo celo prek katalogske prodaje v Ameriki ali v državah srednje Evrope. Pregovorno iznajdljivi naši preparatorji pa se že sami uspešno lotevajo izdelave takih modelov in njihovega oblikovanja. Tovarniški proizvajalci modele reklamirajo in tržijo v specializiranih, ozko strokovnih, začuda obsežnih, preparatorjem namenjenim revijah (Taxidermy News, The Breakthrough, Praeparationen), ki so znane tudi našim mojstrom in pa – sedanjemu času primerno – na medmrežju. Pri nas tovrstne revije in sploh tovrstne literature praktično ni. V Zagrebu je leta 1948 Pavao Alinger izdal edino knjigo o prepariranju, ki je bila dostopna na-

Dijaki Šole za preparatorje v letih 1963–1966 pripravljajo preparat ruševca (z leve: Irena Kikelj, Angelca Štimac Mauser, Borko Ivanović, Zdravko Kavran (†), Anton Hafner, Boris Komac, Vilibald Ajd, strokovni učitelj Viktor Herfort (†) in Mirko Obrn – na fotografiji manjka Rafko Potočnik).

šim preparatorjem. Dolgo jim je bila edina učna knjiga v tej zvrsti.

Izdelovalci modele izdelujejo za najpogostejše vrste evropske, afriške in azijske velike divjadi. Prepariranje manjših vrst (ptice, manjši sesalci – npr. svizci, kune, lisice) še vedno poteka po klasičnem načinu, pa tudi zanje že izdelujejo ustrezne modele. Zadnja leta je veliko manj prepariranja ptic, ker so vse gozdne kure in vrste selivk pri nas nelovne. Po zaslu-

gi nove tehnologije se tako naši preparatorji že uspešno lotevajo tudi največjih in najzahtevnejših živali. Tako jim domači in tuji lovci zaupajo v delo poleg domačih, evropskih vrst živali (rjavi medved, parkljarji) številne afriške vrste divjadi (gazele, antilope, celo žirafe), pa azijske (maral, sibirski kozorog, medved) in ameriške (los, karibu, črni medved). Prepariranje celo tako zahtevnih živali, kot so grenlandsko moškatno govedo, krokodil ali afriške

velike mačke, so naši preparatorji kos in njihovi izdelki po kakovosti in estetiki v ničemer ne zaostajajo za tovrstnimi tujimi – razen po nižjih cenah seveda. Vrhunsko mojstrstvo naših preparatorjev potrjujejo tudi tuji lovci, saj jim v prepariranje zaupajo vrhunske, najredkejše lovske trofeje svetovnega ranga. Tako je kranjski preparator Anton Hafner že prepariral kar štiri svetovne prvake – dva kožuha medveda in volka.

V Sloveniji je približno 40 preparatorjev

Dandanes pri nas delo preparatorja opravlja razmeroma kar dovolj ljudi. Le-ti so po Sloveniji dokaj enakomerno razporejeni, vendar jih je največ v ljubljanski okolici in na Gorenjskem, najmanj v Pomurju in južnem delu Štajerske. Obrtna zbornica Slovenije strokovno, ne pa tudi organizacijsko povezuje slovenske preparatorje glede obrtniškega dela. Po njenem mnenju to delo pri nas opravlja prek 40 preparatorjev, ki delujejo kot »samostojni podjetniki«. Zbornica delno tudi nadzira strokovno izpopolnjevanje, saj prek njene komisije poteka tudi preizkus znanja za pridobitev strokov-

V preparatorski delavnici

nega naziva »preparator«. Imenovana komisija deluje že od leta 1968. Njeni prvi člani so bili: F. Barbič, dr. vet. med., Viktor Herfort ml. in Rajko Marenčič. Zadnjih 29 let tričlansko izpitno komisijo sestavljajo Franc Barbič (predsednik), ki v komisiji deluje že 35 let, in Anton Hafner ter Franc Šink.

Takšno stanje je v preparatorski dejavnosti le dobrih dvajset let, saj vedno ni bilo tako. Po prvi svetovni vojni, nekako do leta 1925, so v Ljubljani to delo prvi opravljali Ferdinand Schulz, Valentin Lucin in Jože Škrem. Kmalu sta se jim pridružila še Viktor Herfort st., Jože Škrajnar (ta je prevzel »ateljé« Ferdinanda Schulza po njegovi upokojitvi) in leta 1927 Franc Barbič st., ki je imel v Igriški ulici v Ljubljani svojo preparatorsko delavnico. V. Herfort si je z delom za jugoslovanski dvor pridobil celo naziv »kraljevega dvornega preparatorja«. Preparatorskega dela je bilo tedaj malo. Lovcev je bilo veliko manj in v delo so dajali samo najredkejšje in najzanimivejše primerke. Tako je bilo znano, da je V. Herfort st. spomladi kar na ljubljanski železniški postaji počakal uplenitelje divjih petelinov in ruševcev, ko so se vračali z uspešnega petelinjega lova in si tako zagotavljal delo. Med drugo svetovno vojno in po njej je preparatorsko delo pri nas iz znanih vzrokov zastalo. Barbiču in Herfortu sta se leta 1949 pri delu pridružila še sin Viktor in Alojz Šmuc, ki je še danes vitalen in živahen osemdesetletnik, ki po potrebi pomaga sinu Alojzu, dipl. biologu, pri preparatorskem delu. Vsi dotedanji preparatorji pri nas so se poklica priučili, tudi kot samouki. Prvi »šolani preparatorji« so se poklicno izpopolnili in došli v t.i. jugoslovanski preparatorski šoli, ki je v začetku petdesetih let delovala pri zagrebškem naravoslovnem muzeju, edini tovrstni šoli v takratni državi. Šolo, vodil jo je že omenjeni Hrvat Alinger, so obiskovali mladi, že priučeni preparatorji iz vse

Tudi nekateri slovenski preparatorji danes že uspešno uporabljajo plastične tovarniške modele več vrst živali za izdelavo končnega dermoplastičnega preparata. Ti so že tako oblikovani, da poudarjajo značilne zunanje anatomske značilnosti živali (lega mišic, kožnih gub, potek zunanjih žil ipd.). Na fotografiji je tak model za belorepega ameriškega jelena, pripravljen, da ga preparator le še »obleče« z ustrojeno originalno kožo.

Jugoslavije. Največ se je šolalo hrvaških in makedonskih preparatorjev. Janez Dovič, Franc Leben in Alojz Šmuc so se leta 1950 kot prvi in hkrati edini Slovenci izšolali na tej šoli ter se po končanem šolanju vsi trije zaposlili pri takratnem Ornitološkem zavodu Prirodoslovnega muzeja v Ljubljani. Večino dela so omenjeni preparatorji namenili obnovi eksponatov Prirodoslovnega muzeja Slovenije, tako da za potrebe lovcev in ribičev pravzaprav ni bilo dovolj razpoložljivih moštrov. V šestdesetih letih in še pozneje je pri nas sicer to obrt opravljalo že nekaj uveljavljenih preparatorjev – v Savinjski dolini Franc Kumer iz Kaplje, Martin Lakner iz Bodreža pri Grobelnem, Franci Barbič ml. iz Medvod, pa Franci Šink iz Besnice pri Kranju, Slavko Petrovič z

Vrhnike in drugi. Dobra desetina takratnih preparatorjev pa sčasoma ni bila več kos zahtevam vse številnejših lovcev po njihovih storitvah. Čakalne dobe so bile dolge. Da bi to vrzel zapolnili, je Lovska zveza Slovenije, predvsem njen takratni predsednik dr. Jože Benigar, kar na hitro predlagala ustanovitve prve preparatorske šole pri nas. Ustanovili so triletno **Šolo za preparatorje**, ki je delovala v okviru Centra strokovnih šol v Ljubljani. Vpis vanjo je bil načrtovan po teritorialnem načelu (iz vsake regije po 1 dijak – skupaj vpisanih 9 dijakov), kar naj bi zagotovilo enakomerno zastopanost poklica po vsej Sloveniji. Šola je v letih 1963–1966 redno izšolala eno samo generacijo dijakov, ki so si po končanem šolanju pridobili naziv »preparator«.

Splošne predmete so predavali predavatelji Centra strokovnih šol, temeljne predmete in praktični pouk pripravljala pa Viktor Herfort ml., takrat prepoznaven in priznan dolgoletni preparator ter pobudnik kar številnih »lovskih razstav« takratnega časa. Šolo je končalo osem dijakov. Večina diplomantov omenjene šole je takoj začela s samostojnim preparatorskim delom in mu ostala zvesta vse do danes. Lovska zveza Slovenije je bila soustanoviteljica, mentorica in tudi sofinancerka te šole, edine doslej pri nas in ene redkih tudi v Evropi. Je pa od ustanovitve šole minilo že 40 let! Dijakinji in dijaki omenjene šole, takrat mladi dekleti in fantje, večinoma že odhajajo v pokoj. Koristno in navsezadnje potrebno bi bilo znanje in dolgoletne praktične izkušnje sedanjih preparatorjev uporabiti pri šolanju nove generacije mladih preparatorjev. V Sloveniji se raven lovške kulture strmo dviga. Odnos do našega konjička se zato na nek način odraža tudi v potrebi po dobrih preparatorskih mojstrih.

In še skromno mnenje zgolj občasnega naročnika preparatorskih storitev: pri sorodni organizaciji, pri Ribiški zvezi Slovenije, je pred časom delovala »preparator-ska sekcija«. Žal je njeno delo zadnja leta zamrlo. **Ali ne bi kazalo preparatorje obeh strok združiti v enotno organizacijsko obliko in se prek nje včlaniti v evropsko združenje preparatorjev** – ne samo zaradi ugleda slovenskega lovstva in ribištva, temveč predvsem zaradi hitrejšega in sprotnega spremljanja strokovnih novosti na tem področju dela. To združenje vsako drugo leto organizira tudi Evropski šampionat v preparatorstvu. Januarja prihodnje leto bo ta reprezentativna preizkušnja v nemškem Dortmundu. Najboljši se lahko udeležijo celo svetovnega prvenstva v Kansasu (ZDA). Menda je bila prejšnja Jugoslavija nekaj let že članica tega združenja prav prek LZ Jugoslavije.

Branko Galjot

Na kratko iz tujega tiska ...

Nemčija: Bavarski minister za gozdarstvo je konec novembra lani za Bavarsko objavil povprečne podatke o objedenosti mladja gozdnega drevja v letu 2003. Popisi objedenosti mladja gozdnega drevja se ugotavljajo periodično vsaka 3 leta. V oklepaju navajamo še rezultate prejšnjih dveh popisov (2000–1997). Skupna objedenost mladja gozdnega drevja na Bavarskem je v letu 2003 znašala 12,4 % (14 %–7 %), od tega 5 % iglavcev (5 %–8 %) in 21,7 % listavcev (23 %–29 %). Objedenost mladja posameznih glavnih drevesnih vrst je bila: hrast 26,3 % (31 %–37 %), bukev 13,9 % (15 %–18 %), jelka 19,6 % (19 %–34 %), bor 4,1 % (4 %–7 %), smreka 4,2 % (5 %–7 %). (Metodologija popisovanja žal ni bila predstavljena, tako da ne moremo soditi o primerljivosti podatkov s slovenskimi razmerami.)

(Pirsch, 24/2003)

Foto: Foto Spring

Severni jelen (*Rangifer tarandus*)

Svet: Svetovna organizacija za varstvo narave IUCN je objavila najnovejši »rdeči« seznam ogroženih rastlinskih in živalskih vrst, ki so razvrščene v 9 kategorij. V ta seznam je uvrščenih 12.259 vrst, kar pomeni 1.092 več kot v letu 2002. Strokovnjaki omenjene organizacije opozarjajo, da je ogroženih čedalje več vrst in da žal tudi čedalje več vrst za vedno izgine z našega planeta. Glavni vzroki za ogroženost so: siromašenje in izginjanje življenjskega prostora, vnašanje tujerodnih vrst in preveliko izkoriščanje nekaterih vrst.

(Pirsch, 24/2003)

Nemčija: Raziskovalci znanstvene akademije za okolje zvezne dežele Baden-Württemberg so ob predstavitvi svojega dela poročali tudi o negativnih vplivih vetrnih elektrarn na ptice in netopirje. Tako rotor ene vetrne elektrarne na leto usmrti okoli 50 ptičev in netopirjev. Zato raziskovalci omenjene ustanove pred postavitvijo vetrnih elektrarn priporočajo tudi presojo vpliva na ptice, številčnost vrst ptičev in netopirjev na konkretnih lokacijah in presojo selitvenih poti ptic selivk. Elektrarne, katerih rotorji segajo višje od 100 m, lahko namreč negativno vplivajo tudi na ptice selivke.

(Jäger, 12/2003)

Češka: Kot poročajo iz te države, je sedaj minilo že leto od zadnjega ugotovljenega primera stekline. Tak rezultat naj bi bil posledica intenzivnega lova na lisice in vsakoletnega spomladanskega peroralnega cepljenja lisic.

(Jäger, 12/2003)

Nizozemska: V tej obmorski nižinski državi zahodne Evrope se ukvarjajo s problemom hitrega večanja številčnosti pižmovk in nutrij. Težave nastanejo zaradi značilnega načina življenja teh glodavcev, ki si za svoje življenjske potrebe kopljejo rove v bregove in jezove ob vodah. Posebno prizadete so nekatere pokrajine ob nizozemsko-nemški meji. Strokovnjaki domnevajo, da je tako hitro večanje številčnosti teh neavtohtonih glodavcev posledica bistveno zmanjšane zanimanja za lov s pastmi v sosednji Nemčiji. V zadnjem letu so na Nizozemskem v pasti ujeli približno 360.000 pižmovk, kar je skoraj 20 % več kot leto poprej. Vsaka pižmovka na leto izkoplje toliko peska, da bi z njimi lahko napolnili kar 13 tovornjakov.

(Jäger, 12/2003)

Nemčija: V zvezni deželi Mecklenburg-Vorpommern so prepovedali vse oblike skup-

nih lovov na poljskega zajca. Izjemoma je dovoljen lov za šolanje ali preskus mladih lovskih psov. V okraju, kjer so bili iz umetne vzreje izpuščeni fazani ali race mlakarice, je lov na to divjad prepovedan za eno leto. Hkrati znaša površina največje koruzne njive v deželi 3.000 ha?!

(Der Anblick, 12/2003)

Francija: Večina francoskih lovcev želi meso divjadi, ki so jo sami uplenili, tudi sami uporabiti. Poleg nekaterih ptic pevk, ki jih v tej državi še vedno lovijo, je ena od večjih delikates tudi meso jazbeca. Tako največji francoski trgovec z divjačino prodaja prekajene jazbečeve šunke po 40 €/kg.

(Der Anblick, 12/2003)

Madžarska: Spremenjeni lovski zakon po novem dovoljuje na skupnih lovih na veliko divjad udeležbo največ 6 lovcev strelcev in največ 10 gonjačev. Pri tem je strel na tekočo divjad prepovedan, izjema so samo divji prašiči. Odstrel trofejne divjadi (jelen, muflon, srnjak) pa je na skupnih lovih sploh prepovedan. Dovoljen je odstrel mladčev obeh spolov in odrasle divjadi ženskega spola.

(Der Anblick, 12/2003)

Afrika: Program za varstvo vrst TRAFICC, ki deluje v okviru svetovnega sklada za divje živali WWF in mednarodne organizacije za varstvo narave IUCN, je sredi decembra lani objavil poročilo o še vedno zelo aktualni nedovoljeni trgovini s slonovino v zahodni Afriki. Inšpektorji so na javnih trgih v Nigeriji, Slonokoščeni obali in Senegalju odkrili skupno kar 4.000 kg slonovine, kar ustreza približno 760 slonom. To število pa je večje, kot je sploh številčnost slonov v prosti naravi v naštetih treh državah. Inšpektorji domnevajo, da je najdena količina slonovine samo vrh ledene gore, saj so še mnogo večje količine v različnih prodajalnah, proizvodnji rezbarskih izdelkov ali pa slonovino neposredno prodajo znanemu končnemu kupcu ali posredniku. Senegal, Nigerija in Slonokoščena obala naj bi spadali med največja ilegalna tržišča slonovine na svetu, kar je eden glavnih razlogov za divji lov slonov v centralnoafriških državah, kot so Kamerun, Kongo, Gabon, Centralnoafriška republika ...

(Jagen Weltweit Internet, 19. 12. 2003)

Pripravil:
mag. Janko Mehle

I vje se je isknilo. Bukovi starci so stražili globel in s pomočjo burje predli divjaško zimsko pesem – kako je tulilo in grmelolo! Mislil sem že, da se bo vse skupaj tako divje zavrtelo, da me bo razčetrilo. Plazil sem se ob robu globeli. Ni bilo jasno, od kod stopinje, take čudne; takih res še nisem videl. Tam, kjer je napihan sneg, tam so lepo vidne, pa tako velike; le kaj bi to bilo, me je vznemirjalo. Okrog mene se je dvigoval pršec in mi meglil pogled. Zdaj mi je bilo že žal, da sem v takem vremenu rinil ven, pa prav med te globeli. Ob izpihani goljavi sem zdrsel čez velik zamet in se znašel v zavetju. Občudoval sem vrtnčenje snega med golimi vejami; za trenutek se mi je zdelo, da med debli pleše volkuljin beli rep. Skoraj sem že pozabil na tiste sle-

s hrano. No, ja, če mi je usojeno, se bo že kaj našlo.

Tiste sledi, me je še kar begalo. Pokukal sem ven in temeljito ovohal zrak. Nič se mi ni zdelo sumljivega. Poprhal sem sneg in previdno šel ob zametu. Na starem pomrznjenem snegu ni bilo stopinj, na sveže napihanem pa. Preklete me je vleklo tja čez. Približno vem, kam naj bi sled peljal. Tam v tisti dolini je krmišče, kjer sem v jeseni videl medveda. Vljudno sva se pozdravila. O, midva veva, kaj se v gozdu spodobi in kaj ne. Spoštujeva drug drugega in veva, do kod smeja. Malce je bil presenečen, to pa. Povedal mi je, da že nekaj let ni bilo nobenega volka na tej strani. Slišal pa da je, da je tam na vzhodu začelo noreti neko krdelo, ki da je njegovega brata tako razjezilo, da se je skoraj spopadel z njimi. Na srečo so stvar rešili po diplomatski poti. Domenili smo se, da ima on prednost na krmišču, seveda, kadar se tam pojavi meso. Za koruzo nam ni mar. Ne, tja se nisem namenil, pa čeprav bi bilo koristno pobrskati tam okoli. Pozabil sem na lakoto in sem zavil navzgor za sledmi; čudne sledi, res, nekakšni tiri v snegu. Kaj takega, pri moji volčji starosti. Po ledenem snegu mi je rahlo zdrsnilo. Odnese me je nekaj metrov nižje, a sem se hitro ujel. Sled je peljala nižje, dol, na nekakšno cesto in okrog hriba. Zdaj bi moral biti že v svoji luknji, ne pa da tacam tod okoli. Oster sneg me je zbadal v konico smrčka. Ah, še malo grem, sem se odločil. Pa me je zapeljal na sam rob gozda, na rob velike poseke. Tam sem bil samo enkrat. Lani poleti, ko sem se razgledoval po tem delu gozda. Pognalo me je rohnenje motornih žag. Uf, kaj vse ima ta človek in kakšen ropot zganja v gozdu. Ne vem, če so me takrat opazili. Mislim, da so me, saj so si vneto nekaj dopovedovali. Toliko sem še videl takrat. Ja, takrat sem bil še hiter. O, kako sem jo brisal čez greben, pa v skalno globel. Bal sem se, da bi me doletela enaka usoda kot mojo prababico. Pripovedovali so mi, da so ji ljudje prestrelili zadnjo nogo in se je še dolgo vlačila po gozdu, vsa izmučena, slinasta, sestrada in od vseh pozabljena. Krute smrti je morala umreti. Krdelo, ki se je ob tistem streljanju razbežalo, jo je našlo šele čez nekaj dni, najbrž čez kakšen teden. Ja, mi, volkovi, si znamo pripovedovati, to pa. Dokler živimo v krdelu, spoštujemo hierarhijo in poslušamo izkušnje starejših, ki jim je uspelo preživeti. Žal nas je vedno manj, vsaj v teh gozdovih. Nekdaj da je bilo tu drugače – kar dve krdeli sta poseljevali te globeli. Potem so se šli ljudje nekakšne

Sanje

BOJAN BIZJAK

3. nagrada javnega natečaja glasila Lovec za najboljše literarno besedilo z lovsko tematiko

di. Otresal sem se sprijetega snega in se prestopal, da bi se malce ogrel. Preklete je zeblo, pa čeprav se je februarско sonce trudilo, da bi toplo pobodlo po globelih, kjer se tako rad potikam. Premaknil sem se nekoliko višje. Na sedlu me je skoraj zbrisalo. Kakšen sunek. Zdelo se mi je, da mi je tudi pljuča stisnilo in mi izsesalo ves zrak. Tako divje jutro. Čas bi bil, da se umaknem domov, da odlezem čez greben, zaobidem globel in se vrnem globlje v gozd, v jame, kjer sem doma. Pa spet te stopinje, tako velike ...! Zdaj sem se že kar malce ustrašil. Res da sem zaprisežen gozdni samotar in da sem že marsikaj videl, ampak takih sledi pa še ne, vsaj v tem gozdu ne. Mogoče, da so že bile tam, kjer sem bil še otrok in kjer sem odrastel. Ja, to so bili časi, ko smo še skupinsko lovili. Tu sem zdaj drugo zimo. No, ja, s hrano je tako tako, ampak se preživim.

Joj, kaj bi to bilo! Nobenega pravega vonja nima, pa tako velike so. Da bi šel

za njimi, ne ne, to ne! Prihulil sem s ktlom in se ob zametu splazil do zavetnih mladih smrek.

Zrinil sem se med bodikave veje in si nekoliko oddahnil. Bil sem potr. Kaj ne bi bil, tako sam, tako lačen. Od kar sem použil zadnji grižljaj, je že nekaj dni. Pa kdo bi jih štel, te dneve. V kosteh čutim, da bo kmalu pomlad. O, takrat pa ...

Trudil sem se, da bi ujel kakšen znan vonj, pa nič. Preveč je pihalo, da bi lahko kaj zavohal. Hm, in če se spominim, kakšna luna je bila sinoči. Kako velika! Užival sem na tistem vrhu in s kakšno naslodo sem tulil. Ni še tako divje pihalo kot zdaj. Daleč se me je slišalo. Upam, da me je krdelo onkraj globeli slišalo. Jaz sem njih enkrat ali dvakrat ujel. Le kako živijo, od kar sem jih zapustil. Moral sem jih. Nimam več njihove hitrosti. Eh, star sem, star sivi volk samotar. Takole ne bo šlo več. Še vedno se preveč klatim. Moral bom hraniti moči, saj nič ne vem, kako bo

vojne pa na veliko so sekali in nas preganjali. O, pred tem se je najbrž dobro živelo. Po vseh teh vrhovih so pasli ovce. Mmm, slastno ovčje meso. Uuuuu, bi zdajle zagrizel v zrelo stegno. Iztrgal bi drob in pljuval volno. Oblizoval bi vročo kri, tako gosto, lep-ljivo, slastno. Lakota me daje, prekleto, da me res. S tem snegom si nimam kaj pomagati. Moral bom mimo krmišča ali pa dol proti zaselku, dol, kjer so ljudje – tam bi se morebiti kaj našlo. Eh, star sem in iztrošen. Ne, ne, naslednje zime ne bom doživel. Pa bi imelo tudi kakšen smisel – takole se vlačiti in trpeti lakoto. Morebiti pa me zdaj usoda žene proti odrešitvi. Kdo bi razumel naš nagon – vedno nam prav svetuje, vsaj tistim, ki smo se ga naučili spoštovati in ga upoštevamo. So pa tudi pamet-njakoviči, ki so mislili, da so pametnejši od sile, ki nas je ustvarila. Take je prav hitro doletela kaka past ali pa krogla. No, če dobro zadenejo, je to kar lepa smrt. Malce zapeče in zaboli, vrže te ob tla in je vsega konec. Če bi vedel za svoj konec, ne bi imelo smisla, da sploh si.

No, no, te sledi zdaj peljejo na čistino in dol. Tam je spet sedlo. Glej no, tu spodaj manj piha; bolj zavetno je in sonce prav prijetno greje. Kar stal bi in se grel. Nekaj slišim, neko podrsavanje. Privzdignem smrček, da bi ujel kakšno vonjavo. O, čakaj, me je streslo, čakaj! A ni to vonj po, po človeku. Tole bo, o, bo, vonj po človeku. Človek je tu nekje, ampak take sledi. Na sledeh pa ne pušča nobenega vonja. Mar naj grem za njim. Mogoče mi je že danes namenjen milostni strel, kdo bi vedel. Ampak ne, rad bi doživel še eno pomlad. Rad bi se spet potikal po gozdu, pil vodo iz luž in si tu in tam ulovil kakšen grizljaj. Saj me potrebujem prav veliko, le toliko, da preživim. O, rad bi videl še veliko lun, ki se tako lepo vzdignejo nad smreke in nad stare bukve.

Bedak, zdaj bi že moral počivati v domači luknji. Tako udobno zviti bi lahko kar prespal. Zakaj mi ne spimo čez zimo tako kot medvedje? To bi bilo bolj koristno, ne pa da tulimo v zimske lune in se tako izdajamo. Kaj hočemo, taka je naša narava. A zdaj naj grem naprej, je to moja usoda? Zavohal sem ga, videl pa še ne.

Sonca je bilo več in več. Splazil sem se čez velik oplaz snega in se na vrhu nekoliko razgledal. In potem, o, sem ga zagledal. Zamrdal sem z repom in se prihulil. Tam na sedlu stoji in se razgleduje. Ampak, kako je hodil, da ga nisem izsledil. Nekakšne palice ima ob sebi. Glej ga, kako se obrača in skozi nekakšne cevi gleda. Gleda gor po

vrhovih. Tam zadaj je dolina in tam je krmlilnica za srnjad. Tam ni moje ozemlje, tja res ne smem. In če me opazi!? Moj bratranec mi je povedal, da imajo ljudje rezervne oči, nekakšne cevi, s katerimi nas lahko bolje vidijo. Povedal mi je tudi, da je ta generacija lovcev izredno preplašena, kadar nas zagleda. Seveda, njihovi dedje so nas morebiti še poznali, ti pa ne. Glej no, z nečim drsa po tleh in se oprijema tistih kolov. A tako hodi? Smešna hoja – ne po štirih ne po dveh. Spet je zapičil tiste palice v sneg in spet gleda skozi cevi. Uuu, zdaj me je pa najbrž opazil. Prav sem gleda, prav sem. Najbrž ima puško; to je tista priprava za daljinsko smrt. Pred tem so me kar naprej svarili. Že zgodaj sem se naučil opazovati ljudi. Privzgojil sem si instinkt, kdo mi je nevaren in kdo ne. Tale je lovec le na srnjad, pa še tisto strelja, kadar res mora; odbira primerke, ki bi tudi nam prišli prav. Dvomim, da nas je že kdaj videl. Slišal pa nas najbrž je, saj smo v tej zimi še posebno glasni. Glej ga, kako me gleda. Ah, zdaj je, kar je. Kar mi je usojeno, to naj bo. Saj je res nenormalno, da sem ob tej uri še tu. Nerodno sem se premaknil in nagonsko iskal kritje. Šele zdaj sem začutil, kako šibak sem. Kar opletam sem. Če bi bilo zdaj treba divje bežati, ne bi pritekel daleč. Mogoče bi bilo pa kar prav, da me poišče krogla. Kaj zdaj dela? Gleda me in gleda. Očitno ga nisem preplašil. Snema si nahrbtnik. Puško si je tudi snel. Se bo pripravil na strel? Kar tu bom ostal. Sprijaznil sem se z usodo, ki mi je namenjena.

Skozi misli mi je steklo moje otroštvo: tekanje z mamo v tistih smrečnatih gozdovih, pretepanje z vrstniki, prvi ulovi ... A zdaj bo pa vsega konec ... Užaloščen sem pogledal v sonce. Ostre svetle sulice so me zbudle prav v možgane. Sončece, o sončece, se mi je zatožilo. Kar stal sem in si oblizoval strnjen sneg na dlakah ob smrčku. Kaj zdaj dela tisti človek? Bo pripravil puško, bo dobro nameril? Obrnil sem se, da bi mu nastavil bok in suha rebra, da bi lažje meril. Nič. Razvezal je nahrbtnik. Nekaj jemlje ven. Nek zavoj odlaga na golo skalo. Kaj je zdaj to?

Malo sem se premaknil. Imelo me je, da bi čisto po volje zatulil. Tako tesno mi je bilo v srcu, tako prekleto tesno, da sem mislil, da me bo kar razneslo. Daj, človek, stori že, kar moraš!

Veter je potegnil od tam. Ostro sem ga vohal, njega in neko hrano. Lahko njemu, pomalical bo, potem ko me bo ustrelil. Kar naj me, sam si bom kriv. Kaj mi je treba, da se plazim naokrog in razmetujem moči. Usoda, izpolni se!

Pa se ni zgodilo nič. Človek se je vzravnal, me še nekaj časa opazoval in se premaknil za greben. Ampak tisti zavoj je kar pustil na skali. O, dobro sem ga vohal – hrana! Misli sem, da je to še ena od pasti, da bi me tam lažje streljal.

Zdaj sta se v meni spopadla oba nagona. Čez nekaj minut je zmagal nagon preživetja. Čisto počasi sem se plazil naprej. Vonj je bil čedalje močnejši. Prišel sem do roba. Zdaj sem bil le še nekaj metrov do zavoja. Tudi vonj se mi je nenadoma zazdel znan: slanina, slanina je bila tam. Nekoč jo je mati ukradla pastirjem na tisti planini. O, slanina! Od nekod so se mi pojavile sline; pocedile so se mi po gobcu in se pomešale s talečim se snegom v ščetinju. Splazil sem se do skale in pokušal v dolino. Tista žlebasta sled se je zgubila med debli v dolini. Nikjer ga nisem več videl. On mene najbrž je. Po trebuhu sem se splazil do skale in kar naprej vlekel vase vonj, vonj, ki je v tistem trenutku pomenil življenje. Šavsnil sem po zavoju in se umaknil za skalo. Raztrgal sem papir in ovohal debel kos slanine. Slinasto sem zagrizel vanj in zadovoljno zažvečil. Skoraj cel kos sem si stlačil v gobec in mlel. Tako sem bil pijan od prvih grizljajev, da sem kar pozabil na nevarnost. Privzdignil sem ušesa, a tuljenje burje tam zgoraj v gozdu je bilo preglasno, da bi slišal kaj drugega. Od nekod so se mi vzele nove moči. Kar tekem sem med nizke smreke in se spotegnem pod sneg. Posipal se mi je na poležane dlake, a to me zdaj me ni motilo. Kos slanine sem vlekel in se slinil. Potem sem se lotil divjega žvečenja. O, kako je v meni rasla moč! Cmokal sem in se oblizoval. Vedel sem, da sem v tem smrečju povsem varen. Tudi če bi me hotel ustreliti, me tu notri ne bi našel. Če je vztrajen, me bo čakal. Bilo mi je že vseeno. Počutil sem se prenovljenega in kar malo omotičnega. Ko sem po grlu pogoltno zbežal zadnji grizljaj, sem si temeljito obliznil gobec. Radovedno sem se plazil proti robu smrečišča. Divje sem vonjal, da bi ga ujel v smrček. Če me čaka, sem pomislil, potem bo to lahka in sita smrt. Tudi prav. Bolje, kot da bi se sestradal do kosti in bi se na pomlad osramočen vlačil za krdelom in čakal na njihove ostanke. Ko sem se cel splazil na plano, me je pozdravilo le sonce, ki se je še bolj ostro odbijalo od spihanega snega. Razgledal sem se. Nikjer ga nisem videl, pa tudi v smrček mi ni prišel. Zdelo se mi je strašno čudno. Da bi me samo nahranil in se umaknil ...!? Najbrž je v prejšnjih dneh videl moje

ravsarije bi moral videti, da bi doumel našo volčjo naravo. Mi smo vitezi, ki spoštujemo svoj pradačni red, vi pa ste vse obrnili na glavo. Srnjad streljate kar počez, ropotate po gozdovih in si še vedno mislite, da ste gospodarji vsega. Narava vas je veliko naučila, a mnoge stvari vam je zamolčala. Najbrž še ni čas, da bi vse zvedeli. Na preizkušnji ste, to vem. Nam je dana modrost, ki je dovolj velika za naše preživetje, vam pa je dano mnogo več, vendar to težko nosite, se mi zdi. Lahko je razmišljati takole sit.

Čisto počasi sem se splazil med debela. Namenoma sem spet šel na velik zamet, da bi se ti še enkrat pokazal. Zdaj sem odlična tarča. Ti pa spet nič. Samo gledaš me. Pomahal sem z repom in se zadržal na drugo stran. To je bilo najino slovo. Mudilo se mi je po spihni. Čim prej bi že rad bil v svoji luknji.

Tresenje mobilnika te je vrglo v precej sivo in vlažno jutro. Misliš si, da bo lep jasek jesenski dan. Že dolgo nisi prespal v lovski koči, že nekaj let. Pomencal si si oči in se počasi vlačil iz sanj. Hudiča, kdo me pa kliče v jutro. Baba tečna, si pomislil. Pretegnil si se na ozkem pograda in z roko trčil ob prislonjeno puško. Poklical te je lovski kolega in te opozoril, da se je v revir res priklatil volk, da bodi previden. Upleniti ga ne smeš, ker še ni odločeno, kaj bodo z njim. Do nedelje da bo vse jasno.

Nejevoljen si spravljal mobilnik nazaj v žep. Globoko si vdihnil postano vlogo. Iz opaža je še mezel vonj svežega opleska. V blede sivi svetlobi si videl turkizno termo steklenico na mizi. Spomnil si se na kavo. Privzdignil si se in pogledal skozi križ lesenega okna. Skozi pritlehno meglo si videl do prvih debel. Odprl si okno in spustil meglo v prostor. Leno se je premikala in te nejevoljila. Premaknil si se do mize in odmašil termovko. Zadišalo je po kavi. Pomislil si, kako močnejši vonj je tu, sredi gozda. Slonel si ob oknu in srebal kavo. Razmišljal si, kod vse boš danes hodil, če se bo le dvignila megla. Polagoma si le lezel v budnost.

Iz zakotja zaspanosti so se ti narinile sanje. Volk, saj res, volk. Zima, sneg, volk. Sem sanjal sanje svojega deda ...? Ne, moj ded ni sanjal, on je res hranil volka, vso zimo ga je hranil. In kaj so zdaj sanje in kaj je res?

Navsezgodaj mi povedo, da je v revirju spet volk. Je usoda hotela, da se bova srečala? Kako rad bi ga videl, to plašno ponosno žival!

Eh, sanje si domislil in popljunkal kavo v pokrovu termovke.

mi je bilo usojeno. Kdo bi razumel zdaj te ljudi. Namesto krogle ti ponudi kos slanin, res čudno. Po vseh zakonih, bi me moral ustreliti. Zdaj bi že nemočno ležal v snegu.

Nič, sem si rekel, lepo nazaj, čez greben in po zmrznjenem snegu v moje jame. Ah, zdaj bom lahko nekaj dni počival. Uf, saj sem res utrujen. Zavlekel se bom v luknjo in spal.

Ko sem prišel na manjši vrh, sem ga spet zagledal. Bil je daleč, na naslednjem vrhu, na nekakšni goljavi, na južni strani pobočja, kjer je bilo zavetje. Za hip sem se ustrašil. Mislim sem že, da je zdaj tisti trenutek. Nič, samo gledal me je skozi tiste cevi. Nagnosko sem se umaknil za debela. Nisem takoj zbežal. Začutil sem, da me hoče samo gledati. Najbrž me prej še ni videl, danes me je videl prvič. Ja, človeček, taki smo stari volkovi – prihuljeni smo ob tla in tulimo v luno. O, videti bi me moral, ko sem bil mlad. S kakšnim ponosom sem hodil po globelih in klical luno pod skalnimi vrhovi. In kako sem se potegoval za samico! Tiste

sledi. O, zdaj mi je jasno. Tisti naključni grižljaji niso bili naključni. Ta mi jih nastavlja, da bi me lahko gledal. Take čudne navade imajo zdaj ljudje, res čudne navade. Tudi medvedu so nosili odpadno čokolado in ga gledali. Ljudem se meša. Človeška rasa je res postala čudna! Pravijo, da sploh ne izvajajo več selekcije. Tudi svoj šibek zarod vzdržujejo in ga hranijo. Kdo je še kaj takega videl? V gozdu obstanejo samo močni, drugo pogine. Od moje prve družine sem ostal samo jaz – tako

Foto: Foto Spring MB

Začele so se priprave na 2. mednarodni sejem Lov 2004

S sejmom Lov 2004 v Evropsko unijo!

Čeprav se še ni končalo niti leto 2003, so se radgonski sejmarji že pospešeno pripravljali tudi na prireditve, ki bodo letos. Med njimi je tudi novost: sejem, posvečen predvsem lovem in lovu. Zato je že bil v prostorih Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS sestanek programskega sveta omenjenega mednarodnega sejma lovstva, ribištva, turizma in aktivnosti v naravi, sejma Lov, ki bo na Pomurskem sejmišču v Gornji Radgoni od 7. do 9. maja 2004. Poleg predstavnikov ministrstva in Pomurskega sejma so bili na sestanku prisotni najvišji predstavniki Lovske zve-

ze Slovenije, Ribiške zveze Slovenije in Kinološke zveze Slovenije.

Udeleženci srečanja so ocenili, da je prvi sejem odlično uspel, saj je na njem sodelovalo 61 razstavljalcev iz 7 držav, ogledalo pa si ga je 8.500 obiskovalcev. Dobro obiskani in odmevni so bili tudi strokovni posveti. Takšen uspeh napoveduje, da bo letos vse skupaj še boljše, še zlasti ob dejstvu, da bo takrat Slovenija že polnopravna članica EU.

Sejem Lov v letu 2004 bodo sestavljali poslovni, strokovni in spremljajoči del. Razstavni program sejma je večji za dva pomembna nova segmenta: turizem (predvsem lovni in ribolovni turizem, predstavitev zdravilišč in počitnic na podeželju) ter aktivnosti outdoor (aktivnosti v naravi, kar tudi sovпада s programom lova in ribolova). Poseben poudarek bo namenjen tudi lovski kinologiji. Strokovni po-

sveti bodo predstavili aktualne lovske in ribiške teme ob sprejemanju nove zakonodaje in vključevanju v EU. S strokovnimi razstavami se bodo kakovostno predstavile inštitucije, ki tvorijo jedro strokovnega dela sejma: Lovska zveza Slovenije in Ribiška zveza Slovenije, Zavod za gozdove Slovenije, Strelska zveza Slovenije, Kinološka zveza Slovenije, Zveza za sokolarstvo in druge. Novost sejma bo tudi vključitev Planinske zveze Slovenije, ki bo predstavila svoje dejavnosti in organizirala strokovni posvet.

V spremljajočem delu so udeleženci srečanja napovedali dogodke, ki bodo popestrili sejemsko dogajanje in pritegnili obiskovalce: lovsko strelstvo, kasting, stena za plezanje, nastopi skupin lovskih rogistov in lovskih pevskih zborov, široka ponudba lovskih in ribjih jedi, pa agility itn. **Bojan Lepičnik,**

predsednik LZS, je predlagal, da bi na sejmu organizirali prvo srečanje lovskih zvez držav, ki bodo maja postale članice EU, pobudi pa se je (za ribiške zveze držav pristopnic EU) pridružila tudi Ribiška zveza Slovenije, ki ji predseduje **Borut Jerše**. Predstavnik Kinološke zveze Slovenije, **Sašo Novak**, je napovedal predstavitev avtohtonih lovskih pasem, ki se v Sloveniji uporabljajo na različnih terenih, v okviru športne kinologije pa naj bi bila na sejmu ena od tekem državnega prvenstva v agilityju z mednarodno udeležbo. Sploh pa: Sejem Lov bo v letu širitve EU odmevno mednarodno strokovno srečanje lovcev, ribičev in vseh ljubiteljev narave. Poseben poudarek bo namenjen skrbi za neokrnjeno naravo, kar bo tudi ena izmed najpomembnejših skupnih evropskih nalog.

Oste Bakal

Iz dela ZLD Bele krajine

Novi lovski zakon

Tudi v naši ZLD ves čas z zanimanjem spremljamo vse novice in dogodke, povezane s pripravami na novi zakon o divjadi in lovu. Že ko smo prvič dobili predlog, smo se sestali člani UO naše zveze. Osem od desetih članov je z zanimanjem komentiralo osnutek. K razpravi smo povabili tudi predsednika pravno-statutarne komisije, lovskega tovariša **Nika Šuštarica**, ki je tudi vodil razpravo. Kot diplomirani pravnik je vso tematiko tudi strokovno pojasnil. Pogovor o problematiki je bil izčrpen in dolg, dal pa je tudi naša izhodišča za posvet pooblaščenec ZLD-jev, ki je bil sklican v Ljubljani. Tam smo se pogovorov tudi konstruktivno udeleževali. Z veseljem smo opazili izredno homogenost krovne organizacije do predloga, saj lahko povem, da ga ni bilo v dvorani, ki ni z nečim pokazal, da v popolnosti podpira osnovne temelje nove zakonodaje, ki je za veliko večino slovenskih lovcev sprejemljiva.

Nekaj dni pozneje nas je LZS povabila, naj se udeležimo zasedanja parlamenta in prvega branja predloga zakona. Trajalo je do nekaj čez polnoč. Drugi dan me je klicalo več lovcev in spraševalo o rezultatu. Potem smo se na to temo sestali še dvakrat, da bi lahko iz prve roke slišali, kako potekajo aktivnosti v parlamentu. Belokranjski lovec je v veliki meri kmet in tudi lastnik gozda, vendar je ves čas s strahom pričakoval, da bo zmagala možnost, ki bi dala popolno oblast le nekaj veleposestnikom. Belokranjski lovci smo ves čas podpirali tak predlog zakona, ki bi zagotavljal, da se bo tudi v prihodnje gospodarilo v dobro divjadi in da bi lahko našim vnucom zapustili dediščino, ki se je ne bodo sramovali.

Prepričani smo, da bomo, ko pridemo v Evropo, vzorčni primer dobrega gospodarjenja z divjadjo in z urejenim lovstvom. Poslancem, ki so vložili predlog zakona in ga strokovno tudi pripeljali do izglasovanja, se lahko slovenski lovci resnično iskreno zahvalimo. Prav tako vsem posameznikom v vodstvu LZS, lovcem pravnikom, članom upravnopravnih komisij in vsem, ki so kakor koli sodelovali pri njegovem nastajanju.

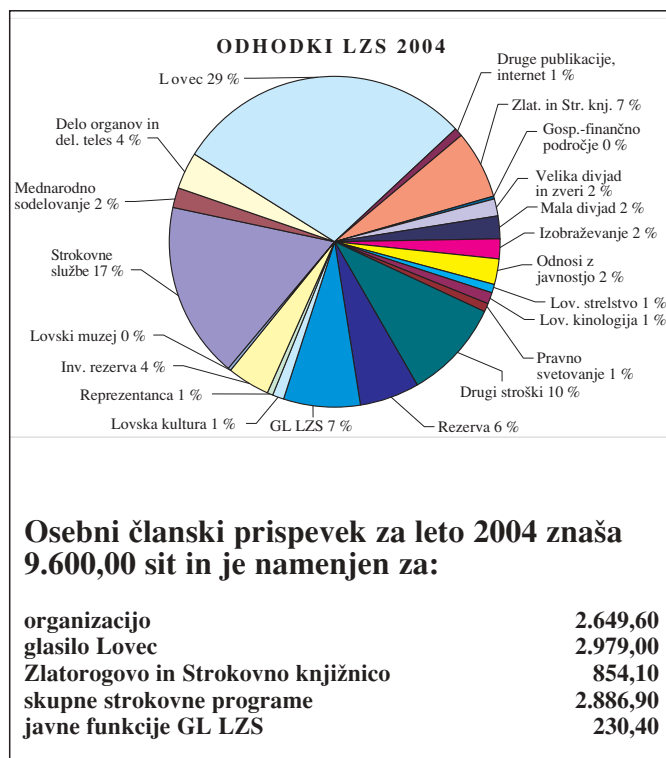
Tekma v streljanju na glinaste golobe med reprezentancama LZS in HLS

V zadnjih nekaj mesecih minule jeseni se je v naši ZLD zgodilo kar precej stvari, ki so pokazatelj dobre aktivnosti v Beli krajini. V oktobru se je končno zgodilo tisto, kar je bilo pričakovano že kar tri leta. Obveznost naše ZLD je namreč bila, da organiziramo tekmovanje v streljanju na glinaste golobe med reprezentancama LZS in Hrvaške lovske zveze (HLS). Pretekla so že tri leta, od kar je na tekmi v Karlovcu reprezentanca LZS prevzela prehodni pokal, zmagala pa je strelska reprezentanca ZLD Bele krajine. Ob tej priložnosti smo se dogovorili, da bo povratna tekma že naslednje leto v Beli krajini, česar pa zaradi pomanjkanja denarnih sredstev ni bilo mogoče uresničiti in se je to zavleklo cela tri leta.

V dogovoru z vodstvom LZS, posebno s predsednikom **Bojanom Lepčnikom**, so se na koncu za ta namen le našla potrebna sredstva. Sprva smo predvideli tekmovanje na olimpijskem strelišču na Omoti pri Semiču, LD Semič pa je ponudila potrebno logistiko. Vendar mnogokrat ne gre vse po predvidevanjih. Vaščani in sosedje omenjenega strelišča so namreč na občinskem svetu izglasovali prepoved vseh aktivnosti na omenjenem strelišču. Ker smo se bali, da bi med tekmovanjem lahko uradno prepovedali nadaljevanje tekme, smo na povabilo LD Metlika sprejeli odločitev, da bo tekma na njihovem strelišču, na Vinomerju. Vsa potrebna dovoljenja so člani LD Metlika s pomočjo župana **Slav-**

Slovenski (levo) in hrvaški (desno) predstavniki obmejnih območnih lovskih zvez so na Vinarjih (LD Metlika) sklenili podpisovanje sporazumov o sodelovanju na področju lovstva.

ka Dragovana uspeli zbrati pravočasno, prav tako tudi urediti strelišče, postaviti šotor za primer dežja, pa tudi poskrbeti za prehrano in spanje za vse gostujoče strelce in vodstvo ekipe.

Predstavniki HLS, s predsednikom **Đurom Dečakom** na čelu, podpredsednik **Vladimir Cvetko**, odhajajoči tajnik **Marijan Bradaš** z novim tajnikom **Ivico Budorom**, ki ga uvaja v skrivnosti administracije lovske organizacije, več članov vodstva HLS, predsednik LS mesta Zagreba **Branko Radić**, tajnik LS Karlovačke županije **Andrija Štalcar**, kot vedno odgovoren tudi za ta dogodek in glavni in odgovorni urednik revije Lovač-

ki vjestnik **Marijan Lekić** so v Metliko prispeli že v petek, 21. novembra, popoldne. V hotelu Bela krajina so jih pričakali gostitelji iz LD Metlika, starešina **Martin Nemanič** in tajnik družine **Franci Jaklevič**, predsednik ZLD Bele krajine **Anton Vrščaj**, strokovni tajnik naše zveze **Radko Biličič**, malo pozneje se nam je pridružil še župan občine Metlika **Slavko Dragovan**, ki nas je vse pozdravil v imenu Občine Metlika pa tudi kot prijatelje, s katerimi se pozna že dalj časa. Vse je povabil na njegovo domačijo, kjer smo si ogledali trop jelenov lopatarjev. Ljubljene občinstva, »Piko«, nas zaradi številnih obiskovalcev ni prišel pozdravit.

Naslednji dan, v soboto, se je na strelišču zbralo kar nekaj gledalcev lovcev, ki so z zanimanjem pričakovali goste in ocenjevali pripravljenost strelišča. Lovci LD Metlika so se res potrudili, tako da je bilo vse opravljeno z odliko in pohvaljeno. Belokranjski lovci vse večkrat dokazujemo, da zaslužio zaupanje slovenskega lovstva, da znamo biti gostoljubni in tudi dobri organizatorji pomembnih dogodkov v slovenskem lovskem prostoru.

Ob osmih so bile strelske ekipe pripravljene. Žužemberški rogisti so s posnemanjem fanfar dali poseben slavnosten poudarek dogodku, kar je nadaljeval še LPZ ZLD Bele krajine.

Tekma se je začela z nagovori: predsednika ZLD Bele krajine Antona Vrščaja, župana občine Metlika Slavka Dragovana, predsednika Bojana Lepičnika in predsednika HLS Đura Dečka, ki je ob tej priložnosti predsedniku LZS daroval umetniško sliko z lovskim motivom. Začetka so se udeležili še župan občine Semič **Janko Bukovec**, podžupan občine Črnomelj **Pavel Zajc**, svetovalca vlade **Janez Kastelic** in dr. **Franc Potočnik** ter **Urška Srnc**, v. referentka. Po otvoritvi se je začelo tekmovanje. Gostitelji z gosti smo se preselili v dvorano lovskega doma LD Metlika. Tam so predstavniki zvez lovskih družen z obeh strani državne meje podpisali *Sporazum o sodelovanju in varstvu divjadi*. Podpisali so ga predstavniki ZLD Kočevje, zanj **Branko Zlobko**, ZLD Notranjske, in Postojnsko-Bistriške ZLD, zanj **Franc Koščak**, za ZLD Novo mesto predsednik **Miha Božič** in za Savinjsko-Kozjansko ZLD Celje **Janez Pavel Marin**. Na drugi strani mize pa so sedeli naslednji predstavniki hrvaških lovskih podzvez: **Duško Hobar**, LS Primorsko-Goranske županije, **Vladimir Cvetko** za LS Zagrebačke županije in še nekaj drugih podpisnikov.

Tako je bil sklenjen načrtovan krog podpisov obmejnih sporazumov o sodelovanju na lovskem področju, ki smo ga začeli pred tremi leti na Žežlju v LD Vinica, nadaljevali smo ga lani maja v Zapešiču in končno sklenili na Vinomerju v LD Metlika.

Tekmovanje v streljanju na glinaste golobe se je končalo tako, da je reprezentanca HLS zasluženoma dobila nazaj prehodni pokal. *Ekipno* je zmagala ekipa

Pred začetkom novembrske brakade v lovišču LD Loka (ZLD Bele krajine).

Lovački savez Hrvatske (130), pred ekipo Lovske zveze Slovenije (115), ZLD Bele krajine (112) in ekipo Lovaškega saveza Karlovačke županije (101). Posamezno so zmagali **Josip Glasnović** (LSH, 42), **Ivan Sučić** (LSH, 41), **Anton Weiss** (ZLD BK, 40+2), **Tihomir Marjančič** (LSH, 40+1), **Denis Vatovec** (LZS, 39), **Ante Glasnović** (LSH, 37).

Mediji na obeh straneh državne meje so dali dogodka pomemben poudarek, kar vsekakor kaže na interes prebivalstva v obeh državah po dobrih odnosih in sodelovanju tudi na tem področju delovanja.

Tekmovanje sta finančno podprli LZS in ZLD Bele krajine, sponzorji pa so bili: Beti Metlika, Tekstil Vida Kobe - Črnomelj, Marin&Nord, trgovina z lovskim priborom - Grosuplje, Kolpa - Metlika, Pletilstvo nogavic Skender - Kočevje, Motex - Trzin. Ob tej priložnosti se moram zahvaliti vsem navedenim za pomoč, da smo tekmovanje lahko pripravili, posebno pa vod-

stvu in lovcem LD Metlika ter kolegom iz ZLD Bela krajina.

Brakada ZLD Bele krajine – 2003

Brakada v ZLD Bele krajine je že tradicionalni dogodek, ki vsako leto poteka v lovišču druge LD naše območne zveze. Po abecednem redu je kot gostiteljica prišla na vrsto tudi **LD Loka**, in sicer 22. novembra 2003.

Zbralo se nas je okrog osemdeset lovcev iz vseh desetih belokranjskih lovskih družen. Po jutranji kavi, čaju in prigrizku je starešina LD Loka **Bojan Valenčič** poklical vse prisotne v zbor izza lovske kočice. Ob tej priložnosti je vse prisotne lovce pozdravil v imenu LS Karlovačke županije tudi povabljeni **Nikola Mus**. Opravičil je povabljenega predsednika zaradi zadržanosti pri pripravah na volitve. Predsednik ZLD Bele krajine **Anton Vrščaj** je v kratkem pozdravnem nagovoru orisal tradicijo lovov v belokranjskem prostoru. **Franc Jaklevič**, podpredsednik ZLD Bele krajine in obenem vodja lova, je po pozdravu še opozoril na resnost pri lovu. Zbora sta se udeležila tudi dva lovska inšpektorja, in sicer dolenjski **Borut Tavčar** ter posavski **Mojmir Pustoslemšek**, ki sta pregledala tudi orožne liste ter preverila istovetnost orožja.

Lov je trajal do približno dvanajste ure. Kljub soncu je bilo v prvem delu lova precej neprijetno zaradi močnega vetra, ki pa se je ob koncu lova polegel. Na brakadi je bil uplenjen en divji prašič, ki je na zaključnem zboru omogočil tudi pozdrav lovini. To je stara lovska šega, s katero lovci uplenjeni divjadi izkažemo dolžno spoštovanje. No, pozdrav

lovini je imel le malce grenak priokus, saj je v navadi, da na takšnem lovu streljamo le ozimce in lanščake, kar je bilo na začetku lova po vseh pravilih glasno objavljeno; zgodilo pa se je drugače.

Po končanem lovu in organiziranem kosilu so se lovci razšli, predstavnik LD Metlika pa je že prej povabil vse prisotne na naslednjo brakado, ki bo prihodnje leto pri njih.

V imenu ZLD Bele krajine pa tudi v svojem imenu se vodstvu in članom LD Loka ter tudi vsem sodelujočim iskreno zahvaljujem za vzorno izvedeno brakado.

Anton Vrščaj,
inž. lov. in var. nar.,
predsednik ZLD Bele krajine

Savinjsko-Kozjanska ZLD Celje ob jubileju podarila 80 drevesnih sadik

Več kot 80 let slovenskega lovstva na Celjskem

Savinjsko-Kozjanska zveza Lovskih družen (SKZLD) Celje je konec minulega leta s slovesno akademijo počastila visok jubilej organiziranosti slovenskega lovstva na Celjskem. Slovesnosti v celjskem Narodnem domu so se poleg številnih lovcev, ki so člani domačih lovskih družen in sosednjih zvez, ter predstavnikov Lovske zveze Slovenije udeležili tudi mnogi predstavniki države in lokalnih oblasti. Med udeleženci sta bila tudi minister za promet in zveze **Jakob Presečnik** ter ministrica za kulturo **Andreja Rihter**, ki sta pozdravila visok jubilej in prizadevanja lovcev v skrbi za naravno okolje in divjad. Ob visokem jubileju lovstva na Celjskem se je SK ZLD Celje s spominskima plaketama zahvalila za dobro sodelovanje in podporo krovni organizaciji Lovski zvezi Slovenije ter Mestni občini Celje, v kateri ima zveza tudi sedež in s katero že tradicionalno dobro sodeluje. Spominsko plaketo za življenjsko delo so ob tej priložnosti izročili nekdanjemu dolgoletnemu strokovnemu tajniku zveze, tudi dobitniku Zlatorogove plakete, **Slavku Kovaču**, ki je v štirih desetletjih dela na lovskem področju veliko do-

Foto: A. Vrščaj

Predsednik Lovske zveze Hrvaške Đuro Dečak je predsedniku LZS Bojanu Lepičniku daroval umetniško sliko z lovskim motivom.

prinesel k razvoju lovstva v regiji ter stroke nasploh.

Ob jubileju so celjski lovci predlagali zasaditev 80-ih dre-

gozdovali pa bodo — v sodelovanju z Zavodom za gozdove Slovenije, Območnima enotama Celje in Nazarje – letos

Polna dvorana celjskega Narodnega doma; v prvi vrsti z leve: predsednik LZS Bojan Lepičnik, podžupan Mestne občine Celje Franc Filipčič, dolgoletni strokovni tajnik območne zveze Slavko Kovač (dobičnik spominske plakete) s soprogo, ministrica Andreja Rihter s soprogom, minister Jakob Presečnik.

vesnih sadik in se s podpisom slovesne listine obvezali obljubo tudi izpolniti. Sadike bo prispevala Lovska zveza, po-

Predsednik SK ZLD Celje, Janez Marin.

Poseben pečat dogodku je z interpretacijo Finžgarjeve lovske povesti Na petelina dal dramski igralec Polde Bibič.

V čast praznovanja visokega jubileja so lovci SK ZLD Celje izdali posebno brošuro, postavili pa so tudi priložnostno pregledno razstavo, katere vsebino so obogatili z umetniškimi deli in izdelki iz kristala z lovsko motiviko.

V programu so med drugim nastopili edini delujoči pevski zbor znotraj zveze LPZ LD Škale ter Celjski in Savinjski rogisti (na fotografiji).

spomladi. Pri spomladanskem pogozdovanju bodo sodelovali tudi otroci, spremljali pa jo bomo tudi mediji.

S to odločitvijo so lovci na simboličen način potrdili svojo naravovarstveno usmerjenost in skrb za vse bolj ogroženo narav-

no okolje, kar so, po besedah predsednika Janeza Marina, lovci, združeni v Savinjsko-Kozjanski ZLD Celje, tudi sicer že velikokrat dokazali. »V povojnem obdobju smo v opustošenih loviščih intenzivno skrbeli za ustrezno številčnost divjadi, v preteklih letih pa smo s sosednji-

Foto: Dokumentacija Slovenskega lovskega muzeja

Doslej so različni avtorji kot leto ustanovitve podružnice SLD v Celju pogosto navajali leto 1923, navedeno leto omenjajo tudi nekateri arhivski dokumenti. Revija Lovec je leta 1922 poročala, da se je 29. januarja 1922 v Celju zbralo nekaj več kot 40 lovcev z namenom, da bi za okrožje okrajnih glavarstev Celje in Konjice osnovali podružnico Slovenskega lovskega društva v Celju. Izvolili so pripravljalni odbor, za predsednika pa imenovali **Fritza Confidentialja**. Ustanovni občni zbor podružnice, ki se ga je udeležil tudi predsednik osrednjega društva v Ljubljani in nestor slovenskih lovcev dr. **Ivan Lovrenčič**, je bil 9. februarja leta 1922 v prostorih hotela Balkan v Celju.

Hotela Balkan v centru mesta Celje sicer ni več, celjska podružnica Slovenskega lovskega društva pa je – skozi različne oblike organiziranosti v posameznih obdobjih – prerasla v močno stanovsko organizacijo, ki povezuje lovce vse od Sotle na JV, prek Boča in Šmohorja do Savinjskih Alp na SZ. Savinjsko-Kozjanska ZLD Celje z več kot 2000 člani, združenimi v 47 lovskih družinah, dandanes velja za največjo območno zvezo lovskih družin v Sloveniji. V celoti obsega 211 tisoč hektarjev površin, od katerih je 177 tisoč hektarjev lovnih površin. Interese skupnega gospodarjenja lovske družine usklajujejo v 8 LGO.

V vseh loviščih SKZLD Celje je zdaj glavna divjad srnjad. V povojnem obdobju, ko so bila lovišča precej opustošena, je bila osnovna naloga lovske organizacije povečati številčnost divjadi vseh vrst. Kmalu po vojni so lovci s pravilnim gospodarjenjem v določenih predelih spet dosegli zadovoljiv stalež jelenjadi, ki se tod, predvsem v Zgornji Savinjski dolini in delu Šaleške doline, kot avtohtona divjad omenja že pred več kot dvesto leti. V šestdesetih in sedemdesetih letih prejšnjega stoletja so v posameznih delih naselili še damjaka in muflona, tako da zdaj na območju SKZLD Celje živijo kar tri samostojne kolonije muflonov, in sicer v Solčavi, na Šmohorju in Boču. Za kolonijo muflonov na Boču je bil z mariborsko območne lovske zvezo sklenjen tudi sporazum o skupnem gospodarjenju s to vrsto divjadi na širšem območju, saj divjad ne pozna meja in njenega življenjskega prostora ni mogoče omejevati znotraj lovišč posameznih lovskih družin oz. zvez. V zadnjih letih zaskrbljuje zmanjševanje števila male divjadi, posodobitev kmetijstva je prizadela vso poljsko divjad, predvsem prepelico in poljsko jerebico, pa tudi fazana in poljskega zajca. Skrb povzroča tudi postopno izginjanje velikega petelina. Tako je bil pred leti z avstrijskimi lovci sklenjen mednarodni sporazum o varovanju in gojitvi gozdnih kur na območju državne meje med Slovenijo in Avstrijo, v okviru katerega poteka tudi vsakoletno spremljanje številčnosti populacije. Podatki zadnjih let že kažejo rezultate, populacija velikega petelina in ruševca je dokaj stabilna in ni opaziti večjega trenda zmanjševanja številčnosti.

mi zvezami in ostalimi uporabniki prostora sklenili več sporazumov o medsebojnem sodelovanju in skupnem gospodarjenju z določenimi vrstami divjadi na širšem območju. Kot stanovska organizacija smo lovci zavestno sprejeli odgovornost za gospodarno ravnanje z lovišči, ki so nam zaupana v upravljanje. Trudimo se biti dobri gospodarji in menim, da s svojimi dejanji, s

številnimi prostovoljno opravljenimi delovnimi urami v loviščih in nenazadnje s čistilnimi akcijami naravnega okolja, ki se jih lovci vsako leto v velikem številu udeležujemo, to tudi dokazujemo,« je med drugim dejal predsednik SKZLD Celje Janez Marin, ki je ob jubileju vsem članom in članicam čestital z željo, da bi še naprej s ponosom nosili zeleno lovsko uniformo. Lovcem na Celjskem je v imenu Lovske zveze Slovenije čestital tudi predsednik **Bojan Lepičnik**, ki je v nagovoru poudaril, da mora biti naravovarstvena funkcija lovstva pred ekonomsko. »Lovci, združeni v lovskih družinah, so že v preteklosti dokazali, da imajo znanje in da so brez ekonomskih interesov pripravljeni sodelovati pri varstvu, gojitvi in ohranjanju divjadi ter njenega naravnega okolja. Prav lovci so tisti, ki so dnevno v naravi in spremljajo njeno spreminjanje. Bili so med prvimi, ki so opozorili na njeno degradacijo in tudi ukrepali, tako s sredstvi kot z znanjem in s prostovoljnimi delom. Lovci, združeni v SKZLD Celje, so pri tem zagotovo eni vodilnih. V loviščih, vse od meje s Hrvaško pa do meje z Avstrijo, so ohranili vse pomembnejše vrste prostoživečih živali, povečali njihovo številčnost oz. jo prilagodili zmoglostim okolja ter pri tem aktivno sodelovali tudi z gozdarji in s kmeti. Zato ni razloga, da tega ne bi, vsaj tako dobro kot doslej, počeli tudi v prihodnje,« je med drugim dejal predsednik LZS.

Upajmo, da bo novi zakon takšen način dela, ki je nedvomno dober za naravo in divjad, omogočal tudi v prihodnje. Za naslednjih osemdeset let.

Greta Kokot

Obiskali smo sejem lova in ribolova v Novem Sadu

Nekdaj zelo znan *Novosadski lovski sejem* se očitno zopet oživlja. Po daljši prekinitvi se je ponovno predstavil leta 2002. Predstavniki LZS smo se udeležili odprtja sejma lov – ribolov 2003, ki je bil pod naslovom *Narava – človek*. Tematski sejem je obsegal prek 5000 m² razstavne površine, obravnaval pa je naslednje vsebinske sklope: lov – ribolov, lovni in ribolovni turizem, trgovsko ponudbo opre-

me za lov in ribolov, hortikulturo, bogata je bila gostinska ponudba z divjačinsko in ribjo kulinariko. Posebno zanimiva je bila lovska razstava, ki je bila na 500 m² razstavne površine. V glavnem je bila namenjena predstavitvi naravnega okolja in življenja divjadi v njem. V osred-

nodaje v Sloveniji. Presenečeni smo bili, da zelo dobro spremljajo in tudi poznajo aktualna dogajanja, povezana s slovensko lovsko organizacijo, in to predvsem iz revije *Lovec*, ki jo redno prejemajo, cenijo in nekateri tudi pozorno prebirajo. Ob tej priložnosti so nas zaprosili za vse

Foto: B. Vasa

Na sliki (z desne): dr. Miloš Beuković, predsednik LZ Vojvodine, Štefan Virjent, predsednik IO, in Branko Vasa, predstavnik LZ Slovenije; z razprtimi rokami živahno »pripoveduje« Zoran Živojinović, predsednik LZ Srbije. Drugi so predstavniki gozdarstva Srbijašume, Vojvodinašume in sejmišča.

njem delu so bile razstavljene zelo zanimive atipične (deformirane) lovske trofeje, v obrobju pa vrhunske. Strokovnjaki biolog in gozdarji so tako s primerjavo seznanjali obiskovalce o vzrokih za nastajanje takih anomalij na trofejnih delih divjadi, kar je bilo zelo poučno. Ker je bila Lovska zveza Vojvodine soorganizatorica lovskega dela razstave, je zaradi dobrih lovsko-tovariških odnosov in ponovnega sodelovanja ob odprtju, ki je bilo 21. 10. lani, povabila tudi predstavnike Lovske zveze Slovenije. Udeležila sta se ga s predsednikom IO LZ Slovenije **Štefanom Virjentom**.

Po ogledu sejma smo se udeležili zanimivih in koristnih razgovorov s predstavniki Lovske zveze Srbije, Lovske zveze Vojvodine, Organizacijo Srbijašume, Vojvodinašume ter z voditelji Novosadskega sejma. Njihove izkušnje bomo zlasti lahko s pridom uporabili pri organizaciji slovenskega sejma *Lov 2004*, ki bo tudi letos organiziran v Gornji Radgoni. Ob tej priložnosti so nam tudi oni obljubili vstransko pomoč in sodelovanje.

Na omenjenih razgovorih so predstavnike lovcev najbolj zanimala dogajanja, povezana s sprejemanjem nove lovske zako-

naše dokumente, po katerih poteka naše izobraževanje lovcev, zlasti lovske pripravnikov in opravljanje lovske izpitov. Ocenili smo, da z velikim zanimanjem spremljajo naš model izobraževanja.

V razgovorih je bilo mogoče sklepati, da izjemno dobro sodelujejo s svojim Ministrstvom za kmetijstvo in gozdarstvo, gozdarskimi in kmetijskimi organizacijami. To smo opazili, ko smo videli, da so bile vse te strukture aktivno vključene v pripravo sejma, ki si ga je res splačalo ogledati.

Branko Vasa

Spet pri prijateljih v SR Srbiji

Po poprejšnjem dogovoru smo se delegacija LZ Slovenije (**Bojan Lepičnik**, **Štefan Virjent**, **Ciril Zavolovšek** in **Boris Leskovic**) odzvali vabilu Lovske zveze Srbije in jim vrnili obisk (obiskali so nas junija lani) konec lanskega novembra z namenom, da se pogovorimo o nadaljnjem sodelovanju obeh zvez. Poročali smo že, da smo nekdanj pristne odnose, nato je bila pre-

kinitev za več kot desetletje, zopet obudili v letu 2001.

Delegacija LZ Srbije nas je pričakala in sprejela na mejnem prehodu Bajakovo v Adaševcih 21. 11. 2003. Od tam smo se z dvema voziloma odpeljali v vojaško gojitveno lovišče Karakuša, kjer sta nas v njihovem lovsko-turističnem objektu poleg predstavnikov lovišča sprejela predsednik LZ Srbije **Zoran Živojinović** in **dr. Miloš Bevković** (predsednik LZ Vojvodine). Po namestitvi v lovskem hotelu in skupnem kosilu smo se s konjsko vprego podali na krožno vožnjo po okrog 1300 ha velikem ograjenem lovišču za jelenjad in divje prašiče. Žal je bilo vreme zelo megleno, tako da smo na presekah ob »tablah« le od daleč videli nekaj glav jelenjadi, srnjadi in divjih prašičev. Po večerji smo si ogledali video kaseto s prvega obiska naše delegacije v Srbiji in druge srbske lovskoizobraževalne kasete za mladino. Naslednje jutro smo se odpeljali prek Fruške gore in Novega Sada na sprejem, pogovore in lov na malo divjad v vojvodinsko lovišče Lovačkog društva Fazan - Stara Moravica, ki leži v neposredni bližini madžarske meje in sodi v Lovsko združenje Panonija - Bačka Topola. Sprejeli so nas izjemno priazen in gostoljuben predsednik **Lajoš Sedlak**, tajnik **Vladislav Radaković** in lovnik **Šandor**

Med srbskimi lovci Lovačkog društva Fazan – Lozovik, ki so lani proslavljali že 100-letnico lovstva v Lozoviku v Šumadiji.

Hajdu in Istvan Sabo. Že po imenih in priimkih lovcev smo vedeli, da smo prišli v značilno madžarsko okolje, kjer je po zagotovilih tajnika Radakovića 90 % madžarskega prebivalstva. Njihov lovni revir, kjer smo pozneje lovili poljske zajce, obsega kar 7000 ha značilnih vojvodinskih poljedelskih ravnin. Tam intenzivno gopodarijo predvsem s poljskim zajcem (veliko od načrtovanega števila za odstrel vsako leto namenijo tujskemu lovskemu turizmu; pretežno stalnim italijanskim gostom), na drugem mestu je tudi gojitev fazanov, ki pa zadnja leta številč-

no nazadujejo kljub letni izpustitvi 1000 fazanjih kebkov iz umetne vzreje, je povedal Sedlar. Toda, kot smo se sami lahko prepričali, fazani kot izrazita remizna divjad tamkaj nimajo skoraj nobenega primerne kritja. Letni odstrel 300 poljskih zajcev sicer redno opravijo, a je tudi pri njih opaziti, da na intenziviranem kmetijskem območju tudi te divjadi ni več toliko kot nekaj (kljub oceni, da je bila v letu 2003 zaradi sušnega obdobja dobra zajčja letina). Intenzivna zaščita kmetijskih kultur s herbicidi tudi pri njih jemlje očitno visok davek, ne le med malo divjadjo, pač pa tudi srnjadjo (na lovu sem naletel na kar dve poginuli srni).

Na lov v izredno meglenem 22. novembru smo se iz Stare Moravice odpeljali s traktorjem in prikolico in kake 4 ure lovili po vojvodinskih »oranicah«. Zajcev, ki pa so se dvigali precej pred dosegom šibrenice, sem videl precej, a za zanesljiv strel je bilo v gosti megli malo priložnosti, pa tudi na varnost drugih lovcev je bilo treba paziti v široko raztegnjenem U pogonu, saj je bila vidljivost v megli komaj 45 m. Kljub vsemu nas je okrog 35 lovcev v lovski dom po lovu prineslo 5 zajcev in eno lisico, ki jo je na naše veliko veselje uplenil naš predsednik. Še na eno je streljal, ki pa ji je uspelo uiti. Pohvala velja tudi domačima vodnikoma madžarske vižle, ki jo je vodil sam predsednik Sedlak, in dobro šolanega, ne »predolgega« nemškega žimavca.

Pozno popoldne smo se zahvalili prijaznim gostiteljem in se odpeljali v Beograd, kjer smo prenočili. Naslednji dan navse-

zgodaj zjutraj pa smo se podali v Šumadijo, v značilno srbsko »vas« Lozovik. Tam je bil v jutranjih urah najprej delovni sestanek in analiza dosedanjega medsebojnega sodelovanja med LZ Slovenije in LZ Srbije, nato pa javna predstavitev podpisanega obojestranskega sporazuma o sodelovanju obeh lovskih zvez, ki je bil slavnostno podpisan junija lani v Budimpešti na sedežu CIC. Srbski lovci so se naši delegaciji ponovno zahvalili, saj je bila LZ Srbije na naše priporočilo sprejeta v članstvo Mednarodnega sveta za lovstvo in ohranitev divjadi - CIC. Po nepozabnem prijateljskem lovskem sprejemu lovcev Lovačkega društva Fazan - Lozovik nas je njen predsednik **Dragan Hadžić** na kratko seznanil z njihovim 87-članskim lovskim kolektivom, ki je predlani proslavljal 100-letnico lovstva v Lozoviku. Nato nam je petnajstčlanska skupina lovcev omenjenega LD pripravila lov na poljske zajce v lepem, sončnem in za november kar pretoplem dnevu. To je bil lov, ki ga zagotovo dolgo ne bomo pozabili. Ni pomembno, koliko smo uplenili, toda v štirih urah lova se je pred nami dvignilo gotovo prek 60 poljskih zajcev in nekaj fazanov. Užival sem tudi ob pogledih na preletavajoče kite poljskih jerebic (nismo jih lovili, ker uspešno prodajajo italijanskim lovskim kinologom s ptičarji le njihov dah na posebnih poljskih preizkušnjah ptičarjev (Field trails), na katere sem v domačih loviščih že skoraj pozabil. Kako prvinsko me je spet zdramilo in spomnilo na moje zgodnje lovske dni! Kar nekajkrat se je pred menoj iz plevla ob obrani koruzni njivi dvignila kita preplašenih jerebic. Moram pa reči, da tudi tam fazanov, ki smo jih smeli loviti, ni bilo veliko. Pomanjkanje remiz tudi pri njih odločilno vpliva na fazana. To so mi pozneje potrdili domači lovci, ki so mi s prstom kazali v daljavi vidne zaraščene bregove ob Moravi; tam pa, da bi bilo s fazani drugače ...

Po nepozabnem družabnem večeru v lovskem domu v Lozoviku, ob ciganskih godcih in mnogih zdravljicah, smo se morali dobro razpoloženi kmalu posloviti in odpraviti na dolgo pot v Slovenijo. Seveda smo si prej še obljubili, da bomo lovskotvariško druženje nadaljevali ob prvi naslednji priložnosti.

Omeniti moram še, da je izredno pohvalno, da vsako lovsko

Ustanovni član LD Hoče (LZ Maribor) Oto Gradišnik je v krogu svojih lovskih tovarišev praznoval častitljivo 90-letnico svojega življenja, ki je zlasti zaznamovano z dolgoletnim aktivnim delom v slovenski lovski organizaciji. Čestitkam in dobrim željam sta se poleg domačih lovcev pridružila tudi predsednik LZ Maribor Zoran Lešnik in njen podpredsednik Branko Vasa. Ko so mu izročali priznanje in skromno spominsko darilo, je priznal, da je prijetno preseenečen, hkrati pa zelo srečen, ker je deležen take pozornosti. Bister kot je še jubilant, nam je ob srečanju orisal del svoje bogate življenjske poti in izkušnje, povezane z lovstvom. Na fotografiji od desne: Zoran Lešnik, Oto Gradišnik, Miran Bergaver, starešina LD Hoče, in Branko Vasa.

dogajanje, povezano z aktivnostjo LZ Srbije, pri njih vedno spremljata poklicni snemalec in novinar – urednik Srbske nacionalne TV. To sta urednik in novinar **Aleksandar Tucaković** (tudi lovec) in **Aleksandar Henc**, ki nam je pokazal tudi odlomke z lanskega obiska slovenske lovске delegacije v Srbiji. Tudi najnovejša reportaža z letošnjega obiska in pogovor s predstavniki naše delegacije sta bila objavljena že 1. 12. 2003 na I. programu Srbske TV mreže. Si podobno samoiniciativno pripravljenost in podobna dejanja naših TV urednikov sploh lahko predstavljamo!?

Boris Leskovic

Divji prašiči resno vznemirjajo posestnike v Šmartnem na Pohorju

Lanska vroča in sušna pomlad je ustvarila idealne razmere za razvoj ličink majskega hrošča, ki so zabubljene približno 20 cm pod travnato rušo. Ličinke hroščev se izležejo že v jeseni in z obgrizovanjem koreninskega sistema trav delajo že same kar veliko škodo vse do spomladi, dokler ne odleti hrošč. Prav ličinke ali ogrci, kot jim največkrat pravimo, so velika poslastica divjim prašičem, saj vsebujejo veliko beljakovin, ki jih divji prašiči potrebujejo v sestavi svoje prehrane. Ker je bilo tovrstne hrane lani resnično v izobilju, so se prašičem pridružili še jazbeci z enako prehrabno potrebo. Družno so tako prašiči v letu 2003 v lovišču LD Šmartno na Pohorju obrnili prek 7 ha travniških površin. Dokaj številni lovci iz LD Šmartno tako niso več uspeli ne strojno ne ročno poravnati poškodovanih površin. Ob sanacijskem delu pa so se prijave za novo nastale škode kar vrstile. Tolažba je le v tem, da imajo lovci iz omenjene LD z večino tamkajšnjih kmetov (številni so tudi člani LD) zelo dobre odnose, zato so uspeli škodo sporazumno poravnati. Ker jim je zmanjkalo sredstev za te namene, so se z nekaterimi oškodovanci dogovorili o preložitvi plačil na poznejši čas.

Razne govorice, ki jih širijo posamezniki, češ da so divji prašiči »udarili« iz višjih gozdnih predelov Pohorja v nižje zato, ker »zgoraj« divjih prašičev ne

Tako je bil prerit travnik po nočnem obisku divjih prašičev.

V LD Šmartno na Pohorju je domači merjasec oplodil dve divji svinji. Ena je skotila osem, druga pa tri bele pujske s črnimi pegami. Tak pojav je sicer redek, pogostejše se zgodi, da divji merjasec uspešno oplodi domačo svinjo, ki se prosto pase. Ob uplenjenem prašičku križancu je znani krvosledec vodnika Zdravka Brezovška iz LD Šmartno na Pohorju.

krmijo več, po besedah starešine LD Šmartno na Pohorju **Zdravka Brezovška** ne držijo. Ta pravi, »da ne glede na to, ali divje prašiče v višjih gozdnih predelih krmijo ali ne, imajo ti v teh prostranih pohorskih gozdovih dovolj naravne hrane, saj že nekaj let v omenjenih gozdovih plodonosna drevesa bogato obrodijo. Res pa je, da majske hrošči v te gozdove ne ležejo svojih jajc, pač pa izključno pod travnato rušo pašnikov, ki so ob robu gozdov in ki tako ob izvalitvi ličink postajajo mikavni za divje prašiče. Do ličink, ki so v zemlji, pa prašiči lahko pridejo samo tako, da obrnejo travnato rušo. Nasploh bogata prehrabna podlaga je tudi glavni dejavnik, ki povečuje številčnost divjih prašičev povsod, kjer je njihov življenjski prostor. Čeprav so v celotnem gojitvenem območju, kjer živijo divji prašiči, odstrel bistveno povečali,

zaenkrat še ni opaziti občutnega številčnega zmanjšanja te divjadi v naših loviščih«, je končal pogovor Brezovšek.

Branko Vasa

Lovska kombinacija po evropsko

Minilo je že leto in pol, odkar se je strelska ekipa Lovske zveze Slovenije prvič udeležila 6. prvenstva Evrope v lovskem strelstvu na avstrijskem Štajerskem v kraju Voitsberg - Zantahl.

Prišli, videli ..., no, zmagali res nismo, se je pa ekipa Slovenije uvrstila na solidno 9. mesto med 15. nastopajočimi državami ali stotimi posamezniki (Avstrija in Nemčija sta nastopili z dvema ekipama). Premagali smo tudi lovске velesile: Švedsko, Finsko, Norveško, Švico, Estonijo. Posamezniki smo se uvrstili med deset oziroma petnajst najboljših strelcev v dveh disciplinah. Dobri rezultati, zanimive strelske tekmovalne discipline in preprosta pravila so na nas naredili velik vtis in vsi smo bili enotnega mnenja, da se bomo za prihodnje prvenstvo organizirali in dobro pripravili.

Predsednik Komisije za strelstvo je bil podobno navdušen in v svojem prispevku s Prvenstva Evrope v lovskem strelstvu, objavljenem v našem glasilu Lovce, je zapisal: »Na svidenje v Estoniji.«

Leto se je iztekalo, ko je vabilo za prvenstvo 2004 v Estoniji že prispelo na Lovsko zvezo Slovenije. Sanje se uresničujejo.

Kot verjetno že veste, tekmovanje poteka v lovski kombinaciji 20 strelcev s kroglo, kal. .22 Hornet, ali večjega kalibra ter z 2 serijama po 25 golobov – lovski položaj. Seveda v tem času nekateri udeleženci lanskega prvenstva in njihovi somišljeniki niso mirovali. V letu 2003 so

Uspešni udeleženci 1. kola lige v lovskem streljanju v Kamniku (2003)

Najboljši naši strelci iz treh kol v letu 2003:

Krogla:

1. Uroš Kovačič
2. Zdravko Vrankar
3. Darko Pahor

Kombinacija:

1. Tone Zupan
2. Darko Pahor
3. Uroš Kovačič

bile izpeljane tri tekme po evropskem vzorcu: Kamnik, Kočevje, Gornji Grad. Zadeva je stekla in to je bistvo. Upajmo, da bomo dobili čim več somišljenikov ali bolje solovcev, da bomo lažje izbrali dobro strelsko ekipo. Priprave potekajo.

Na tem mestu bi se rad javno zahvalil **Marku Jeleni**, ki je poleg drugih tudi najbolj »kriv«, da smo na pravi poti proti evropskemu prvenstvu v lovske strelstvu v Tallinnu v Estoniji.

Mitja Kersnik

Tretji memorial Jožeta Grleca st.

Jože Grlec je bil znan glasbeni pedagog, vodja in kapelnik vojaških in civilnih godb. Svoje široko glasbeno znanje je desetletje prenašal na mlade rodove v glasbeni šoli v Murski Soboti, kjer je poučeval različna glasbila, predvsem trobila, tuja pa mu ni bila niti violina.

Ob upokojitvi l. 1972 je Grlec na pobudo znanega vodnika lovske psov in kinološkega sodnika **Vladimirja Pfeiferja**, ob podpori takratnega predsednika Lovske Zveze Prekmurja **Janeza Drvariča**, organiziral majhno skupino štirih rogistov (zdaj šteje 12 aktivnih članov), ki so se v

nekaj dneh naučili in 2. sept. 1972 ob 50. obletnici Prekmurskega lovskega društva zaigrali melodijo **Pozdrav**.

Z obuditvijo tega lovskega glasbenega izročila in z uspešnimi nastopi so navdušili še druge lovce v Sloveniji, da so začeli ustanavljati svoje zборе rogistov. Ta glasbena zvrst je imela na Slovenskem večstoletno tradicijo. O njej poroča že **Valvazor v Slavi Vojvodine Krajnske**, je pa počasi zamrla, posebno po drugi svetovni vojni. Po Grlečevi zaslugi se je ponovno prijala in se naglo širi.

Grlec se je zavedal, da je za razmah in ohranitev tega izročila potrebno ustrezno notno gradivo. Kljub letom (rojen je bil leta 1913, umrl je l. 2000) se je z mladostno energijo lotil komponiranja in v nekaj letih ustvaril bogat opus več kot dvesto skladb za lovske rogove, s katerimi se je proslavil ne le med slovenskimi rogistami, ampak tudi v številnih lovske glasbenih vrstah v nemško govorečih deželah Avstrije, Nemčije, Švice in v zadnjih letih na Madžarskem, kjer se to izročilo počasi uveljavlja.

Lovska zveza Prekmurje je skupaj z založbo Franc – Franc l. 1993 izdala **Skladbe za lovske rogove**, za katere je Grlec iz svojega obsežnega opusa odbral 50 skladb, ki so primerne za različne namene in priložnosti: od pozdrava, koračnic, posvetitve lovu, delu, zabavi, za sakralne potrebe, do zadnjega slovesa. Publikacija je izšla s trijezično spremno besedo: slovensko, nemško, madžarsko. Njegove skladbe so postale cenjen železni repertoar skupin lovske rogistov v srednjeevropskem prostoru. Zaslugam primerno so sledila številna priznanja in odlikovanja, ki jih je prejel osebno in skupaj z

zborom prekmurskih rogistov doma in v zamejstvu.

Prekmurski rogisti so ob tretjem memorialu, 4. 10. 2003, položili venec na grob svojega umetniškega vodje in zaigrali več njegovih, v ta namen priložnostnih skladb, nato pa odšli v cerkev sv. Nikolaja v Murski Soboti, kjer je tamkajšnji župnik **Martin Horvat** daroval mašo in se v prijetnem nagovoru spomnil Grleca. Med mašo so nekajkrat zadoneli lovske rogovi skupine rogistov iz LD Križevci pri Ljutomeru.

V dvorani hotela Diana v Murski Soboti so se iz več krajev Slovenije na delovnem sestanku zbrali predstavniki lovske pevskih zborov, rogistov in drugih predstavnikov s področja lovske kulture.

Sestanek sta vodila **Rudi Slovgovič**, predsednik Prekmurskih rogistov, in **Gregor Otmar Ret-**

tednik IO LZS **Štefan Virjent** in poudaril, da glavno orožje lovca ni le puška, kot mnogi mislijo, ampak tudi in predvsem lovska kultura, ki bi jo bilo treba v različnih oblikah poživiti in ohranjati. Zato bi morala ta dejavnost dobiti ustrezno mesto tudi v proračunu LZS. Slovenci smo po kulturni dejavnosti znani v Evropi. Z odmevno lovske kulturne dejavnosti bi se postopno v pozitivnem pomenu spremenil tudi odnos nekaterega dela prebivalstva do lovcev in lova, ki mu sedaj ni vedno naklonjeno.

Nekateri udeleženci so menili, naj bi se v **lovske kulturne dejavnosti združili pevci, rogisti, ljubiteljski slikarji, publicisti in vsi tisti, ki lahko kakor koli prispevajo k razcvetu lovske kulture**. Slišati je bilo še vrsto drugih koristnih idej in razmišljanj, o katerih bi se bilo treba

Foto: L. Števanec

V murskosoboškem hotelu Diana so se 4. 10. 2003 na tematskem sestanku zbrali predstavniki lovske pevskih zborov, skupin lovske rogistov in drugi predstavniki, ki delujejo na področju lovske kulture.

tinger, zastopnik vseh skupin rogistov.

Prišoten je bil tudi predsednik LZS **Bojan Lepičnik**, ki je menil, da bi Grlečev memorial vodili na strokovnem nivoju, obenem pa naj bi bil spodbuda za razvoj lovske rogistov na Slovenskem tudi v tistih območjih, kjer ta dejavnost še ni zaživela. Prireditvi bi bilo treba komponiste, ki se pojavljajo v lovske družinah, s čimer bi postopno ustvarili skupino ustvarjalcev, ki bi razvijali našo avtohtonost, s katero bi se uveljavljali v evropskem prostoru. Prav tako bi bilo treba prirediti občasna tekmovanja lovske rogistov, ki so se v mednarodni areni vedno dobro izkazali.

Sestanek je pozdravil pred-

pogovoriti v širšem krogu zainteresiranih. Lovska zveza je izrazila pripravljenost, da bo za uresničitev zamisli nudila vso tehnično pomoč, vsebino pa prepuстила društvu.

V okviru sestanka je **Gregor Otmar Rettinger** pripravil poglobljeno predavanje o zgodovini lovskega roga od pradavnine do danes. Priporočljivo bi bilo, da bi predavanje v skrajšani obliki priredil za objavo v Lovcu, saj menim, da bi bilo zanimivo in koristno za marsikaterega lovca.

Za konec so se dogovorili, da se bodo kmalu srečali predstavniki lovske pevskih zborov in rogistov regij in se dogovorili za nadaljnje skupno delo.

Lojze Števanec

Foto: L. Števanec

Prekmurski lovski rogisti so ob 3. memorialu Jožeta Grleca st. položili venec na grob svojega nepozabnega umetniškega vodje.

Foto: J. Popež - Diana

Lovska skrb za zimsko prehranjevanje divjadi

V LD Dobrovnik ugotavljajo, da je njihov namen skrb za varstvo, gojitev in načrtovan lov divjadi. Njihovo lovišče namreč obsega 4.390 hektarjev, od tega je 615 hektarjev nelovnih površin. Lovci se zavedajo, kako pomemben in odgovoren člen so pri vzdrževanju ravnovesja v naravi; tako je njihova skrb za lovsko krmišča, solnice, krmne njive, lotevajo se izdelovanja in vzdrževanja lovskih prež in dru-

gih objektov. Med dejavnostmi dobrovniške zelene bratovščine je razvito družabno življenje. Nekaj članov društva se med drugim ukvarja tudi z lovsko kronologijo, lovskim fotografiranjem, veliko skrb pa namenjajo tudi negovanju lovskih šeg in navad. Ob koncu vsake lovne sezone pripravijo poseben lov.

Sicer pa je lovišče, ki ga upravlja LD Dobrovnik, dokaj bogato z divjadjo različnih vrst, pri čemer predvsem prevladuje mala divjad, denimo poljski zajci, fazani in jerebice. V zadnjih dveh desetletjih so v lovišču opazili veliko srnjadi, jelenjadi in divje prašiče. Povečuje se tudi števil-

nost lisic, kun in jazbecov. V prihodnje želijo v lovišču s projektiranimi nalogami povečati stalež male divjadi; lani so v lovišče vložili 20 poljskih jerebic in 300 fazanov. Možnosti se kažejo tudi za povečanje lastnih površin za krmne njive, zato so letos nekaj sredstev namenili tudi za nakup njiv. Skratka, lovci se trudijo odvracati divjad od kmetijskih površin in za prehranjevanje divjadi po svojih močeh poskrbijo s krmljenjem. Pri lovskem domu v Dobrovniku imajo urejen ličen koruznjak in v njem shranjeno koruzo, s katero redno zalagajo tudi fazanja krmišča.

Bojan Žerdin

Družinska knjižnica LD Luče

Živimo v času izredno hitrega razvoja na vseh področjih človekovega udejstvovanja. Vsak dan nas časopisi in drugi mediji seznanjajo z novimi spoznanji in odkritji. Priča smo pravemu tekmovalstvu med znanstveniki in raziskovalci. Kar je bilo včeraj še aktualno, je danes že drugače preživeto, izpopolnjeno. Vse to sili človeka k nenehnemu izobraževanju.

Foto: B. Žerdin

Prizadevanja po novih spoznanjih postavljajo tudi pred lovce posebne naloge in odgovornosti.

Mnogo ekološko bioloških in naravovarstvenih vprašanj s področja gospodarjenja z divjadjo ostaja še vedno nepojasnenih. Kljub temu nas redno prese- nečajo nova odkritja in spoznanja, s katerimi naj bi bilo vedno na primeren način seznanjeno tudi članstvo lovskih družin. Vsa odkritja in spoznanja se prej ali slej pojavijo v ustreznih pisni obliki, v obliki prispevkov v časopisih in knjigah. Vrsto tega najdemo v knjigah, ki jih redno, vsako leto vsaj po eno, izdaja LZS v okviru Zlatorogove knjižnice in Strokovne knjižnice. Tematika posameznih knjig je skrbno izbrana in prilagojena širšim potrebam lovcev, ki so po svojem nagibu čuvarji narave. Za prave lovce je lov stvar časti in odgovornosti, prežet z načeli lovske etike in osebne morale.

Vsako leto prejme vsak član družine novo knjigo Zlatorogove knjižnice, ki jo je plačal z redno članarino, seveda z namenom, da jo prebere in se iz nje kaj novega nauči. Z vsakodnevnim službenim delom zaposlen lovec pa le težko najde čas in voljo za prebiranje lovske literature. V takšnih primerih morajo vodstva lovskih družin najti primeren način, kako članstvu posredovati še drugo potrebno literaturo za širjenje splošnega lovskega znanja in sprotno izobraževanje. Brez potrebnega sprotnega znanja bomo le težko za skupno mizo z gozdarji enakovredni partnerji pri razgovorih o smotnem gospodarjenju z divjadjo. V nasprotnem primeru nam bodo preostala samo še fizična dela v loviščih in realizacija potrjenega načrta odstrela divjadi s strani Zavoda za gozdove. Obstaja resna nevarnost, da bogate izkušnje lovcev, ki najbolj poznajo situacijo v lovišču, ne bodo upoštevane v načrtu odstrela, ki pa je nedvomno eno najpomembnejših in odgovornih nalog pri usklajevanju številčnosti populacij divjadi posameznih vrst z zmogljivostjo okolja.

Vodstva LD, ki se zavedajo pomena znanja v zdajšnjem času, poskrbijo, da vsako knjigo Zlatorogove knjižnice v nekaj izvodih hranijo tudi v zato določeni omari družine, predvsem za tiste nove člane, ki prejšnjih knjig nimajo v svojih knjižnih omarah. Torej, danes knjige so, ko pa bodo potrebne novim članom v prihodnjih letih, jih ne

Dobrovniški lovci tudi to zimo skrbijo, da divjad ne bo lačna.

bo več mogoče kupiti nikjer. Zato ima družinska knjižnica še kako pomembno vlogo!

Ko je bil v LD Luče sprejet sklep o ustanovitvi družinske knjižnice, nam je Lovska zveza Slovenije na našo vlogo brezplačno prispevala veliko knjig Zlatorogove knjižnice. To je bil začetek nastanka naše družinske knjižnice. Nato je sledila še nabava drugih knjig z ekološko, biološko ter naravovarstveno vsebino. Družina je tudi že dalj časa naročena na tujo strokovno revijo Wild und Hund.

Skrbno zbrane vsebine knjig Zlatorogove knjižnice nudijo vsem našim zainteresiranim lovcem vir za črpanje znanja, ki ga mora imeti sodobni lovec za uspešno gospodarjenje z divjadjo. Za uveljavljanje interesov lovstva za skupno mizo z drugimi uporabniki prostora so dodatna, predvsem ekološka in naravovarstvena znanja lovec nujno potrebna. Izredna širina pojma ekologija, ki obsega posamezni osebek, vrsto ter njihov odnos do živega in neživega okolja, ekologija, ki obravnava ekološko populacijo, in ekologija, ki obravnava ekološko življenjskih združb, rastlinskih in živalskih vrst na določenem območju, terja vsakoletno dopolnjevanje knjižnice z novimi knjigami. V skladu z akti naše LD predsednik komisije za izobraževanje predlaga za poravnavo stroškov izobraževanja potrebna finančna sredstva tudi za nabavo novih knjig s tozadevno problematiko. Sredstva za nabavo literature bremenijo gojitveni sklad družine.

Osnovna, nelahka je naloga, kako med članstvom vzbuditi čim večje zanimanje za prebiranje strokovne literature, pa zavest o potrebi in pripravljenosti po neprestanem strokovnem izpopolnjevanju in izobraževanju; to je prepuščeno sposobnosti vodstev LD. Gotovo je vsaj v nekaterih okoljih dozorel čas, ko bo članstvo morallo predlagati in izvoliti nove člane v vodstvene organe družin. Brez dvoma bo za prevzem vodilnih funkcij osnova tudi izobrazbena struktura predlaganih. Vedno zahtevnejše naloge in vprašanja, pred katero so postavljeni člani upravnih odborov, disciplinskih komisij, nadzornih odborov, predvsem pa starešine, terjajo dokajšno razgledanost in znanje v lovstvu. Za uspešno opravljanje določene funkcije v času mandata čestokrat ne zadostuje samo dolgoletno članstvo ali na kakršen koli način pridobljena osebna pri-

ljubljenost. Splošna priljubljenost in dolgoletno članstvo kandidatov v LD je za uspešno opravljanje funkcij v organih LD sicer dobrodošlo, nikakor pa ni zadostno. Ni namreč rečeno, da je priljubljen predsednik vedno tudi dober predsednik, manj priljubljen pa slab!

Na prvem mestu ostajajo izredno pomembni partnerji pri razgovorih in dogovorih o gojitvenih, naravovarstvenih in vprašanih gospodarjenja s populacijami divjih živali; to so gozdarji. Nič drugače tudi ni v državah Evropske unije. Pri gozdarjih je vprašanje izobrazbene strukture rešeno. Nепrestano mi prihaja na misel stavek, ki sem ga nekoč prebral v lovski literaturi. Tako le se glasi: Izobraženi gozdarji in nevedni lovci! Kjer je dim, je tudi ogenj! Gotovo bo treba v prihodnje prav na področju dodatnega in stalnega izobraževanja našega članstva še kaj postoriti. Na tem področju čaka lovska organizacijo nelahka naloga. Veliko manj težav pri reševanju težav imajo tiste LD, katerim uspe na primeren način širiti strokovno razgledanost članstva. Predvsem na področju lovske discipline, lovske etike in osebnе morale.

V času sprejetja sklepa o ustanovitvi družinske lovske knjižnice je bila pri UO naše LD ustanovljena komisija za izobraževanje. Vodstvo komisije je bilo zaupano predsedniku komisije, ki je na začetku lovskega leta pripravil načrt izobraževanja in za realizacijo potrebna finančna sredstva. Načrt izobraževanja je bil potrjen na občnem zboru. Za delovanje, razvoj in vlogo knjižnice je odgovoren vsakokratni predsednik komisije za izobraževanje.

Lovska knjižnica naj bi našla pozitiven odmev tudi med občani in šolsko mladino. Med krajanji in mladino naj bi prebudila ali poglobila zanimanje za spoznavanje nadvse aktualne naravovarstvene in ekološke problematike. To si naše lepote zgornje Savinjske doline tudi zaslužijo. Luče, kjer je sedež naše vstransko prizadevne LD in ki so biser turizma na območju, so leta 1998 prejele laskavi naslov najlepše urejenega kraja. Slehernemu krajanu so knjige lovske knjižnice vsak čas na voljo. Tudi to je del utemeljitve pri sprejemanju sklepa o ustanovitvi naše družinske knjižnice.

Bojan Rak
LD Luče

LD Bakovci - Dokležovje uspešno sklenili bero lova

Njihova skrb je ohranitev naravnega okolja in lova, predvsem na malo divjad.

V LD Bakovci – Dokležovje ugotavljajo, da njihova družina deluje že 18 let. V tem času so na področju lovstva veliko naredili, predvsem je njihova ključna naloga skrb za naravno okolje in živelj, še posebno za divjad na njihovem lovnom območju. Starešina LD je **Ernest Ebenšpanger**, tajnik **Alojz Lukač** in gospodar **Leopold Balazic**. Lovska družina šteje 32 članov zelene bratovščine, ki so v tem času zgradili lep lovski dom, kjer se lovci zbirajo in prirejajo manjša srečanja. Tod se srečujejo lovci iz Bakovcev, Dokležovja, Mur-

ticidov v kmetijstvu. Slaba stran je tudi v tem, da v zadnjem času parcele združujejo. Na njihovem lovnom območju je gozda le za vzorec, večinoma so polja. Lovci se pripravljajo na uveljavljanje novega lovskega zakona, pri čemer so po površini sicer premajhni, zato naj bi se v bližnji prihodnosti marsikatero LD vnovič združevalo.

Ob koncu leta je lovska družina pripravila za člane zaključni lov, ki so ga poimenovali »veliki lov« in se ga je udeležilo 21 lovec, ki so v času lova imeli še prost odstrel na fazane. Dokaj dobre odnose imajo tudi z LD Hrenovice na območju Nanosa na Notranjskem. Večkrat na leto si izmenjujejo lov, pri čemer jim lovci iz Hrenovic odobrijo odstrel gamsa, za lovce iz LD Hrenovice pa je zanimiv predvsem lov na fazana. Pripravljajo tudi pobratenje med obema lovskima družina. Na leto LD Bakovci -

Foto: B. Žerdin

Ob koncu leta so lovci LD Bakovci - Dokležovje pripravili zaključni »veliki lov« na malo divjad.

ske Sobote, Ižakovcev, Beltincev in bližnje okolice.

V tej obliki LD sicer deluje že 18 let, prej pa so bili združeni v enotno LD Murska Sobota. Lovska družina ima 1.600 hektarov površin, od tega je 1.300 lovnih, preostalo so naselja. Družina je sicer dobro organizirana, saj jo sestavlja predvsem starejša populacija lovec, med katerimi je starosta lovstva 81-letni **Štefan Forjan** iz Murske Sobote. Lovci so usmerjeni predvsem na malo divjad, to je predvsem na fazana, zajca, jerebico. Poleg te je na njihovem območju tudi precej velike divjadi, denimo smjadi; letni načrt odstrela le-te je 42 glav. Dejstvo pa je, da je male divjadi vsako leto vse manj, za kar je več vzrokov; eden med njimi je prav gotovo velika uporaba pes-

Dokležovje priredi deset lovov, od katerih sta dva posebna lova samo na lisice. Lovina je last družine; vsak lovec, ki ustrela določeno divjad in jo želi obdržati zase, jo mora plačati. Med letom lovci skrbijo tudi za razmere v loviščih, v katerih bi se divjad lepo razmnoževala. Člani poskrbijo tudi za zimsko prehranjevanje divjadi, posebno male. V ta namen imajo lovci v bližini lovskega doma svojo njivo, na kateri pridelujejo koruzo, v jeseni pa pridelek shranijo v koruznjak. Imajo 16 lovskih prež, predvsem za visoko divjad - srnjad, vsak član pa ima svoje krmišče. Ob sprejemu novih članov družina za novega člana pripravi poseben lovski krst, ki ga opravijo v lovskem domu.

Bojan Žerdin

Udeleženci lova za veterane, ki ga je LD Fram organizirala oktobra lani.

Lov veteranov LD Fram

Lani je bil v LD Fram izvoljen novi UO, ki si je zadal kar nekaj nalog, ki jih sedaj bolj ali manj uspešno rešuje. Ena od njih je bila tudi organizacija lova za lovce naše LD, ki so starejši od 70 let. V LD je 11 lovcev, ki so že praznovali 70. rojstni dan. Lova se žal nista udeležila dva veterana: eden zaradi bolezni in drugi zaradi osebnih obveznosti.

Ko smo sprejemali načrt jesenskih lovov, smo se dogovorili, da bomo lov organizirali v oktobru, ko je vreme še toplo, in to v nižinskem delu lovišča, saj je v teh letih tudi korak za marsikoga težak.

Lov smo načrtovali v soboto, 18. oktobra, ko smo se šli pred gostilno Akropolis v Framu. Dogovor UO je bil, da bodo lovili samo veterani, člani UO pa bomo gonjači s palicami in močnimi glasovi.

Na zbornem mestu je udeležence lova pozdravil starešina LD Fram **Peter Krajnc**, ki je vsem zaželel dober pogled in obilo lovskega uživanja. Po pozdravu smo se odpeljali v lovišče, kjer je lovovodja in naš najstarejši lovec **Franc Komar** pojasnil potek lova. Dogovorili smo se, da bomo izvedli dva pogona.

Veterani so odšli na stojišča, gonjači pa smo s palicami in močnim »hop - hop« odšli v pogon.

Ker je prvi pogon potekal ob ribnikih, so se takoj po znaku lovskega roga, da se lov začne, zaslišali strelji. V zraku so bile race mlakarice in na koncu pogona smo ugotovili, da je **Jože Kerec** uplenil dve raci.

V drugem pogonu smo dvignili nekaj fazanov, toda vsi so odnesli zdravo, nedotaknjeno

perje, tako da je bila lovina na koncu lova takšna kot po prvem pogonu.

Po pozdravu lovini smo se vsi udeleženci lova odpeljali v gostišče Turner v Framu, kjer je bil še »zadnji pogon«.

Z zbranimi besedami se je za udeležbo na lovu vsem zbranim zahvalil starešina LD in ob tej priložnosti predal skromno darilo **Slavku Momu**, ki je pred nedavnim praznoval svoj 70. rojstni dan. Ob dobri jedači in pijači so se udeležencem lova hitro razvezali jeziki. Po strokovni »analizi« lova so veterani posedeli v pozno popoldne in obujali spomine na nekdanje čase, ko je bil njihov korak še strumen in tudi divjadi, predvsem male, veliko več kot danes.

Preden smo se razšli, se je **Jože Mejal**, ki je še edini ustanovni član naše LD, v imenu veteranov zahvalil članom UO za nepozaben lov.

Obljubili smo si tudi, da se bomo letos ponovno srečali vsaj v takem številu, če ne še v večjem.

Andrej Ivančič

Popravek

V članku o podelitvi lovskega spričevala ZLD Gorica (Lovec, 12/03, str. 600) sem pomotoma napisal, da je bila podelitev 18. 6. 2003 v lovski koči LD Hubelj v Gojačah. Pravilno bi moralo biti navedeno, da je bila prireditev v **lovski koči LD Čaven v Gojačah**. Za neljubo pomoto se vsem članom LD Čaven opravičujem.

Alfonz Krapež

Slavko Krebl je 19. 5. 2003 praznoval 70-letnico rojstva. To pomembno življenjsko obletnico v njegovem življenju smo lovci LD Mislinja obeležili tako, da smo

mu ob tej priložnosti podarili posebno priznanje – družinsko plaketo.

Slavko se je rodil leta 1933 v Mislinji v delavski družini in je to tradicijo nadaljeval tudi sam. Najprej se je priložnostno zaposlil v gozdni in lesnih obratih ob vnožju mislinjskega Pohorja, v Mislinji. Prvo stalno zaposlitev je dobil v zabojski v Mislinji. Tako je že v mladosti spoznal naravo, njeno širino in življenje v njej, predvsem se je zanimal za živalski svet. Zelo rad se je družil z lovci, ki pa takrat v kraju niso imeli svoje lovske družine in možnosti za vstop med lovce so bile majhne. Lovci so bili včlanjeni v LD Golavabuka.

Želja po samostojni LD je bila stalno prisotna. Izpolnila se jim je leta 1954, ko so na ustanovnem obnem zboru ustanovili LD Mislinja. LD, ki je ob ustanovitvi štela 26 članov, je začela širiti krog članstva. Tako se je Slavku ponudila priložnost in izpolnila želja, da je bil leta 1955 sprejet v vrste zelene bratovščine nove LD. Lov ga je tako prevzel, da se je pozneje z njim ukvarjal tudi poklicno. Leta 1956 je opravil lovski izpit, dve leti pozneje (1958) pa je opravil še lovskočuvaljski izpit in postal poklicni lovec v revirju Gobjitvenega lovišča Pohorje (Maribor). Poklic lovskega čuvaja je opravljal neprekinjeno od leta 1957 do 1963. V tem času je uspešno gospodaril v revirju in vodil na lov lovske goste številnih evropskih držav in seveda tudi domače. Leta 1963 je ta poklic opustil in se zaposlil v Železarni Ravne do upokojitve leta 1984.

Slavko je bil ves čas aktiven v IO LD, opravljal je funkcijo statističarja (1964 do 1966) in gospodarja LD (1966 do 1970). Slavko ima ogromne zasluge pri gradnji lovskega doma in lovskega doma. Narava mu je dala dar, da je bil zelo spreten pri tesarstvih in mizarstvih delih. To lastnost je s pridom uporabil pri delih v lovišču, posebno pa še pri gradnji lovskega doma.

Skoraj nobenega večjega dela pri gradnji lovskega doma v Ponikvi in Završah ni bilo brez spretnih Slavkovih rok. Zato je bil večkrat pohvaljen in odlikovan. Prejel je več priznanj. Od LZS je prejel znak za lovske zasluge, za zasluge v lovski kinologiji pa je leta 1973 prejel srebrni znak KZS za kinološke zasluge. Ob 70-letnem jubileju mu lovski tovariši želimo še veliko zdravja in uživanja na lovskega poteh.

LD Mislinja

Oto Skobir je 30. 8. lani v krogu svoje družine in seveda tudi lovske tovarišev praznoval svoj 70. rojstni dan. Rodil se je leta 1933 v številni družini v Podgorju. Že v mladih letih se je srečal z lovom, saj je bil njegov oče znan lovec in lovski zakupnik. Ob obetju je

na obronkih Uršlje gore in Razborja vsrkaval prve lovske veščine in dogodivščine. Navezal je prve stike z naravo in gozdom, kar je usodno vplivalo na njegovo poznejšo življenjsko pot in poklic.

Po osnovni šoli se je sicer izučil krojaške stroke, vendar v tem poklicu ni našel pravega zadovoljstva. Pustil je, da so mu obleke krojili drugi in si izbral poklic gozdarja. Končal je gozdarsko šolo v Idriji in se nato zaposlil v gozdarstvu. Od leta 1956 je gozdarski poklic opravljal v gozdovih jugozahodnega Pohorja, v Mislinji. V gozdovih mislinjskega Pohorja je najprej opravljal delo revirnega gozdarja, zadnja leta pa je bil vodja odpreme na gozdnem obratu. Leta 1995 je odšel v pokoj.

Oto je član lovske bratovščine od leta 1957. Najprej je bil član LD Podgorje, od leta 1960 pa je član LD Mislinja. Kot lovec je znan kot dober organizator (predvsem skupnih lovov in delovnih akcij), vseskozi pa je nepogrešljiv funkcionar in vzgojitelj mladih lovcev.

Pri organiziranju skupnih lovov skrbi za sodelovanje s sosednjimi lovskimi družinami. Pobudnik je za lovske-kmečke srečanja in neguje sodelovanje s kmečkimi posestniki.

Skobir je v dolgoletnem lovskega stažu v LD opravljal najpomembnejše funkcije: od leta 1969 do 1975 je bil blaginjak, in to v času, ko so gradili nov lovski dom v Završah. Tako je bil še z nekaterimi lovskimi tovariši gonilna sila pri gradnji. Od leta 1979 do 1985 je bil gospodar LD, od 1988 do 1989 je bil tajnik LD, kar 10 let, t.j. od 1975 do 1985, pa je bil delegat Lovske zveze Maribor. Nadalje je bil od leta 1989 do 1993 predsednik Disciplinskega razsodišča LD, od leta 1993 do 1995 pa predsednik NO. Štiri leta (1997 do 2001) je vodil Komisijo za gospodarjenje z lovskim domom.

Leta 2001 je Oto prevzel odgovorno funkcijo starešine LD, ki jo uspešno opravlja še danes. V tem času je bila narejena večja prenova lovskega doma, organizirano je bilo srečanje s kmeti, obnovili so družinski prapor. Kot starešina je tvorno sodeloval pri organiziranju Koroške lovske zveze. Še vedno opravlja vlogo mentorja in nalogo revirnega vodje.

Za prizadevno delo v lovski organizaciji je prejel številna priznanja, Zveza lovskega družin pa ga je odlikovala z redom za lovske zasluge III. stopnje.

Ob visokem življenjskem jubileju ti, dragi Oto, lovci LD Mislinja še enkrat želimo mnogo zdravja in še veliko lovskega uživanja!

LD Mislinja - D. R.

Naš član **Franc Kosi** se je rodil 3. 10. 1923 leta v Senčah. Po končani osnovni šoli se je izučil za zidarja. Spomladi leta 1943 je bil prisilno mobiliziran v nemško okupatorsko vojsko in poslan na fronto v Francijo, v mesto Lion. Nato je bil v ujetništvu v Franciji pod okriljem zaveznikov Američanov.

V domovino in na svoj dom v Senčah se je vrnil 24. 3. 1946. leta. Takoj je bil vpoklican na odsluženje kadrovskega roka v Petrovaradin. Po končanem služenju je za tri leta od-

šel na delo v Nemčijo. Pozneje je služboval v Mariboru v tovarni TAM in v Ormožu v Tovarni Jože Kerenčič, kjer je dočkal upokojitev.

Ker se je rodil na hribu, obkrožen z vinogradi in gozdiki, je imel že v mladosti željo postati lovec. Svojo željo je uresničil z vstopom v LD Velika Nedelja konec leta 1958. Lovski izpit je uspešno opravil na Ptuj. Zelo zagnano je deloval pri gradnji novega lovskega doma, ki je sedaj v ponos članom družine. Poleg službenih in družinskih obveznosti si je vedno našel čas za divjad in zeleno bratovščino. Dokler so mu dopuščale moči in bolezen, je bil vedno med svojimi tovariši.

V svojem dolgem lovskem stažu je uspešno deloval kot član UO LD Velika Nedelja od leta 1965 do 1968 in od 1973 do 1974. V NO pa od 1969 do 1970 in od 1977 do 1981. Predsednik tovariškega razsodišča je bil od 1982. do 1985. leta.

Za svoje zagnano delo in trud v prid ohranitve narave in divjadi je prejel od mlajše generacije od vodstva LD dve plaketi, in sicer zlato družinsko plaketo in jubilejno plaketo ob 50-letnici lovske družine.

Jubilantu izrekamo iskrene čestitke z željo, da bi se še večkrat družili in poklepotali o dobrih starih lovskih časih, ki se ne bodo povrnili nikoli več.

LD Velika Nedelja - A. K.

Na devet desetletij dolgo prehojeno življenjsko pot se je 10.10. lani ozrl naš **Franc Tratnik**. Svoj visok jubilej je pričakal čil in zdrav, poln pričakovanj in vesel obiska lovskih tovarišev.

Franc je že od 17. marca 1995 častni član naše LD Udenboršt. Je namreč eden od ustanovnih članov naše LD, saj je že 57 let član naše LD. Jubilant je od vsega začetka kazal tudi veliko zanimanje za delo v organih LD, pa tudi organih ZLD Gorenjske (blagajnik je bil od leta 1947 do 1949; tajnik je bil od leta 1949 do 1951 in ponovno od 1951 do 1953; starešina LD je bil od 1957 do 1959; predsednik Disciplinske komisije od 1961 do 1965; član IO ZLD Gorenjske je bil zadolžen za problematiko male divjadi; od leta 1974 do 1978 je bil predsednik NO in od 1970 do 1972 vodja sektorja Kranjsko polje.

Za vse njegovo delo v lovski organizaciji je bil Tratnik odlikovan s plaketo LD Udenboršt, plaketo ZLD Gorenjske, z znakom LZS za lovske zasluge in redom LZS III. stopnje.

Ob njegovem jubileju mu je vodstvo LD na njegovem domu izročilo še veliko plaketo LD Udenboršt.

Franc, zelo cenimo tvoj prispevek slovenskemu lovskemu tovarstvu in prijateljstvu ter tvojo izkazano lovsko etiko, ki je v zdajšnjem času vedno bolj potrebna. Tvoj svetovetvalni in spravljivi odnos do vseh nas v zeleni bratovščini pomirja in krepi našo skupnost. Tvoj trud v LD je le skromno počaščen in poplačan, vendar pa ostajajo iskrene želje, ki naj se ti izpolnijo – želimo ti predvsem zdravja, sreče in tudi veselja. Velikokrat se še sprehodi po stezicah

Stružvega do Okroglega in nas pričakaj na tvoji domačiji, kjer bomo s teboj radi spili kozarček rujnega.

Dragi Franc, ob visokem jubileju ti tvoji lovski tovariši iskreno čestitamo!

LD Udenboršt - J. T.

Naš **Lojze Simečinger**, član LD Dolič, je trdna koroška grča, ki si je 12. 11. 2003 oprtal že osem križev. Kot pravega mladeniča ga občudujemo in poslušamo, ko nas poučuje o lovu in kinologiji. Marsikaj zna povedati, saj je član zelene bratovščine že celih 56 let, več kot petdeset let pa je bil tudi vodnik brak-jazbečarjev.

Rojen je bil leta 1923 v Mušeniku pod Peco v »knajpovski« družini. Oče je bil lovec, zato mu je bilo že v rani mladosti omogočeno spoznati divjad in čare narave. Kot sam pravi, mu je v tistem obdobju veliko pomnila knjiga Naš lov inž. Mirka Šuštaršiča, ki jo je večkrat prebral in tako spoznaval lovstvo.

Vojna je presekala njegove želje in cilje in tam daleč v Rusiji je lahko opazoval divjad, kako je bežala prek močvirnih predelov pred fronto. Po vrnitvi iz ruskega ujetništva, leta 1945, se je zaposlil v rudniku Mežica. Leta 1947 je bil sprejet v službo na Gozdni upravi Črna, kjer je srečal Toneta Černača. Bil mu je nadrejeni v službi in velik učitelj v lovstvu.

V letu 1947 je bilo ukinjeno rezervno lovišče Gozdne uprave Črna in Lojze je sodeloval kot prvi tajnik in kinolog pri ustanovitvi novoustanovljene LD Pogorevc (prej Črna - Javorje).

Leta 1955 so ga premestili na novo delovno mesto v Mislinjo, kjer je bil šest let kinolog (od 1957 do 1962) in kronist. Od leta 1963 je član LD Dolič. V naši LD je v teh letih 2-krat opravljal funkcijo tajnika (od 1963 do 1974 in od 1984 do 1988), bil je gospodar (1984 do 1983) in član NO ter zelo aktivno sodeloval na področju lovske kinologije. Ima tudi veliko zaslug za postavitev lovske koče na Kozjaku, saj je bil glavni pobudnik in organizator pri gradnji.

Od leta 1970 do leta 1976 je bil član UO LZ Maribor v kinološki komisiji.

Za svoje delo je prejel znak LZS za lovske zasluge, srebrni in zlati znak za kinološke zasluge, LD pa ga je imenovala za častnega člana.

Z odstrelom divjadi se ne ukvarja več, vedno več časa pa namenja konjičkom, ki so vsi tesno povezani z lovstvom, ki mu je namenil ves svoj prosti čas. Ukvarja se tudi s fotolovom in obnavlja svojo staro kroniko *Lovski in planinski doživljaji in spomini*, za katero je črpal telesne in duševne moči na obhodih po lovišču.

Ob vsem naštetem najde čas tudi za umetelno vezanje gamsjih in drugih čopov ter za fotografiranje divjadi in lovskih motivov.

Dragi Lojze, ob tvojem visokem jubileju ti lovci LD Dolič želimo še veliko zdravja in trdnih korakov po stezah našega Kozjaka. Želimo pa si tudi, da bi se udeležil še veliko skupnih lovov in naših prireditvev.

LD Dolič - D. M.

Marjan Krevh je 11. 11. 2003 praznoval svoj življenjski jubilej, 80-letnico rojstva, za kar mu člani LD Golavabuka iskreno čestitamo in mu želimo še dosti zdravja, med drugim tudi veliko lovskih užitkov in dober pogled.

Marjan se je rodil v delavski družini v Šmartnem pri Slovenj Gradcu. V mladosti mu ni bilo dano, kljub veliki nadarjenosti in želji po znanju, da bi študiral, saj ga je kot druge Korošce doletela vojna vihra druge svetovne vojne. Tako je že v rani mladosti okusil nasilje fašizma. V NOB se je vključil leta 1943, ko je pobegnil nemški vojski in se pridružil Pohorske bataljonu ter se boril v Zidanškovi brigadi na Pohorju, Graški gori in Savinjski dolini, kjer je bil tudi hudo ranjen. Za svojo požrtvovalnost in hrabrost je sprejel številna priznanja. Po zdravljenju in končani vojni je služboval na raznih krajih Koroške, nazadnje kot direktor Univerzala v Slovenj Gradcu, kjer se je tudi upokojil.

V lovske vrste je vstopil leta 1967. Za prizadevno delo pri gradnji nove lovske koče je prejel posebno priznanje LD. Zato ni bilo naključje, da

je postal njen prvi gospodar in to nalogo je vestno opravljal polnih 10 let. Odlikoval ga je smisel za organizacijo, zlasti še pri raznih lovskih prireditvah. Na društvenem področju je opravljal še vrsto drugih zadolžitev: nalogo namestnika starešine, prosvetarja, predsednika raznih komisij itn. Zaradi splošne razgledanosti in še zlasti objektivnosti je bil v letu 1981 izvoljen za predsednika DR in je to neahvalno funkcijo vestno in avtoritativno opravljal do leta 1983.

V letu 1985 je bil imenovan za revirnega lovca Zgornje Golavabuke. To funkcijo je vestno in zavzeto opravljal vse do leta 1989, ko mu je bila zaradi vzorno urejenega lovskega revirja zaupana naloga gospodarja Lovske družine Golavabuka. Dokaj dobro poznavanje celotnega lovstva in sposobnost vodenja ter prirojena natančnost so vrline, ki so mu omogočile vzorno vodenje funkcije gospodarja vse do spomladi leta 1992. Marjan je bil zaradi vsestranske aktivnosti v lovstvu nagrajen s priznanjem LD Golavabuka, od LZS pa je prejel znak za lovske zasluge in red za lovske zasluge III. stopnje.

Ob praznovanju svojega visokega jubileja se ti lovski tovariši za vložen trud in razvoj LD zahvaljujemo in ti želimo trdnega zdravja.

LD Golavabuka - J. G.

V TEM MESECU PRAZNUJEJO *SVOJ ŽIVLJENJSKI JUBILEJ

90-letnico

Matija Mlakar, LD Žiri

85-letnico

Franc Kaučič, LD Benedikt

80-letnico

Štefan Gazdag, LD Petišovci
Alojz Jost, LD Kamnica
Matija Kolarič, LD Vinski vrhovi
Rihard Komel, LD Sabotin
Drago Krivec, LD Pernica
Janko Penko, LD Brkini
Franc Vrstovšek, LD Pišce

75-letnico

Karel Dovč, LD Šmarna gora
Jože Galun, LD Nova vas
Maks Goršnjak, LD Ivanjkovci
Alojz Jaušovec, LD Videm ob Ščavnici
Matija Jež, LD Vipava
Janko Jovan, LD Poljane
Ivan Katerin, LD Draga, Trava
Dušan Kovač, LD Orlica, Vuhred
Ivan Kunstelj, LD Toško Čelo
Rado Meden, LD Senožeče
Alojz Mirtič, LD Plešivica, Žužemberk
Anton Mišič, LD Rečica pri Laškem
Maks Mlekuž, LD Log pod Mangartom
Tone Novak, LD Mala gora
Dušan Remic, LD Rakitna
Janez Rifel, LD Jamnica
Mario Smotlak, DSL-FJK Doberdob

Franc Špehar, LD Loka, Črnomelj
Marjan Štucin, LD Jelenek
Jože Štrukelj, LD Smuk, Semič
Zdravko Štular, LD Kropa
Jože Turk, LD Podbočje
Janko Ukmar, LD Mengeš
Branko Vrčon, LD Hubelj
Jože Zgonc, LD Iga vas

70-letnico

Aleksander Beer, LD Pečarovci
Jože Božič, LD Loka, Črnomelj
Vidko Budna, LD Senovo
Erika Cverlin, LD Smrekovec
Jože Figeč, LD Cigonca
Jože Gruđen, LD Porezen, Cerkno
Roman Janža, LD Brezovci
Fiderik Johan, LD Handil
Franc Kočnik, LD Prežihovo
Tine Kuhar, LD Stahovica
Franc Mlakar, LD Idrja
Stanko Novak, LD Timav, Vreme
Alojz Prijanovič, LD Adlešiči
Jože Reček, LD Moravci
Stane Salmič, LD Raka
Ivan Šmajdek, LD Handil
Jože Šuster, LD Gozdnič, Griže
Anton Tinta, LD Planota
Anton Tinta, LD Kanal
Jože Turk, LD Slovenske Konjice
Albin Vivod, LD Vitanje
Mirko Zajec, LD Mislinja
Alojz Zakošek, LD Bohor
Matjaž Zupančič, LD Veliki Podlog
Anton Žužek, LD Velike Lašče

Vsem jubilarom iskrene čestitke!

* Po podatkih, ki so nam jih posredovali tajniki LD na članskih seznamih!

Foto: J. Papež

Portret pred menoj pritažene divje mačke.

Iz oči v oči

Meglina zavesa se je le po-
časi umikala pred prvimi
sončnimi žarki. S hčerko sva se
počasi vračala z jutranjega obho-
da po lovišču. Predvsem kadar
nisem bil tako reden v lovišču,
sem imel prav posebno taktiko.
Nekajkrat zapored, recimo vsaj
desetkrat, sem se zjutraj zapeljal
po lovišču in opazoval meni zna-
ne točke, kjer je prihajala divjad
na pašo, prečkala gozdne jase
ipd. Tako sem si ustvaril podobo,
kaj se dogaja v naravi, ter spoz-
nal živali, ki so se skoraj vsako
jutro pojavljale na istih mestih.
Obenem sem pripravil taktiko,
kje si bom postavil šotor oziro-
ma skrivališče, s katerega bo
mogoče fotografirati. Ker ni-
mam navade uporabljati prež, je
tak način fotolova najidealnejši,
posnetki pa so narejeni s tal, v
isti ravnini, kot je žival. Res pa
je, da je potrebno pri tem več
pozornosti ter biti bolj pazljiv na
vrtinčenje vetra.

No, tisto jutro ni bilo preveč
bogato z rednimi izhodi divjadi,
saj sva videla le nekaj košut ter
dve ali tri srne. Bilo je prevroče,
saj je že zjutraj temperatura pre-
segala 25 stopinj Celzija.

Nedaleč od vasi Koprivnik sva
na travniku zagledala mačko.
Ležala je na kupu zemlje ter
nepremično strmela proti avtu,
ki se je po nekaj metrih ustav-
ljanja že kopal v zavesi prahu.
Dvignil sem daljnogled k očem
in rekel: »Anja, to je divja mač-
ka!« Čeprav nisem bil preveč
prepričan v svoje besede, sem jo
prepričeval, naj pograbi foto-
aparater stopi proti mački z
znano taktiko spreminjanja sme-
ri. Ker ni hotela, sem iz avta stol-
pil sam in zavil proti mački. Naj-

prej sem hodil levo in se ji v
blagem kotu približeval. Nato
sem spremenil smer in se ponov-
no približeval mački. Razdalja
se je manjšala in na razdalji
dobrih dvajsetih metrov sem pr-
vič sprožil fotoaparater, kar med
hojo. Nato sem vsakih nekaj met-

frnil proti njej. Nekaj zemlje ji
je padlo na hrbet, kar jo je le pre-
plašilo, da je skočila pokonci, se
obrnila in jo ubrala po travniku.
Onemel sem od nenadne hitrosti,
prej tako lene in zaspane mač-
ke ...

Najprej sem se zagledal v ko-

Foto: J. Papež

Z razdalje 20 m sem prvič sprožil fotoaparater ...

rov bliže ponovno pritisnil na
sprožilec. Nič! Mačka ni poka-
zala nobenih gibov, ki bi kazali
na njeno vznemirjenost, skozi
objektiv pa sem opazil, kako me
spremlja z očmi, ko sem spre-
minjal smer. Prišel sem na nekaj
metrov in pred mačko pokleknil
v travo. Bil sem celo preblizu,
tako da sem se moral pomakniti
malce nazaj. Naredil sem posne-
tek, dva, tri. Portret mačke. Tudi
v tistem trenutku še nisem bil
prav prepričan, ali je domača ali
divja, čeprav je bil pogled nanjo
vse prej kot pogled na domačo
mačko. Tudi njen pogled je bil
takšen. Malce nasršene dlake,
veliki brki in zvedave oči. Ker le
ni kazala nobenega znaka, da bi
bilo treba kam skočiti, sem po-
bral grudico zemlje in jo rahlo

Foto: S. Lavrič

Zelo poškodovana, a še živa košuta, ki so jo našli nedaleč ob avto-
mobilski cesti. Povožil jo je voznik vozila, ki pa je z mesta povoza
odpeljal, ne da bi prijavil dogodek, pri katerem je verjetno tudi sam
utrpel nekaj materialne škode na vozilu. Le občanu, ki je o dogod-
ku povedal pristojnim, se bi žival lahko zahvalila, da ni predolgo tr-
pela zaradi hudih telesnih ran ...

šat okrogel rep z nekaj velikimi
temnimi širokimi obroči nad ši-
rokim črnim koncem. Brez dvo-
ma: bila je divja mačka, ki jo je
poletno sonce omamilo in pri-
sililo k počitku ter dremežu.

Sam pri sebi sem si mislil:
»Kakšen cepce sem! Le kako ni-
sem mogel še malce počakati, pa
toliko časa mi je dala na voljo!
Lahko bi se usedel pred njo in
čakal, da bo vstala in mi ponudi-
la možnost pravih posnetkov.
No, kljub temu sem bil vesel, saj
so posnetki, ki sem jih naredil,
res dobri, portreta divje mačke v
prosti naravi pa tudi ne napraviš
ravno vsak dan.

Omenjeno divjo mačko sem
potem še večkrat videl, nikoli pa
ni kazala prevelike bojazni pred
človekom, samo tako blizu me
ni nikoli več pustila.

Janez Papež

Povožena divjad

Pogosti so primeri povozov
divjadi na javnih cestah,
predvsem srnjadi in jelenjadi.
Včasih je žrtev prometa tudi
medved. Za primere povožene
divjadi je največkrat kriva pre-
velika hitrost vozila. Če ima
voznik vozilo zavarovano za po-
vrnitev škode, povzročene za-
radi divjadi, mu zavarovalnica
nastalo škodo povrne. Oškodo-
vanec o dogodku ponavadi ob-
vesti bližnjo policijsko postajo,
ta pa obvesti lovske organizacije
ali pristojnega lovca, ki naj bi
poskrbel za odvoz povožene div-
jadi. Vozniki, ki pa nimajo zava-
rovanega vozila za povrnitev
škode od divjadi, s kraja nesreče
navadno odpeljejo, ne da bi o

dogodku sploh koga obvestili. So primeri, ko s seboj odpeljejo tudi povoženo divjad, če je ta ostala mrtva na cesti in ni preveč poškodovana, čeprav tega ne bi smeli storiti.

Povožene divjadi, ki je še toliko pri moči, da lahko pobegne s kraja nesreče in za seboj ne pušča dovolj vidnih sledov, lovci navadno ne iščejo; je izgubljena divjad za lovsko organizacijo. Zelo poškodovana divjad pa včasih pogine že nedaleč od mesta trčenja z vozilom. Pobegla ranjena divjad si zatočišče največkrat najde v objemu gozda, kjer pa jo hitro izsledijo zveri, ki jo tudi pokončajo in počasi požoro.

Poznam primer, ko je povoženo ranjeno košuto nedaleč od ceste sredi dopoldneva opazil krajan, o čemer me je obvestil. Jaz sem o dogodku povožene košute tudi takoj obvestil upravo gojitvenega lovišča, ki upravlja za divjadjo v tistem lovišču, nato pa odšel na kraj dogodka.

Iz kratke razdalje sem opazil ranjeno košuto z zlomljeno zadnjo nogo in velikimi odrgninami po hrbtu. Žival se je le s težavo dvignila, odskočila in obmirovala v slabem kritju leskovih vej. V gibanju sem jo uspel fotografirati. Iz oči pa ji je bilo razbrati strah in zdelo se mi je, da me prosi, da bi ji pomagal.

Približal sem se ji in jo še enkrat fotografiral. Tedaj ni več kazala znakov strahu in vznemirjenosti. Z roko sem šel proti njej in jo pobožal po glavi. Dobil sem občutek, kot da se ob meni naenkrat počuti varno. Ob njej sem celo odlomil nekaj leskovih vej, da je bila bolj vidna, predvsem odrgnine po hrbtu, ki sem jih želel fotografsko dokumentirati. Še vedno me je mirno gledala, ko sem pritisnil sprožilec na fotoaparatu.

Zasmilila se mi je; če bi imel puško pri sebi, bi jo z usmrtilnim strelom rešil muk in trpljenja, kar je kmalu za tem storil revirni lovec, ko sem prišel ponjo. Res ji ni bilo pomoči, da bi še kdaj normalno živela.

Iz napisanega o povoženi divjadi lahko izluščimo nauk, da bi bilo prav, pa tudi humano, da bi ob vsakem podobnem primeru povožene divjadi, ki pobegne s kraja povoza (nesreče), zahtevali poskus izsleditve s pom olv sledcem, kar navadno obvezno storimo, ko iščemo obstreljeno divjad. Če bi takšno divjad našli, bi jo veliko prej rešili muk kot sicer. Pa tudi LD bi imela včasih od tega vsaj nekaj koristi.

Stane Lavrič

Naša potepanja

Pregovor »Glej in se uči« globoški lovci, skupaj z našimi življenjskimi spremljevalkami, že nekaj let uresničujemo in se enkrat na leto podamo po naši domovini. Naše potepanje je vedno organiziramo tako, da spoznavamo posamezne dele naše majhne, a v večini še ne dovolj poznane domovine. Hkrati pa si ogledamo, če je le mogoče, še zanimivosti, povezane z našo dejavnostjo – lovstvom. Tako smo si v minulih letih ogledali Planico, Muzej 1. svetovne vojne v Kobaridu, veliko oboro damjakov pri Slovenj Gradcu, rudnik v Mežici, slovenski Lovski muzej v Bistri, znamenitosti Cerkniškega jezera, grad Snežnik s Polharskim in Lovskim muzejem, nekaj zanimivih cerkva in še kaj. Z vsakega takega izleta si bogatejši za nova znanja in spoznanja, za nove spomine.

Lani smo si izbrali okolico Ptuja – pa ne slučajno, saj je temu načrtu botroval predlog našega gospodarja po obisku lovišča LD Ptuj v organizaciji Komisije za malo divjad pri LZS. Žal je bil ta obisk organiziran ravno v terminu, ko smo mi gostili 30. srečanje lovskih pevskih zborov in rogistov Slovenije v Globokem, tako da nismo bili tako številčni kot sicer. Navezali smo stike z gostitelji in prešli v uresničitev postavljenega cilja.

Kljub manjši udeležbi smo se v lepem sobotnem jutru odpravili na pot. Po dogovoru z lovskim tovarišem **Rudijem Rakušo** iz omenjene LD Ptuj smo se dogovorili, da se dobimo na Pragerskem. Ker je tudi sam aktiven strellec, nam je najprej pokazal sodobno olimpijsko strelišče za trap in skeet discipline. Strelstvo je precej prisotno tudi v naših vrstah, zato smo radi sprejeli izziv in se tam tudi poskusili v skeetu. Seveda je bilo kar nekaj smeha ob spoznanju, da v tej disciplini »nismo doma«. Da pa tudi ženske niso od muh, je pri streljanju dokazala tudi naša Mira. Nato nas je Rudi odpeljal do lovskega doma, ob katerem imajo voljro za fazanje kebkke, katerim poskusijo pred izpustom v lovišče zagotoviti podobne razmere za lažjo prilagoditev. Tam sta nas čakala še starešina in gospodar lovske družine s še nekaj drugimi člani. Skupaj sta nam predstavila njihovo LD, zastopanost divjadi in gospodarjenje z njo. Po ogledu in okrepčilu smo si ogledali še krme njive in remize, posejane po celotnem lo-

Foto: Kranjc

Del udeležencev našega izleta v lovišče LD Ptuj in pogovor z domačini pred lovskim domom.

višču. Skupaj smo ugotovili, da so glede na splošno slabo stanje uspeli pri njih zagotoviti dokaj dobre razmere za razvoj male divjadi. V lovišču je velika prednost tudi, da na tamkajšnjem območju niso opravljali komasacij in so tako ostale manjše in bolj razdrobljene parcele. Z različnimi poljskimi kulturami tako kmetje najbolj poskrbijo, da večje površine niso nikoli brez ustreznega kritja za malo divjad in tako nudijo tem vrstam ustreznejše življenjske razmere. Ko smo poskusili lovišče primerjati z delom našega ravninskega lovišča, smo se šele zavedli in spoznali, kako usodne so posledice melioracij in komasacij ter posledično urejanje velikih monokulturnih kompleksov. Če bomo hoteli zagotoviti vsaj minimalne možnosti za obstoj male divjadi, bomo porabili še veliko volje in energije ter nenazadnje tudi časa tudi za prepričevanje tistega dela članstva, ki v to še ni prepričan.

Da pa našim spremljevalkam ne bi nudili samo ogledov na temo lovstva, smo si po malici ogledali Ptujski grad, vinsko klet na Ptujcu (tam smo poskusili nekaj vzorcev njihovih vin in ker je bilo v naših vrstah tudi veliko vinogradnikov, je bila primerjava kakovosti obvezna). Nato smo se ustavili na Ptujski gori (staro ime je Črna gora), kjer je zanimiva cerkev. Nato smo pot nadaljevali do muzeja starih stavb v Rogatcu, kjer smo spoznali in se spomnili stavb iz naše preteklosti, ko je bil glavni gradbeni material še les. Ker pa so tisti dan v Rogatcu ravno praznovali občinski praznik (povezan s prvim prihodom vlaka v ta kraj), smo se jim pridružili na prireditvenem prostoru in izlet sklenili

še z družabnim delom ob večerji in glasbi.

Glede na dosedanje izkušnje pri organizaciji takih izletov sem prepričan, da veliko pripomorejo k spoznavanju naše domovine, naši člani pa hkrati spoznavajo tudi razmere in stanje v različnih loviščih po Sloveniji. To je tudi dan druženja v umirjenem tempu in ob sproščenem klepetu, ki še kako prav pride po vsakodnevnem tempu življenja.

Dušan Lepšina
LD Globoko

Moje glasbeno izobraževanje

Šolski prijatelj v nižji gimnaziji Horvatov Gusti me je nagovoril, da sem se vpisal v glasbeno šolo. Rekel je, da je bil on že dvakrat pri učitelju, ki je hotel »napraviti pleh muziko.«

Proti večeru smo se sešli v visoki zgradbi ob nekem skla dišču, ki je bilo obito z deskami. Nasproti je bila majhna, nizka Sočičeva kavarna, kamor so So bočani ob večerih hodili kartat in igrat šah. Na drugi strani ceste je stala mogočna zgradba, vsaj taka se mi je takrat zdela, z balkonom pred vogalnim oknom. Še isti večer nam je učitelj Grlec¹ razdelil glasbila. Izbral sem si majhno obtočeno trobento. Učitelj mi jo je vzel iz rok in pihnil vanjo. Dolgo jo je obračal in pritisikal na tiste tri tipke, ker se je ena zatikala. Že me je bilo strah, da jo bo dodelil komu drugemu, pa mi jo je vrnil. Domov grede sem jo stisnil pod suknjo in nesel v dijaški dom na Ivanocyjevi ulici, kjer sem stanoval. Gladil sem jo, izravnaval vdolbine in izbokline, drgnil s sidolom, da se je svetila, kot bi bila iz čistega zlata.

Dvakrat na teden proti večeru smo se dobivali v glasbeni šoli, se učili note, kako je treba držati glasbilo, kako šobiti usta, kako dihati. Kmalu smo že izvajali prve visoke in nizke tone. Učitelj Grlec nam je včasih zaigral pravo melodijo in kazal, kako bomo nekoč, če bomo pridno vadili, tudi mi igrali.

Bil sem dobesedno zasvojen z glasbo. Sanjal sem, kako trobenta sama igra in poplesuje pred mano. Zvoke trobente sem slišal v krošnjah dreves, med oblaki, v vetru. Večkrat sem hodil po mestu kot v sanjah. Ušesa so mi polnile neznane melodije. S strahom sem razmišljal, da z mano ni vse v redu, da se mi blede in imam prisluhe. Trobento sem božal, jo stiskal k sebi in gledal vanjo kot najstnik v svojo prvo ljubezen.

Neko popoldne proti večeru, ko smo se zbrali, so bila vrata v učilnico zaklenjena. Čakali smo kakšno uro in se razšli. Po urniku smo se ponovno zbrali čez nekaj dni. Tudi tokrat so bila vrata zaprta. Na njih ni bilo nobenega sporočila. Čakali smo, se spogledovali in razšli.

Nekega dne po kosilu je na dvorišče dijaškega doma pridrvel džip, se naglo ustavil, da so zaškrpale zavore in se dvignil prah. Kamni so odleteli v zid. Vsi smo se dvignili od miz in pogledali skozi okna. Iz džipa so poskakali moške v dolgih usnjenih plaščih, s klobuki, potisnjenimi na čelo, in brez trkanja vdrli v učilnico kot jastrebi med jato piščancev. Brez besed so se razleteli med mize. Eden je ostal pri vratih. Zaprepadeno smo jih gledali.

»Naj vstanejo tisti, ki so se hodili učiti trampet!« se je zadržal velik, razkoračen dedec, ki je stal sredi učilnice. Med mizami je kot opica v cirkusu stopical majhen sključen možic, od časa do časa potrkal po mizi in nas sovražno gledal. Spogledali smo se in počasi vstajali. Bilo nas je šest.

»Kje imate trampete? Ti!« se je pokazal name. Bil sem mu najbližji. »Kje jo imaš?«

»V omarj,« sem tiho rekel.

»Kje?« se je zadržal, da so mi klecnile noge.

»V spalnici.«

»Prinesi jo sem! Hitro!«

Eden me je spremljal. Zavito v brisačo sem jo nežno prijel in začel odmotavati. Iztrgal mi jo je iz rok in odkorakal v učilnico. S povešeno glavo in razbijajočim srcem sem šel za njim. Po svojo

je šel Gusti, za njim Milan in drugi. Kmalu so bila na mizi vsa glasbila. Možak, ki je prej tako razkoračeno stal sredi učilnice in se drl, jih je z veliko šapo pograbil, da je zažvenketalo. Ena mu je padla na tla. Pobral jo je, obesil na debeli prst in odšel iz učilnice. Mali sključeni je nekaj časa še stal sredi tihe obnemele učilnice, nas ošvfrknil s pogledom, se zasukal na peti in odskakljal za preostalimi. Pri vratih se je obrnil.

»Še se bomo videli!« Pa se nismo, nikoli več jih nismo videli na dvorišču dijaškega doma, glasbil pa tudi ne.

Po mestu so šušljali, da so našega učitelja Grleca zaprli.

Štirideset let pozneje sem se srečal s takratnim glasbenim učiteljem. Bil je moj pacient. Začuden me je gledal, ko sem mu omenil, da me je nekoč uvajal v skrivnosti glasbe, da pa glasbenega izobraževanja nikoli nisem končal, ker je on skrivnostno izginil.

»Da, zaprli so me,« je rekel. »V tistih norih letih, ko smo se prepirali s Stalinom, sem bil zaprt. Še danes ne vem, zakaj so me zaprli. Nihče mi ni pojasnil, zakaj sem tedne trohnel v samici, zakaj sem najlepša in najbolj ustvarjalna leta izgubil v zaporu. Nisem vedel, da ste bili moj učene-«

Razumljivo, da ni vedel, kot jaz ne vem, kdo vse je že bil moj pacient ...

Dr. Lojze Števanec

¹ Jože Grlec iz Beltincev je bil znan glasbeni pedagog, rogist, skladatelj za lovske rogove. Po 14-letnem poklicnem udejstvovanju pri vojaških godbah je bil še vodja in kapelnik različnih civilnih godb. Svoje široko glasbeno znanje je 25 let prenašal na mlade rodove v Glasbeni šoli v Murski Soboti. Po upokojitvi leta 1972 je pri Zvezi lovske družine Prekmurja ustanovil zbor Prekmurški rogisti in bil njegov umetniški vodja. Svoje organizacijsko in pedagoško delo je nadgrajeval in bogatil s komponiranjem. Poleg manjšega števila skladb za pihalne orkestre je ustvaril prek sto skladb za lovske rogove. Njegovo avtorsko ime sega tudi k madžarskim in avstrijskim lovskim rogistom.

Povezovanja med lovci

Lani spomladi ob razpravljanju različnih tem v družbi lovcev in nelovcev je nastal zanimiv razgovor o divjem petelinu, ki je včasih naseljeval tudi

nekatera območja na Menišiji. Damjan, ki sicer ni lovec, vendar je v lovskih krogih večkrat prisoten in pozna marsikatero lovsko, nam je med drugim omenil, da ve za kraj, kjer so še te mogočne gozdne kure. Beseda je dala besedo in tako smo se domenili, da bomo stopili v stik z lovci iz LD Dravograd, ki jih je poznal Damjan.

Da bi lahko slišali petje divjega petelina v živo že lani, smo bili prepozni. V juniju sem bil na dopustu v planinski koči Košenjak, ki je tudi kraj, kjer se ustavljajo lovci. Tako sem imel

skupina. Za boljše predstavljanje teh mogočnih glasov smo se odpravili še na območje v GL Ljubljanski vrh, da je bila naša predstava popolna.

V kočjo smo se vrnili v zgodnjih jutranjih urah. Po krajšem počitku smo pospravili kočjo za seboj in se odpravili še na krajši obisk k našemu lovcu Jožetu Naredu, ki je znan po svojih izdelkih iz odpadlih vej jelenjega rogova. Tam smo si ogledali njegovo lovsko sobo, nekaj njegovih izdelkov in udomačene polhe.

Čas nas je priganjal, zato smo se morali posloviti. Ob slovesu

Skupni posnetek lovskega društva pred lovsko kočjo na Vinjem vrhu, od koder smo v mraku odšli poslušat jelenji ruk.

možnost spoznati nekaj lovcev iz omenjene LD Dravograd. Tako kot je bila naša želja, da bi slišali petje divjega petelina, pa so nekateri njihovi lovci želeli slišati mogočen jelenji ruk v naših krajih. Ker je bil čas ruka še daleč, smo se domenili, naj bodo v stiku z Damjanom, ki je že od prej imel stike z njimi.

September je bil hitro med nami, ruk se je v našem lovišču bližal vrhuncu, zato je Damjan obvestil in povabil tri najbolj zagrete, naj pridejo poslušat ruk. Brez pomisleka so se odzvali. Tako so prispeli Franček, Bran-ko in Matjaž poslušat svatovsko oglašanje jelenjih samcev.

Namestili smo se v lovski koči na Vinjem vrhu, se spodobno okrepčali, izmenjali marsikatero lovsko in nelovsko, se učili veččine oponašanja in privabljanja jelenov na različne pripomočke in pomagala ...

Z mrakom smo odšli na tako imenovano rukališča, kjer so imeli jeleni svoje paritvene predele. Slišali smo dober ruk, vendar na žalost nam ni uspelo privabiti jelena na vidno razdaljo. Čeprav smo jih veliko slišali rukati, smo bili mi le prevelika

smo si obljubili ponovno snidenje v času petelinjega petja.

Namen mojega prispevka je tudi ta, da predstavimo, kako drobne malenkosti lahko tovariško povezujejo lovce med seboj. Za to nista vedno pomembna aktivni lov z orožjem in plen; v lovstvu so tudi drugačni načini, ki so prav tako pomembni za druženje. Je pa tudi res, da ima vsak posameznik še svoj pogled in zavest, zakaj je postal lovec.

Pavel Nared

Ne naredite napake!

V Gojitvenem lovišču LZS Žitna gora na Kočevskem je v začetku lanskega decembra skupini približno petdesetih članov Aktivna upokojenih novinarjev Slovenije predaval strokovni sodelavec za veliko divjad Lovske zveze Slovenije in upravnik tega lovišča, **Gregor Bolčina**, inž. gozdarstva. Novinarjem je nazorno opisal in tudi prikazal del dosedanje strokovne lovske aktivnosti v tem lovišču. Predvsem so bili novinarji navdušeni, ko so izvedeli, kako lovci v

najnovejšem času strokovno zasledujejo in ugotavljajo gibanje velike divjadi določenih vrst s pomočjo naj sodobnejše elektronike (z radiooddajniki). Med drugim je kot primer navedel, da so divjega prašiča iz lovišča v Žitni gori, opremljenega z ustreznimi značkami v uhlju, uplenili lovci na Hrvaškem. Skratka, divjad ima svoje steze in poti, se seli, širi svoj življenjski prostor, zato nikakor ne more biti zasebna lastnina in pripadati lastni-

Foto: S. Lenardič

Vodja GL LZS Žitna gora Gregor Bolčina razlaga članom Aktiva upokojenih novinarjev, kako je lovstvo doslej strokovno proučevalo gibanje divjadi s pomočjo radiootelemetrijske tehnike. Vsi izsledki so bili doslej objavljeni v glasilu Lovec.

kom gozdov in zemljišč. Kakor živinorejec skrbi za svojo čredo, tako tudi nepoklicni lovci, organizirani v lovskih družinah, in poklicni lovci v gojitvenih loviščih skrbijo za divjad ter po svojih močeh in v skladu z veljavno zakonodajo skrbijo za ohranjanje njihovega naravnega življenjskega okolja in optimalne številčnosti. Z zadovoljstvom lahko trdimo, da je Lovska zveza Slovenije, skupaj z lovci v lovskih družinah, do danes na našem majhnem ozemlju uspela ohraniti takšno pestrost živalstva in rastlinstva, da nam dajejo priznanje in nam hkrati tudi zavida: jo naravovarstvene in lovske organizacije v zahodnih državah. Dosedanji lovski sistem v Sloveniji je pokazal pozitivne rezultate, uspešen, desetletja preizkušen sistem predvsem v dobro divjadi in ohranjanju zdravega, naravnega okolja.

V primerjavi s televizijskimi oddajami o lovstvu in divjadi, ki jih pogostokrat vidimo na pro-

gramih tujih televizijskih hiš, kot sta predvsem znani National Geographic in Discovery, uporablja tudi naša lovska organizacija povsem enako, sodobno, elektronsko tehniko za proučevanje selitvenih navad in vedenja divjadi na določenem območju. O tem smo se prepričali tudi na predavanju G. Bolčina v GL Žitna gora. Prepričani smo, da je bilo poslanstvo tega lovišča v sedanjem labirintu zasebnih, skupinskih in drugih interesov na področju lovstva pravilno, uspešno in več kot koristno. Pridobitniško vmešavanje posameznikov na področja, za katera niso kvalificirani, pa v javnost vnaša le zmedo in dolgoročno zavira normalno delovanje ter reševanje problemov.

Predavanje se je končalo z opozorilom, naj ne dovolimo narediti napak s sprejemanjem zgrešenih ukrepov, ki bi uničili, kar je bilo doslej ustvarjenega v dobro divjadi in za ohranitev zdravega, naravnega okolja.

Stane Lenardič

Zakaj bi nas zeblo?

Ogrevalne blazinice – ogrevana oblačila

Po daljšem premoru so se pri nas ponovno pojavile grelne blazinice, ki smo jih nekateri, predvsem tisti, ki nas rado zebe, zelo pogrešali. To je izdelek ameriškega proizvajalca **Heat Max**. Narejene so iz naravnih sestavin železa, oglja, soli in vode, ki se segrejejo, takoj ko pridejo v stik z zrakom. Blazinicica se torej aktivira tako, da ko odstranimo plastično zaščitno prevleko, jo potresemo ali na rahlo pregnetemo in že v nekaj minutah doseže največjo toploto. Temperatura in čas delovanja sta odvisna od velikosti in namena blazinice. Tiste, ki so namenjene za ogrevanje rok in ušes, oddajajo toploto 50 °C približno 10 ur. Blazinice za ogrevanje stopal oddajajo toploto 40 °C in delujejo približno 6 ur. Blazinice za ogrevanje drugih delov telesa, predvsem ledvičnega dela, so največje in dajejo temperaturo 55 stopinj, delujejo pa kar 20 ur.

Če želite zaustaviti delovanje grelne blazinice, ji morate samo odvzeti zrak. To najlažje naredimo tako, da blazinico neprodušno zavijemo v polivinilno vrečko. Ko vrečko odstranimo, bo ponovno začela oddajati toploto.

Poleg grelnih blazinic, ki jih lahko uporabljamo samostojno in so pri čakanju lisic in divjih prašičev nadvse koristne za lovca, je mogoče kupiti tudi posebno oblikovana oblačila, kot so kapa, rokavice, telovnik, ledvični pas in vložki za čevlje oz. škornje, kjer so že prirejeni žepki, kamor namestimo grelne blazinice. S takšno opremo nas ne bo zeblo tudi v najhladnejših

Foto: M. Mekinda

Rokavice in vložki za čevlje, ki imajo že pripravljena mesta, kamor vtaknemo aktivirane ogrevalne blazinice.

dneh in nočeh. Še posebno pa jo priporočamo za na prežo. Omenjena oblačila je mogoče uporabljati tudi brez grelnih blazinic, saj se navzven ne razlikujejo od drugih tovrstnih oblačil. So kakovostno narejena, predvsem pa udobna in topla. Tudi barva je za lovce sprejemljiva in nenazadnje niso prav nič dražja od klasičnih tovrstnih izdelkov.

Uporaba grelnih blazinic ne škoduje zdravju in ne obremenjuje okolja, če jo odvržemo v smeti, saj jo sestavljajo naravne sestavine. Zato jih po uporabi lahko odvržemo, seveda vedno le v smetnjak in ne v naravo.

Cena osnovnega kompleta 6 blazinic za ogrevanje rok, ušes ali nog je okrog 2.500 sit, kar pa nam zagotavlja 60 ur prijetnega ogrevanja v hladnih zimskih popoldnevih ali nočeh. Po podatkih, kolikor jih poznam, sta v Sloveniji dva uvoznika grelnih blazinic. **Milan Susman, s. p.**, uvaža grelne blazinice japonskega proizvajalca **Mycoal Warmers Co. Ltd., Beluga, d.o.o.**, pa uvaža grelne blazinice ameriškega proizvajalca **Heat Max** in posebej oblikovana oblačila za grelne blazinice danske firme **Seeland**. Beluga, d.o.o., mi je tudi omogočila preskus blazinic in oblačil, ki sem jih tudi fotografiral.

Marko Mekinda

Pojasnilo

V rubriki Lovski oprtnik v Lovcu, št. 12/03, na str. 604, je bila objavljena lovska zgodba Grofovska jaga na medveda, ki naj bi jo napisal **Lenart Zupan**, kot je bilo razbrati po objavi 18. 11. 1979 v Nedeljcu. Za objavo v Nedeljskem dnevniku naj bi jo poslal **Marjan Rodman** iz Vipave.

Zaradi objektivne informacije pa je prav, da bralce obvestimo, od kod dejansko izvira omenjena pripoved, ki je od originalne tudi nekoliko skrajšana, vendar dosledno povzeta.

Omenjena zgodba je bila namreč objavljena v glasilu Lovec že leta 1929, na strani 305, pod naslovom **Stare lovske slike** in s podnaslovom **Medved in kotorna**. Napisal jo je moj stari oče notar Alojzij Pegan iz Vipavske doline pod psevdonomim NAP (bil je tudi eden od soustanoviteljev prvega Slovenskega lovskega kluba l. 1907).

Kadar objavljamo stare lovske zgodbe, bi bilo zato pravilno, da po možnosti vedno omenimo tudi resničnega avtorja. Po vsej verjetnosti je za zgodbo, ki jo je Nedeljskemu dnevniku poslal Rodman, mislil, da se je s kratico NAP podpisal Lenart Zupan. To pa je bila očitno pomota, saj se je Zupan s psevdonomim podpisoval Podjelovčan; doma je bil namreč iz Kroke.

Andrej Levičnik

Fazanji zvitki s porom in korenjem

Za 6 oseb potrebujemo:

6 zrezkov iz dobro uležanih fazanjih prsi, 0,5 kg svinjske mrežice, 12 dag porovih listov, 12 dag korenčka, eno sesekljano čebulo, tri rezine na kocke narezanega toasta, 3 jajca, pol žličke naribanega muškata, sveže zmlet poper, sesekljan peteršilj, svinjsko mast za pečenje, kozarec rdečega vina, divjačinsko omako za zalivanje, limonin sok, oljčno olje.

Potolčene zrezke popopravimo, pokapamo z limoninim sokom in olivnim oljem ter postavimo za uro na hladno. Por in korenje operemo, razrežemo na tanke rezine in v slanem kropu na hitro blanširamo. Čebulo fino sesekljamo, pražimo na žlici svinjske masti, dodamo na drobne kocke razrezan toast, potresemo z žlico sesekljane peteršilja, počakamo, da se ohladi, ter dodamo jajca. Maso zmešamo v nadev, ki ga solimo in potresemo z naribanim muškatom.

Svinjske mrežice splaknemo z mlačno vodo in jih razgremo na kuhinjsko desko.

Potolčene zrezke položimo na mrežico, čeznje naložimo omenjeni nadev ter blanširano zelenjavo. Zrezkom zapognemo robove in vse skupaj trdno zavijemo v mrežico.

Tako pripravljene zvitke zložimo v pomashčen pekač in jih v pečici ob stalnem zalivanju pečemo dvajset minut. Proti koncu pečenja dodamo divjačinsko omako, okus pa popravimo s kozarcem rdečega vina in morda soljo.

Skupaj s fazanjimi zvitki postrežemo kostanjeve ali pehtranove štruklje.

Muflonja jagnjetina z zeljem in krompirjem

Za 10 oseb potrebujemo:

2 kg jagnječjega plečeta brez krače, lahko uporabimo tudi na večje kose razsekane prsi, 100 g na majhne lističe razrezane stebelne zelene, 2,5 kg sveže zeljne glave, 10 tankih rezin prekajene slanin, pol žličke strtega popra, 50 g polmehke moke, žličko soli, lovorov list, žlico svinjske masti, pol žličke rožmarina, pet strokov česna, eno čebulo.

Jagnjetino razrežemo na malce večje kose in jim po želji lahko tudi odstranimo kosti.

V loncu počasi raztopimo svinjsko mast in vanjo zložimo razrezane kose mesa; najbolje tako, da so kosi, ki so malce bolj lojnati, obrnjeni proti dnu lonca.

Čez prvo plast mesa naložimo plast grobo zrezanega zelja.

Medtem sesekljamo česen in čebulo, v možnarju stremo rožmarin (lahko mu dodamo dve ali tri brinove jagode), dodamo razrezano zeleno, poper, moko, lovorov list in sol. Vse skupaj zmešamo in tako je pripravljen posip.

Čez zelje naložimo nekaj rezin slanin in potresemo z žlico opisanega posipa. Tako ponavljamo zlaganje mesa, zelja in drugih živil v lonec, dokler ne porabimo vsega pripravljenega materiala.

Tako pripravljeno meso in priloge v loncu zalijemo do dveh tretjin z vrelo juho in postavimo na štedilnik. Kuhamo zelo počasi, tako kot kuhamo mesno juho; vsaj uro in pol oziroma, dokler meso ni popolnoma mehko. Šele nato jed postrežemo.

Romunski paprikaš iz jezikov srnjadi

Za 6 oseb potrebujemo: 12 srnjih jezikov, dve čebuli, žlico sesekljane peteršilja, 500 g fino sesekljane čebule, žlico ostre paprike, žličko sladke paprike, 150 g slanin, dva oribana korena, 100 g maščobe, dve žlici grobo sesekljane mete, 2 dl rdečega vina, 2,5 dl juhe za zalivanje, 1 kozarec kisle smetane, sol, mleti poper, 5 kos. strtih klinčkov, timijan, lovorov list, dve žlici paradižnikove mezge.

Dobro očiščene jezike za pol ure namočimo v hladno vodo, nato pa jih za deset minut damo v slan krop, da jim bomo lažje odstranili vrhnjo kožico.

Nato olupljene jezike naložimo nazaj v lonec, zalijemo s kropom, dodamo čebulo, v katero smo nabodli nageljnovke žbice, dodamo nariban korenček ali še bolje kar več vrst jušne zelenjave ter začnimo po svojem okusu. Kuhamo tako dolgo, da jezike z leseno iglo zlahka prebodemo.

Kulinarični kotiček

Nato jezike odcedimo in ohladimo ter jih narežemo na rezine poljubne debeline, najbolje pa na približno 1/2 cm na debelo.

Medtem v kozici prepražimo sesekljano čebulo, ji dodamo strt česen, stresemo razrezane kose jezika, premešamo, posujemo s papriko, dodamo še paradižnikovo mezgo, spet dobro premešamo ter zalijemo z vinom. Jeziki naj se počasi kuhajo na mirnem ognju, dokler tekočina ne povre. Nato jih potresemo z žlico moke, pomešamo, zalijemo z juho in počasi kuhamo še deset minut.

Proti koncu jed po okusu dodatno začnimo in odstavimo, v jezike vmešamo kislo smetano in razdelimo na globoke krožnike. Po jezikih bogato potresemo grobo sesekljano meto, kot prilogo pa ponudimo skutine žličnike.

Če želimo, da bo paprikaš ostrejšega okusa, ga lahko potresemo tudi s sesekljanimi feferoni ali čilijem.

Matjaž Erzar
pr.maticku@email.si

Fazanji zvitki s porom in korenjem

Moj nemški lovski terier Ch. Blitz

Sem navdušena petnajstletna mlada kinologinja iz Kopra, ki sem si pred petimi leti za svojega nerazdružljivega štirinožnega ljubljence, prijatelja izbrala za otroka težko obvladljivega nemškega lovskega terierja.

Za slabo vedenje psov pa so skoraj vedno krivi ljudje, vodniki. Nekaterim je napadalno in agresivno vedenje psov všeč, pa ga še spodbujajo. Poznejšim težavam se zato ne čudim.

V zadnjem času lastniki spodbujajo agresivnost psov z neustreznim vzgojo, s pretepanjem, surovim mučenjem in ravnanjem ter jih namensko vzgajajo za pasje borbe, za denar.

Tako vzgojo in ravnanje s psi odločno obsojam in temu nasprotujem. Rada imam lepo vzgojene, poslušne, vendar živahne pse.

V strokovni literaturi sem brala, da so nemški lovski terierji uvrščeni v tisto kategorijo psov, ki niso priporočljivi za domače ljubljence v stanovanju, in sicer zaradi trmastega značaja, ostrosti, vztrajnosti in neobgljivosti predvsem v naravi oz. v soočanju z divjadjo na lovu.

Prebrala sem veliko literature o lovskem terierju, predvsem o njegovem močnem ter trmastem značaju. Zato me je še bolj privlačila želja, da bi ga poskušala pravilno vzgajati, da bi lahko živel doma, z nami v družini, da bi lahko brez bojzani hodila na sprehod med ljudi, predvsem pa na kinološke razstave, kjer se še dandanes sooča s številnimi raznovrstnimi psi.

Skupaj z očetom, ki je predsednik LD Rižana, torej lovec, sva prepričala tudi mamo; in tako se je v našo družino vključil nov član, nemški lovski terier z imenom **Blitz**.

Naša odločitev je bila premišljena in zavedala sem se, da pes ni igračka, ki jo z leti zavržeš.

Učenje Blitzja sem prilagodila igri, že ko je bil mladiček. Opazila sem, da imajo lovci in ljudje o nemških lovskih terierjih precej različna, v glavnem negativna mnenja. Nekateri menijo, da so to zelo krvoločni psi, in jih ne marajo. Z očetom sva dokazala, da ni tako. Res je, da imajo v značaju ostrino, kar je za njihov namen prav, saj jo za delo pod zemljo, na jazbeca in lisico potrebujejo, niso pa krvoločni! Prepričana sem, da je vsak pes tak-

Tina Steffe z Blitzem ob številnih pokalih, ki sta jih skupaj osvojila na razstavah in tekmovanjih.

Takole pa Blitz prinaša fazana...

šen, kakršnega vzgoji lastnik. In to sem tudi dokazala! Moj Blitz je živ dokaz, da je pes takšen, kakršnega vzgojiš, saj je naš pravi hišni ljubljencek. Doma je mirnega značaja, ki leno poležava na fotelju, tako da včasih zaspija skupaj v moji postelji. Pri ljubljen je med ljudmi in prijate-

li, vztrajno in neutrudno prinaša vrženo žogico in druge predmete. Ko pa potrebuje hrano, se mi prilizuje tako, da se postavi na zadnje tačke ter me milo gleda – manjka mu le še beseda!

Živo se spominjam mojega očeta, ko se je vrnil z vzrejne preizkušnje, kjer mu je nek lo-

vec dejal, da so terierji za delo v rovu in ne za »šminkerje«. Predstavljal si je, da je Blitz samo lepega telesa, vendar neuspešen pri lovskem praktičnem delu v lovišču. Dokazal pa je, da je tudi odličen delovni pes, saj je oče opravil z odličnim uspehom naslednje delovne izpite: **PNZ – preizkus naravnih zasnov (delovni izpit za lov)**, **tekmo po krvnem sledu in vzrejni pregled ter VP-1 – izpit šolanja lovskih psov – vodnik**. Na lovu je vsestransko uporaben in ubogljiv delovni lovski pes – kot jamar, krvosledec, gonil velike in male divjadi, šarivec, pa tudi prinašalec male pernate divjadi na kopnem in iz vode. Največji uspeh je dosegel, ko je leta 2001 postal prvi in edini šampion (**Ch. SLO**) med nemškimi lovskimi terierji v 81-letni zgodovini slovenske kinologije. Z malo objektivnosti in poštenosti s strani posameznikov v lovski kinologiji bi bil lahko Blitz – na podlagi svojih doseženih razstavnih in lovskih (delovnih) dosežkov po podatkih FCI-ja iz Bruslja – tudi mednarodni prvak v lepoti (**Ch. Int.**), kar v kratkem tudi pričakujem. Tako bi se uresničile moje dolgoletne sanje. O tem pa morda kdaj drugič. Naj se še pohvalim, da je na enaintridesetih lepotnih razstavah dosegel odlično telesno oceno – 1-krat prvak mladih, 23-krat CAC – SLO, 2-krat CAC HR, 11-krat CACIB, 23-krat BOB, 1-krat R. CAC, 3-krat R. CACIB, 2-krat naslov Slovenski klubski prvak, 2-krat R. BOG, 1-krat BOG 3 in 1-krat BOG 4.

Tudi na EURODOGSHOW-u (evropska kinološka razstava) v Bratislavi sem 4. 10. 2003 nastopala z njim v Junior Handlingu in se dobro uvrstila v finalni izbor, kar je zame izreden uspeh (glej Lovec, št. 12/03, str. 616). V lepotnem standardnem tekmovanju na isti razstavi sem dosegla s Ch. Blitzem v skupini FCI III – razred šampionov – prvakov – odlično 2. mesto v Evropi.

V komaj treh letih sem z velikim trudom in odrekanjem z mojim Blitzem dosegla na področju kinologije (prav tako lovske) veliko uspehov pri nas in v tujini in tako prejela veliko priznanj, nazivov, pokalov in nagrad. Do junija letos se bom še bolj intenzivno pripravila za evropsko prvenstvo v Španiji »Barcelona 2004« in tam ponosno zastopala slovensko kinologijo. Upam, da bom zabeležila ponoven uspeh.

Tina Steffe

Franca Štrabeka.

Franc je bil res lovska legenda, pa borec znamenitega Lackovega odreda in zaslužni krajan.

Franc se je rodil 29. 12. 1920 na Kapli na Kozjaku kot sin kmeta Jožefa, ki je bil prav tako vnet lovec. Velika kmetinja terja predanost in zvestobo do obdelovanja površin, pa tudi skrb za živinorejo. Kljub vsem težavam Franc nikoli ni pozabljal na lovstvo in divjad.

Leta 1941, ko je okupator brez milosti vdiral na slovensko ozemlje, je Franc odločno rekel: »Ne!« Pri- družil se je borcev Lackovega odreda in se bojeval do konca vojne. Navadno pa je tako, da ko je enega zla konec, se pojavijo težave druge. Potrebna je bila ponovna oživitve kmetije in poskrbeti je bilo treba za nadaljnje življenje. Toda lovska žilica Francu ni dala miru. Bil je eden od ustanoviteljev LD Kapla, kjer je prevzemal številne zadolžitve. Od ustanovitve do smrti je bil član UO in stalni vodja revirja. Starešina je bil od leta 1976 do leta 1980, član NO od leta 1990 do leta 1994, član DK od leta 1994 do leta 1996. LZS ga je odlikovala z znak za lovske zasluge in redom III. stopnje. Kot zaslužni odbornik je dobil tudi priznanje Lovske zveze Maribor.

Premalo je prostora, da bi lahko opisali ves njegov prispevek pri gradnji lovske kočice, kajti vsaka akcija je bila zanj nov izziv. Bil je oporni stebel mlajšega lovskega kadra na vseh področjih. Nepozabno je tudi njegovo vodenje tujih lovske gostov, ki so s seboj odnesli najlepši vtis iz LD Kapla. General Stane Potočar je bil najbolj navdušen nad Štrabekom in Kaplo. Večkrat je poudaril, da ima Karadjordjevo veliko in bogato lovišče, nimajo pa Štrabeka in Kaple – bisera obmejne lepote.

Prav tu, na Kapli, v tem kotičku lepe slovenske domovine, se je začela in tudi končala življenjska pot našega Štrabeka. Bil je tisti lovec, ki je v lovstvo vtikal neuničljive niti lovske in tovariške iskrenosti ter poštenosti. Skratka, bili smo in bomo ponosni nanj!

LD Kapla - N. K.

Šentviški lovci smo se sredi septembra v globoki žalosti zadnjič poslovili od priljubljenega člana naše lovske družine, **Bogomirja Lična** – Pikija, ljubečega moža, očeta in dedka, ki je umrl 12. 9. 2003.

Kakor temna ujeda z jasnega je pred meseci med nas iznenada planila zlovesča vest, da je Bogo na Golniku. Tolažili smo se in upali, da ga bodo rešili njegova vedra narava in srednja leta, saj se ni dopolnil 60 let. Zahrbna bolezen je bila žal močnejša in ji je podlegel.

Bogo se je rodil leta 1944, ob koncu druge svetovne vojne, očetu Rihardu, beguncu iz zaslužene Primorske. V Ljubljani se je poročil z Bogovo materjo Gabrijelo in v Kosezah vodil mizarsko delavnico. Po osnovni in obrtni šoli se je Bogo pri njem izučil in nato sedemnajst let delal v očetovi

delavnici. V medvoškem podjetju Sora je nadaljeval to zdravju nenaklonjeno delo vse do zadnjega.

V našo LD Toško Čelo se je vključil pred dvema desetletjema in ji je bil predan z vsem srcem. Ves čas je bil delaven, skromen in pošten lovec, predvsem ljubitelj narave in prijatelj ter gojitelj divjadi. Skrbel je za svoj strokovni razvoj kot malokdo v naši družini. Opravil je lovskočuvajski tečaj in nato izpit za lovskega tehnika. Hkrati se je v LD razdaljal v številnih funkcijah in zadolžitvah: dva polna mandata je bil predsednik disciplinske komisije (od 1994 do 1998 in od 1998 do 2002); skoraj enako dolgo je vodil skupino, ki je upravljala pridobljenim »loviščem«; na tradicionalnih strelskih tekmovanjih je bil dolgoletni vodja pri metalnih strojih. Lovska zveza Slovenije ga je zato odlikovala z znakom za lovske zasluge.

V družini je bil nadvse priljubljen zaradi svojega tovariškega, spoštlivega, plemenitega odnosa do soljudi, narave in okolja, predvsem pa zavoljo vedrega in družabnega značaja. Bil je izredno bister in duhovit. Če je bil Piko z nami na lovu, posvetu, prireditvi ali srečanju, je bil dan dvakrat prijetnejši, vesel in sproščen.

Cestokrat pa je bil njegov humor trpek in grenak. Slutili smo, da skuša z njim preseči svoje nemajhne življenjske tegobe in stiske.

Ob zadnjem slovesu je njegovo priljubljenost potrdila množica pogrebcev. Na lovskega pogrebu smo mu zapeli žalostinke, gomilo pa mehko postlali s smrekovimi vejicami iz polhograjskih gozdov, ki jih je tako ljubil. V imenu sodelavcev iz tovarne Sora – zapustil jih je tik pred upokojitvijo – se je poslovil direktor, najstarejši član LD Toško Čelo pa je izrazil vso našo bolečino ob prezgodnjem slovesu. Izrekel mu je zahvalo za vse, kar je storil za sloven-

sko zeleno bratovščino, posebno za našo lovsko družino.

Dragi Bogo, pogrešali te bomo! Hvala ti za tovarništvo in zvestobo, za tvojo sproščeno, ljudsko vedrino! V naših srcih ostajaš z najlepšimi spomini. Mirno počivaj v prostranstvu večnih lovišč.

LD Toško Čelo - L. P.

Po hudem boju z zahrbtno boleznijo je 22. 10. 2003 ugasnilo plemenito življenje spoštovanemu in cenjenemu članu LD Trbovlje **Romanu Müllerju**.

Roman se je rodil leta 1920 v Ljubljani, kjer je preživel dijaška in študijska leta. Med vojno je kot študent sodeloval v OF Ljubljane, zato so ga Italijani zaprli in poslali v koncentracijsko taborišče Gonars. Po vrnitvi je leta 1949 diplomiral na Pravni fakulteti v Ljubljani. Življenjska pot ga je leta 1950 pripeljala v Trbovlje, kjer je bil do leta 1956 sodnik na Okrajnem sodišču. Nato se je vrnil v Ljubljano na Ministrstvo za pravne zadeve. Leta 1958 se je vrnil v Trbovlje in med prvimi v Zasavju odprl odvetniško pisarno. Bil je znan zasavski odvetnik vse do upokojitve. V Trbovljah se je leta 1958 poročil in si ustvaril svoj dom. Kot ljubitelj narave si je v okolici Trbovelj zgradil vikend hiško, kamor je zelo rad zahajal.

Leta 1973 se je odločil, da postane lovec, član LD Trbovlje. V naravi ob opazovanju divjadi je našel svojo prepotrebno sprostitiv in veselje. Rad se je udeleževal skupnih lovov, za lovišče za katerega je bil zadolžen, pa je vzorno skrbel.

Med lovci naše LD je Roman zapustil globoko in vidno sled. Vsi smo ga cenili kot zadržanega in zelo pre-

udarnega sočlana. Od leta 1977 pa do leta 2003 je bil zelo aktiven član UO LD. Ves ta čas je bil tudi predsednik DR LD. Vsa leta je sodeloval pri sestavi in skrbel za spoštovanje internih aktov LD. Vedno jih je po potrebi sprti prilagajal republiške- mu zakonu, zlasti ob spremembah. Pri obravnavi lovske prekrške je bil do vsakega obravnavanega člana vedno natančen in korekten.

Zaradi dobrega poznavanja lovske in splošne zakonodaje je od leta 1978 pa do leta 2003 v Zvezi lovske družin Zasavje skrbel za pripravo in spremembe lovske zakonodaje, zlasti v prestopnem obdobju, ko smo se tudi slovenski lovci osamosvojili. Hkrati je bil v Zasavski območni zvezi tudi predsednik Disciplinskega razsodišča.

Za prizadevano delo v LD in v ZLD Zasavje je LZS Romana Müllerja odlikovala z znakom za lovske zasluge in z redoma III. in II. stopnje.

Romana smo vsi zasavski lovci spoštovali in cenili, zato je bilo slovo od njega še težje. Na zadnjem slovesu se je zbralo veliko predstavnikov LD z lovske prapori, članov zasavskih družin ter Lovski pevski zbor in lovske rogisti Zasavske zveze. Roman bo večno počival na kraju, ki je obdan z gozdovi oziroma loviščem naše družine, člani pa ga bomo ohranili v trajnem in lepem spominu.

LD Trbovlje - P. M.

Lovci LD Gradišče - Košana smo se 26. 10. 2003 na pokopališču v Dolnji Košani poslovili od našega člana **Franca Dolgana**, ki je umrl 25. 10. 2003. Zibela

ka življenja mu je stekla 16. 6. 1934 v prelepi vasi Stara Sušica v Košanski dolini v delavski družini. Tudi njegov oče je bil vzoren lovec naše LD.

Tako je Franc kot otrok in mlad fant spremljal očeta na lovske pohode. Po končani osnovni šoli v Dolnji Košani je poklicno šolo vodoinstala- terja končal v Postojni in ta poklic opravljal do upokojitve. Zadnja leta pred upokojitvijo in po njej je s svojo družino živel v vasi Nova Sušica. V lovske vrste se je vključil leta 1957, in sicer v LD Gradišče - Košana in ostal tu član vse do prezgodnje smrti.

Lovski izpit je opravil leta 1962. Kot marljivemu in zelo sposobnemu članu so bile zaupane mnoge, zelo odgovorne funkcije. Bil je učitelj in mentor mnogim mladim lovcem. Od leta 1981 do leta 2003 oziroma do izteka življenjske poti je bil član IO LD in vodja hladilnice ter zbiralnice za uplenjeno divjad v naši LD, od leta 1987 do 2003 je bil praporščak, od leta 1991 do 1999 predsednik Komisije za ocenjevanje škode od divjadi, od leta 1999 do leta 2003 pa predsednik Disciplinske komisije in referent za lovske turizem. Vse naloge, ki so mu bile zaupane, je opravljal vzorno in z veliko ljubeznijo.

Ob tvojem mnogo prezgodnjem grobu ti je bila izrečena še poslednja zahvala za vse, kar si dobrega storil za lov in divjad. Otožen glas lovskega roga in strel iz lovskega puška so naznanili, da je zate, dragi Franc, lov za vedno končan. Boleč, vendar lep spomin nate pa bo večno ostal v naših srcih.

LD Gradišče - Košana - A. B.

Iz lovske vrste so za vedno odšli tudi:

Franc Prusnik, LD Vodice,
* 13. 9. 1931, † 23. 10. 2003.

Danilo Šolar, LD Vodice,
* 1. 9. 1925, † 29. 10. 2003.

Janko Pečarič, LD Metlika,
* 11. 10. 1913, † 4. 4. 2003.

Jože Grabnar, LD Polšnik,
* 11. 1. 1937, † 23. 8. 2003.

Franc Vodenik, LD Polšnik,
* 18. 9. 1929, † 11. 10. 2003.

Jože Zorko, LD Krško,
* 26. 2. 1935, † 3. 12. 2003.

Bogdan Valenčič, LD Kozlek,
* 16. 6. 1921, † 23. 11. 2003.

Rudi Blazinšek, LD Kajuh,
Šmartno ob Paki,
* 18. 4. 1927, † 10. 12. 2003.

Gregor Šnajder, LD Sv. Ana,
* 16. 6. 1979, † 8. 12. 2003.

Friderik Majer, LD Sv. Ana,
* 4. 2. 1929, † 2. 5. 2003.

Slavko Rozman, LD Trzin,
* 28. 9. 1919, † 12. 12. 2003.

Marija Tavčar, LD Šmarna gora,
* 20. 9. 1917, † 11. 12. 2003.

Emil Tratnik, LD Col,
* 7. 7. 1929, † 30. 6. 2003.

Stanko Volk, LD Grgar,
* 24. 9. 1921, † 2. 12. 2003.

Anton Podveršič, LD Grgar,
* 21. 1. 1936, † 27. 12. 2003.

Ludvik Stare, LD Tuhinj,
* 9. 11. 1943, † 9. 12. 2003.

Janez Krušec, LD Medvode,
* 14. 3. 1953, † 18. 12. 2003.

Ivan Žemva, LD Jesenice,
* 27. 12. 1921, † 18. 12. 2003.

Štefan Kos, LD Žalec,
* 26. 12. 1969, † 29. 4. 2003.

Štefan Painkret, LD Žalec,
* 11. 11. 1957, † 22. 7. 2003.

Franc Strah,
LD Videm, Dobropolje,
* 8. 8. 1928, † 18. 12. 2003.

Dragan Rot, LD Bovec,
* 13. 12. 1947, † 1. 1. 2004.

Mirko Rajh, LD Ljutomer,
* 24. 12. 1912, † 19. 8. 2003.

Ivo Koprivnik, LD Ljutomer,
* 12. 8. 1943, † 3. 11. 2003.

Branko Slavič, LD Ljutomer,
* 30. 3. 1941, † 22. 11. 2003.

Janez Zemlič, LD Negova,
* 4. 8. 1934, † 12. 9. 2003.

Janez Hlebanja,
LD Kranjska Gora,
* 24. 6. 1928, † 8. 11. 2003.

V prejšnji številki je bilo navedeno, da je umrl **Jože Hlebanja**.

Za neljubo napako se opravičuje-

mo. - Uredništvo

Umrlim časten spomin!

Proslavili smo 25-letnico LKD Kočevje

LKD Kočevje je 25. 10. 2003 praznovalo 25-letnico obstoja. V sklopu prireditev so člani organizirali tudi brakado, ki se je začela in končala pri brunarici v Dolgi vasi pri Kočevju. Udeležilo se je veliko ljubiteljev lova s psi goniči. Zbrane sta v uvodu pozdravila predsednik LKD Kočevje **Jože Špehar** ter **Iztok Ož-**

prebudila nepopisne lovske užitke. Čeprav se lov ni končal z uplenom, naše navdušenje ni bilo nič manjše. Vsi zadovoljni smo se vrnili z lova v brunarico, kjer je sledil uradni del.

Zaslužnim članom LKD Kočevje smo podelili odlikovanja KZS in priznanja LKD. Na kratko ponovimo zgodovino LKD Kočevje. Ustanovljeno je bilo 16. 12. 1978. Za ustanovitev je bila zadolžena takratna kinološka komisija pri ZLD Kočevje, katere predsednik je bil

Foto: L. Tomšič

Del sedanjega vodstva LKD Kočevje: od leve: Jože Kalan - predsednik strokovne komisije, Jože Špehar - predsednik LKD in Miran Petek - tajnik.

Jutranji zbor članov LKD Kočevje, ko so se zbrali pri brunarici v Dolgi vasi pred brakado, ki je nato potekala v lovišču GL Medved - Kočevje.

bolt, direktor GL Medved - Kočevje, ki nam je za brakado odstopilo del svojega lovišča. Nato je sledil prikaz visokonogih goničev na Kočevskem s komentiranjem predsednika vzrejne komisije za goniče pri KZS **Jurija Rihtaršiča**. Defile je komentiral povabljeni gost, dolgoletni tajnik KZS **Jože Vester**.

Temu je sledil lov na zajce in lisice. S pobočja Mestnega hribova, ki ga je dan pred tem pobelil rahel sneg, smo kmalu slišali pesem psov goničev. Pogled na prelepo belo naravo ter poslušanje glasne gonje psov sta v nas

Franc Grebenc, in kinološki referenti območnih lovskih družen. Levji delež priprav je nosil **Jaka Lavriša**, ki je sodeloval pri pripravi vseh ustanovnih aktov, pravil društva, pri delovanju društva, v stikih do ZLD Kočevje ter drugih aktov in delovanja društva.

V izvršni odbor LKD Kočevje so bili izvoljeni: **Franc Grebenc** – predsednik, **Jože Kalan** – podpredsednik, **Mirko Stržičar** – tajnik, **Franc Hrovat** – blagajnik ter člani **Mirko Lavrič**, **Anton Žužek**, **Ivan Virant**, **Justin Žibert** in **Alojz Poje**.

Predsednik strokovne komisije LKD Kočevje Jože Kalan izroča kinološko odlikovanje, red II. st., zaslužnemu lovskega kinologu, članu LD Velike Lašče, dr. Viktorju Čeču.

Društvo si je neprestano prizadevalo za napredek lovske kinologije tako pri vzreji kot na področju organizacije prireditev. K tem nalogam stremi tudi sedanje vodstvo LKD, ki ga sestavljajo: **Jože Špehar** – predsednik, **Anton Križ** – podpredsednik, **Miran Petek** – tajnik, **Marija Kalan** – blagajničarka, **Jože Kalan** – predsednik strokovne komisije, **Klemen Mohorič** – član in **Ciril Oiclj** – član.

Ko pregledujemo 25-letno delo, ugotavljamo, da je bilo prizadevanje in uspešno. Dosegali smo dobre rezultate predvsem v času predsedovanja pokojnega **Ivana Bartola**. Uspešno sodelujemo s KZS in njenimi organi ter z organi ZLD Kočevje in območnimi LD. Pohvaliti moramo lovce GL Medved - Kočevje in GL Snežnik - Kočevska Reka, saj njihovi vodstvi izkazujejo izrazito kinološko naravnost, zato tudi poklicni lovci žanjejo lepe uspehe.

Ne bomo naštevali zaslužnih in manj zaslužnih članov, ker bi katerega zaslužnega gotovo nehote izpustili. Skupni cilj vseh članov je napredek lovske kinologije, ki si ga želijo uresničevati vsi.

Uradnemu delu naše prireditve ob 25-letnici je nato sledil še kulturno-družabni del, ki so ga popestrili člani Moškega pevskega zbora Kočevje, lovci pa so se v prijetnem vzdušju in ob izmenjavi bogatih kinoloških izkušenj družili še kar nekaj časa.

Na koncu bi se radi zahvalili vsem, ki so kakor koli pripomogli pri izpeljavi naše slavnostne prireditve.

Miran Petek

Uspešno delo LKD Gorenjske v minulem letu

Tudi v letu 2003 smo v LKD Gorenjske uspešno izpeljali vse prireditve, ki smo jih organizirali.

Na spomladanskem tečaju smo izšolali kar lepo število psov in njihovih vodnikov, zadovoljni smo bili tudi z udeležbo na telesnem ocenjevanju lovskih psov vseh pasem. Kakovost pripeljanih psov je bila dobra. Še posebno smo zadovoljni z vodniki goničev, ki so se v velikem številu udeleževali lanskih razstav in dosegali zavidljive uspehe. Pripomogli so k promociji naših goničev v svetu. Veliko zanimanje zanje se je pokazalo prav na evropski razstavi v Bratislavi, saj mnogi med obiskovalci in razstavljalci niso poznali naše kinologije.

Lovska uporabnostna tekma po KS za vse pasme lovskih psov

Ta prireditev, katere podnaslov je bil tudi **Memorial Slavka Fabjana**, je bila ena izmed pomembnejših tekem, ki smo jih organizirali lani.

V zgodnji jeseni, 18. septembra lani, so namreč minila tri leta, odkar je ugasnilo plemenito

Foto: N. Omejc

Pokojni zaslužni kinolog Slavko Fabjan (in njegov Ben), po katerem se imenuje memorialna lokalna uporabnostna tekma lovskih psov v delu po krvnem sledu, ki jo prireja LKD Gorenjske.

srce Slavka Fabjana. Bogovi narave so mu v zibelko položili ljubezen ter spoštovanje do narave, živali in soljudi, kar ga je spremljalo vse življenje. Že kot otrok je rad zahajal v domače gozdove, ki so obdajali njegovo rojst-

no vas. Mladenič je še bil, ko se je pridružil zeleni bratovščini. Predan pravičnemu lovu, pripravljen prijeti za vsako delo je vse do konca prekratkega življenja v LD Jošt opravljal pomembne funkcije. Slavca, kot smo mu rekli, še najbolj pogrešamo prijatelji kinologi. Poleg službenih obveznosti, skrbi za družino, je bil nepogrešljiv tudi kot mentor mladim lovcem in kinologom. Vsem je pomagal po svojih najboljših močeh. Član LKD Gorenjske je bil vse od leta 1987. Zanj ni bil pomemben čas, ko se je s svojim krvosledcem Arijem odpravil, da bi rešili muk prenekatero obstreljeno divjad. S svojo nesebičnostjo, bogatim znanjem in izkušnjami je svojo pot končal kot gospodar našega LKD.

Prav v njegovem priljubljenem lovišču je bila 24. 5. lani tekma in uporabnostna preizkušnja v delu po krvnem sledu za vse pasme lovskih psov njemu v spomin. Prireditve smo organizirali skupaj z LD Jošt. V slabih razmerah za delo je preizkušnjo od devetih udeležencev parov opravilo šest parov. Večina tekmujočih psov je bila prvič ocenjena, zato je prireditve potekala po Pravilniku o uporabnosti preizkušnji v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov.

Prireditve se je začela zjutraj pred kočo na Čepuljah. Zbrane sta pozdravila starešina LD Jošt **Anton Šubic** in vodja prireditve **Milan Hafnar**. Po žrebanju štartnih števil so se tekmovalci s sodniki in njihovimi spremljevalci podali v lovišče, kjer so približno 16 ur prej položili umetne krvne sledove. Poleg tekmovalcev, Slavkovih sorodnikov, ljubiteljev krvosledništva in tistih, ki smo Slavca imeli preprosto radi, se je prireditve udeležilo kar 14 lovskih pripravnikov, katerim je **Marko Mali**, predsednik sodniškega zbora,

Zmagovalci na lokalni tekmi goničev (Križna gora, 11. 10. 2003). Od leve: Marjan Raztresen z Jolo, Lado Raztresen z Medom in Daniel Kirbus z Nikom.

predstavil pomen tovrstne preizkušnje. Ogledali so si tudi praktično delo psa in vodnika na umetni krvni sledi. Po Maljevi oceni so bili doseženi rezultati povprečni. Sodniki **Alojz Mlakar**, **Zdravko Kosmač** in **Franc Zagoričnik** so sešteli točke in razglasili rezultate:

1. mesto: **Primož Rutar** in hanovrski barvar **Cibo** (160 točk – I. n. r.), 2. **Boris Kozinc** in bavarška bavarka **Ajka** (138 točk – II. n. r.), 3. **Anton Logar** in nemška prepeličarka **Alka** (134 točk – II. n. r.).

Poleg praktičnih nagrad so zmagovalci prejeli pokale, ki jih je podelila žena pokojnega Slavca.

Dan smo končali z družabnim srečanjem in obujanjem spominov na v naših srcih in mislih še živečega Slavca.

Lokalna tekma goničev

To je bila zadnja prireditve LKD Gorenjske lani (11. 10. 2003), ki smo jo pripravili skupaj z LD Križna gora, ki se je izkazala kot dober gostitelj. Tekmovanja se je udeležilo 11 vodnikov z 12 psi. Zbrane je v sončnem jesenskem jutru pred lovskim domom na Križni gori pozdravil vodja tekme **Tine Šin-**

ko. Po končanem žrebanju štartnih števil je vodja sodniškega zbora **Jurij Rihtaršič** tekmovalce seznanil s pravili in potekom tekmovanja. Po opravljenih formalnostih so se tekmovalci in sodniki s svojimi spremljevalci odpravili na delo v lovišče. Kmalu je s pobočij Križne gore zavzvonila pesem goničev, tako da je večina od njih svoje delo uspešno opravila. Nato sta sledila še delo po vlečki in preizkus strelomirnosti psov. Nestrpnost smo pričakovali ocene sodnikov: **Lojzeta Mlakarja**, **Jožeta Vestra**, **Zdravka Kosmača**, **Darka Grošlja** in **Jureta Rihtaršiča**. Tekmovanje je uspešno opravilo 10 tekmovalcev. Prvi trije so prejeli pokale, drugi pa praktična darila; prvouvrščeni tudi prehodni pokal.

1. mesto sta dosegla **Lado Raztresen** in posavski gonič **Medo** (210 točk), 2. **Marjan Raztresen** in posavska gonička **Jola** (184 točk), 3. pa **Daniel Kirbus** in istrski gonič **Nik** (180 točk).

Žal dan ni bil naklonjen Jožetu Ržku in njegovemu veteranu, večkratnemu prvaku Ariju. Čeprav tekme ni uspešno opravil, nas je s svojo prisotnostjo počastil naš dolgoletni predsednik strokovnega sveta in predsednik vzrejne komisije za goniče **Stane Hribernik** s svojo istrijanko Bistro, kateremu je bolezen onemogočila nadaljnje delo z goniči, katerim je namenil večino svojega časa.

Nevenka Omejec

OBVESTILO

Vse lastnike oz. imetnike psov **resastih jazbečarjev**, poležanih 2. 4. 2002 in 13. 1. 2003, **vzreditelja Antona Gregoriča**, **Hrib 114**, **1318 Loški Potok**, obveščamo da so psi po ugotovitvah strokovne komisije, na podlagi sodniških poročil s telesnih ocenjevanj, spoznani za nepasemske.

Lastniki imajo možnost zamenjave psov oz. do povrnitve stroškov.

Ljubljana, 29. 12. 2003

Klub ljubiteljev psov jamarjev

Strokovna komisija in Upravni odbor KLPJ

Predvidena legla lovskih psov

Nemški lovski terierji (SLRLt):
o: 5/I, m: 4/I, 10. 12.,
Boštjan Končan, Podlipa 60 a,
1360 Vrhnika.

Brak-jazbečarji (SLRBj):
o: 4/I, m: 4/I, 23. 1.,
Emil Bezgovšek, Lahomno 24,
3270 Laško.

Nemški zimavci (SLRNŽ):
o: 5/JZP-227 t, VUP-319 t, II.,
m: 4/ŠPP, II., 6. 1.,
Branko Ivančič, Unec 4,
1381 Rakek.

Nemški kratkodlaki ptičarji (SLRNkp):
o: 5/PZP-45 t, JZP-174 t.,
VD-I. n. r., ŠPP-II. n. r., m:
4/PZP-51 t., JZP-173 t., 22. 2.;
Vladimir Kobal, Kidričeva 15,
5270 Ajdovščina.

Zlati prinašalci (SLRGR):
o: 5/I B, m: 5/II., 3. 12.;
Jože Vester, Zvirče 84,
4190 Tržič.
o: B razred, m: B razred, 2. 1.,
Marjan Očepek, Zabava 3,
1411 Izlake.

o: 5/I, m: 4/II, 25. 1.;
Stanislav Repovž, Tomšičeva 50,
4270 Jesenice.
o: 5/II, m: 4/II, 3. 2.;
Ana Selič, Krmčeva ul. 8,
1260 Ljubljana - Polje.
o: B razred, TPR-I. n. r., m:
B razred, 15. 2.,
Uroš Erjavec,
Pot v Češnjice, 5280 Idrija.

Labradorci (SLRLR):
o: LPPR, m: LPPR, 8. 12.,
Zinka Rován, Kolomban 77,
6280 Ankarán.
o: PNZ, m: LPPR, 18. 12.,
Zinka Rován, Kolomban 77,
6280 Ankarán.
o: 4/VPR, m: 4/II, VPR-II., 5. 1.,
Erik Trček, Industrijska ul. 5,
4226 Žiri.
o: I, m: 4/I, 6. 1.,
Jože Vester, Zvirče 84, 4290 Tržič
o: B razred, m: B razred, 10. 1.,
Vinko Bolta, Gozdna pot 5,
1261 Ljubljana - Dobrunje.
o: 5/II., VPR, m: 4/I, 11. 2.,
Stefan Žun, Sp. Duplje 1e,
4203 Duplje.

*Ljubljana, 6. 1. 2004
Kinološka zveza Slovenije*

Zbor tekmovalnih parov na lokalni tekmi goničev 11. 10. lani pred lovskim domom LD Križna gora.

Mali oglasi

Prodaj mlade resaste jazbečarje, potomce odličnih staršev, stare 3 mesece. Tel.: 041/581-508.

Prodaj Suhlovo šibrenico brezpetelinko, kal. 12 - 12. Tel.: (01) 53-49-432, od 8. do 12. ure.

Kupim šibrenici; petelinko in brezpetelinko poljubnega kalibra ter **karabinko**, kal. 7 x 64. Tel.: (01) 23-28-229 od 8. do 12. ure.

Gumbi iz jelenje roževine za lovske kroje in lovske jope. Izdeluje Anton Intihar, Kamnik pod Krimom 8/a, 1352 Preserje. Tel.: (01) 36-31-293.

Prodaj češko bokarico, kal. 7 x 57 R/16, s str. daljnogledom Kahles 6 x 42 (suhlska montaža). Tel.: (01) 36-27-274.

Izdelujem lovske motive na lesu. Pokličite po tel.: 051/34-62-95.

Prodaj nemške prepeličarje odličnih, delovnih staršev. Leglo 24. 12. 2003. Tel.: (05) 305-70-28, 041/57-29-26.

Prodaj karabinko, kal. .243 Win., s str. daljnogledom, za 190.000 sit. Tel.: (01) 70-56-118.

Prodaj lepo, 8 mesecev staro psičko pasme brandel brak. Tel.: (04) 512-78-20; 041/450-576.

Prodaj 20 lisičjih kozuhov (ustrojenih). Tel.: 041-84-46-62.

Prodaj strelni daljnogled Swarovski in dvogled Swarovski. Tel.: 031/778-624.

Ugodno prodaj češko bokarico, kal. 7 x 57 R/16, s str. daljnogledom 6 x 40 in dvogled Swarovski 10 x 40. Tel.: (05) 652-75-90.

Prodaj češko bokarico, kal. 7 x 57/12, Brno, s str. daljnogledom. Tel.: 031/594-944.

Prodaj MK puško TOZ 18 s str. daljnogledom in menjalno cevjo, kal. 12/12. Cena po dogovoru. Tel.: (01) 75-49-299.

Prodaj nemške lovske terierje, stare 2 meseca, odličnih staršev (ocene 5/1.), iz odlične delovne linije. Tel.: 041/752-474.

Prodaj dva merjasca v 4. letu starosti z izrednimi zasnovami. Tel.: 041/513-535.

Prodaj goniča, stara 7 mesecev. Tel.: (02) 88-53-314.

Prodaj bavarsko barvarko, staro 10 mesecev. Tel.: 041/528-097.

Prodaj kombinirano bock puško - Borovnik-Borovlje, kal. 7 x 65 R/12, z menjalnimi cevmi 12/12, s strelnim daljnogledom 3,5-9 x 40 ter optično piko in **karabinko** Mannlicher, kal. .222, s str. daljnogledom 6 x 42. Tel.: 041/528-969.

Nudimo vam strokovno pomoč pri sestavi letnega obračuna za društva. ASIST BIRO, d.o.o. Medvode Tel.: 041-230-733

Prodaj češko bokarico, kal. 16/7 x 57 R, s str. daljnogledom Kahles 6 x 42 (suhlska montaža) in menjalne cevi 16/16. Puška je odlično ohranjena. Cena 160.000 sit. Tel.: 040/796-713.

Prodaj češko bokarico, kal. 12/7 x 65 R, z menjalnimi cevmi 12/12 in strelnim daljnogledom Kahles 6 x 42 (suhlska montaža), zelo lepo ohranjeno. Cena 210.000 sit. Tel.: 041/777-057.

Prodaj 2 mlada nemška kdl. ptičarja (samčka); leglo 16. 11. 2003. Oče je avstrijski plemenjak. Aleksander Košuta, Šempas; (041/518-741).

Prodaj jelene-damjake in muflone. Pokličite zvečer po tel.: (01) 51-16-676.

Prodaj posavska goniča (samčka in samička), stara 3 mesece, odličnih staršev. Tel.: (03) 580-51-78.

Kupim ruševčeve krivce. Tel.: 031/802-965.

Kupim karabinko, kal. 7 x 64; 8 x 57; .308 Win. ali .30 - 06, s kakovostnim str. daljnogledom (Swarovski, Zeiss, Kahles). Tel.: 041/373-175.

Prodaj borovljsko bokarico (Sodia), kal. 16/7 x 65 R, s str. daljnogledom Swarovski 6 x 42. Tel.: 040/727-959.

Kupim MK puško, po možnosti s str. daljnogledom. Tel.: (01) 361-21-79, zvečer.

Ugodno prodaj karabinko, kal. 7 x 64. Puška je izdelana v puškarni Borovlje, je dobro ohranjena in malo uporabljana. Tel.: 041/911-537 ali (07) 49-25-615.

Prodaj češko bokarico Brno, kal. 7 x 57 R/12, s str. daljnogledom Tasco 4 x 32 in z menjalnimi cevmi 12/12 ter 7 x 57 R/12. Tel.: 041/372-112.

Zaradi bolezni **poceni prodaj** lovske **šibrenice**, kal. 16 - 16. Več informacij po tel.: (03) 56-29-337.

Kupim polavtomatsko pištolo, kal. 9 mm, po možnosti Beretta. Tel.: 031/800-905.

Prodaj karabinko Sava-Kranj, kal. .243, s str. daljnogledom Swarovski z Böhlerjevo cevjo in srebrno gravuro. Tel.: 041/600-595.

Prodaj leglo nemških prepeličarjev - sercev (mati: 5/1, o: 5/1, CAC, CACIB, uvožen iz Nemčije. Tel.: (01) 895-25-49 ali 051/344-321.

Prodaj češko bokarico, kal. 7 x 57 R/16, s str. daljnogledom 6 x 40. Cena po dogovoru. Tel.: 031/715-617 ali (02) 82-39-321.

Prodaj karabinko CZ, kal. 7 x 64, s str. daljnogledom 6 x 42 Kahles in RD optično piko (oboje suhlska montaža). Tel.: (02) 745-26-51.

Prodaj puški šibrenici; Monte Carlo, kal. 12 - 12, rusko

šibrenico Baikal, kal. 12 - 12, in **risanico** Remington, kal. .223 Rem. Vse puške so v odličnem stanju. Tel.: 031/692-225.

Izdelam vam valilnice za ptice duplarice. Montiram vam tudi lovske trofeje vseh vrst na naravne podložne deščice. Tel.: (01) 895-15-96.

Prodaj malo uporabljano karabinko, kal. .223 Rem., s str. daljnogledom in naprožilom. Tel.: (05) 309-50-30 ali 041/212-993.

Prodaj malo nošen lovski kroj Mura, št. 54, in odlično

NAČRT KINOLOŠKIH PRIREDITEV

LKD GORICA - Nova Gorica za leto 2004

17. APRIL 2004

TELESNO OCENJEVANJE LOVSKIH PSOV VSEH PASEM
Začetek ob 8. uri na plesišču Zeleni gaj pri Dornberku. Prostor je v primeru slabega vremena pokrit. Prijave niso potrebne.

18. APRIL 2004

POMLADANSKA VZREJNA (PZP) PREIZKUŠNJA PTIČARJEV
Zbor ob 8. uri pri Gostišču Olga v Šempasu.
Zadnji dan za prijavo je 30. 3. 2004.

18. SEPTEMBER 2004

PNZ PSOV JAMARJEV
Zbor ob 8. uri pred lovsko kočo LD Hubelj nad Lokavcem.
Zadnji dan za prijavo je 6. 9. 2004.

Na željo bodo vodniki lahko s psi opravljali C preizkušnjo za terierje in A preizkušnjo za jazbečarje.

2. OKTOBER 2004

PNZ GONIČEV IN BRAK-JAZBEČARJEV
Zbor ob 8. uri pred lovsko kočo LD Grgar v Bitežu.
Zadnji dan za prijavo 20. 9. 2004.

9. OKTOBER 2004

UPORABNOSTNA PREIZKUŠNJA V DELU PO UMETNEM KRVNEM SLEDU ZA VSE PASME LOVSKIH PSOV IN SAMOSTOJNA TEKMA PO UMETNEM KRVNEM SLEDU
Zbor ob 8. uri pred lovskim domom LD Kozje Stena na Otlici.
Zadnji dan za prijavo je 27. 9. 2004 (skupno največ 15 psov!).
Samostojna tekma bo organizirana, če se bodo zanjo prijavili najmanj trije tekmovalci.

16. OKTOBER 2004

PNZ GONIČEV IN BRAK-JAZBEČARJEV
Zborna mesto ob 8. uri v Zelenem gaju pri Dornberku.
Zadnji dan za prijavo je 4. 10. 2004.

23. OKTOBER 2004

PNZ ŠARIVCEV IN JESENSKA VZREJNA PREIZKUŠNJA PREPELIČARJEV
Zbor ob 8. uri pred osnovno šolo v Tolminu.
Zadnji dan za prijavo 11. 10. 2004.

23. OKTOBER 2004

JESENSKA VZREJNA PREIZKUŠNJA, ŠIRŠA POLJSKA PREIZKUŠNJA IN POLJSKA PREIZKUŠNJA PTIČARJEV
Zbor ob 8. uri pri lovski koči LD Vipava.
Zadnji dan za prijavo je 11. 10. 2004.

Vodniki morajo spoštovati zadnji dan prijave (poštni žig!). Poznejših prijav ne bo mogoče upoštevati. Prijavite se tako, da na naslov: LKD Gorica-Nova Gorica, Prešernova ulica 17, 5000 Nova Gorica, pošljete obojestransko fotokopijo rodovnika psa, na katerem mora biti tudi ime in priimek ter naslov lastnika psa. V prijavi mora biti navedeno tudi, za katero preizkušnjo prijavljate psa. Na vseh prireditvah morajo imeti vodniki za svoje pse originalen rodovnik in knjižico o cepljenju, iz katere je razvidno, da je bil pes cepljen proti steklini, ter potrjeno zdravstveno stanje psa. Vodniki psov, za katere se na preizkušnji zahteva izdelovanje vlečke, morajo mrtvo divjad prnesti s seboj.

LKD Gorica - Nova Gorica

ohranjeni puški risanici, kal. 7 x 64, in MK puško, s str. dalnogle-
dom. Tel.: 070/262-505 ali (07)
49-64-647.

**Prodajni nemško lovsko te-
rierko, staro 10 mesecev, od-
ličnih staršev. Tel.: 031/406-665
ali (01) 755-13-60.**

**Prodajni gladkodlaki pri-
našalki črne barve, stari 4
mesece, 2 x zaščitno cepljeni.
Tel.: 041/977-273.**

Načrt lovskih kinoloških prireditev LKD Ljubljana v letu 2004

DATUM	PRIREDITEV	ORGANIZATOR	ZBORNO MESTO
10. 2. 2004	Pomladanski tečaj za vodnike lovskih psov vseh pasem	LKD Ljubljana	Tavčarjev dvor na Ježici ob 16. uri
17. 4. 2004	Telesno ocenjevanje lovskih psov vseh pasem	LKD Ljubljana	Stadion ŽAK Ljubljana ob 8. uri
24. 4. 2004	PZP ptičarjev	LD Brezovica	Lovski dom LD Brezovica ob 8. uri
22. 5. 2004	Uporabnostna preizkušnja po umetnem krvnem sledu za vse pasme lovskih psov	LD Taborska jama	Lovski dom LD Taborska jama, na Kremenici, ob 8. uri
28. 8. 2004	Državna tekma v vodnem delu – Pokal mesta Ljubljane	LD Ig in LKD Ljubljana	Lovski dom LD Ig v Dragi pri Igu ob 8. uri
11. 9. 2004	PNZ prinašalcev (retrieverjev)	LD Grosuplje	Bistro Bela griva ob 8. uri
18. 9. 2004	PNZ gonilcev in brak-jazbečarjev	LD Ivančna Gorica	Lovski dom na Goričici ob 8. uri
25. 9. 2004	Uporabnostna preizkušnja po umetnem krvnem sledu za vse pasme lovskih psov	LD Suha krajina	Lovski dom LD Suha krajina ob 8. uri v Ratenci pri Ambrusu
2. 10. 2004	PNZ gonilcev in brak-jazbečarjev	LD Logatec	V Tičnici v Zg. Logatcu ob 8. uri
9. 10. 2004	JZP, PP in ŠPP ptičarjev	LD Brezovica	LD Pšata Tavčarjev dvor na Ježici ob 8. uri
16. 10. 2004	PNZ španjelov in mladinska ter vzrejna preizkušnja nemških prepelčarjev	LD Pšata	Pri gostilni Mangan v Ihanu ob 8. uri
23. 10. 2004	PNZ jamarjev	LD Tomišelj	Lovski dom LD Tomišelj ob 8. uri
24. 10. 2004	Lokalno uporabnostno tekmovanje vseh pasem gonilcev	LD Grosuplje	Bistro Bela griva ob 8. uri

FEBRUAR

Datum	Luna	Sonce	zora/mrak (navtič.)
	vzide	zalide	začet. konec
1. Ne	12:22	3:54	7:26 6:17 18:14
2. Po	13: 4	4:56	7:24 6:16 18:15
3. To	13:54	5:52	7:23 6:15 18:16
4. Sr	14:54	6:39	7:22 6:14 18:18
5. Ae	16: 2	7:19	7:21 6:13 18:19
6. Pe	17:13	7:51	7:19 6:12 18:20 ☺
7. So	18:26	8:16	7:18 6:11 18:22
8. Ne	19:39	8:38	7:16 6: 9 18:23
9. Po	20:52	8:58	7:15 6: 8 18:24
10. To	22: 6	9:18	7:14 6: 7 18:26
11. Sr	23:22	9:37	7:12 6: 6 18:27
12. Ae	-----	9:58	7:11 6: 4 18:28
13. Pe	0:40	10:24	7: 9 6: 3 18:30 ☺
14. So	2: 0	10:56	7: 8 6: 1 18:31
15. Ne	3:19	11:39	7: 6 6: 0 18:33
16. Po	4:32	12:33	7: 4 5:59 18:34
17. To	5:34	13:42	7: 3 5:57 18:35
18. Sr	6:23	14:59	7: 1 5:56 18:37
19. Ae	7: 0	16:18	7: 0 5:54 18:38
20. Pe	7:28	17:37	6:58 5:53 18:39 ☺
21. So	7:51	18:52	6:56 5:51 18:41
22. Ne	8:10	20: 4	6:54 5:50 18:42
23. Po	8:28	21:13	6:53 5:48 18:44
24. To	8:46	22:21	6:51 5:46 18:45
25. Sr	9: 4	23:29	6:49 5:45 18:46
26. Ae	9:25	-----	6:48 5:43 18:48
27. Pe	9:49	0:35	6:46 5:41 18:49
28. So	10:19	1:42	6:44 5:40 18:50 ☺
29. Ne	10:56	2:45	6:42 5:38 18:52

Hubertus
Club d.o.o.

Ljubljana
Ribji trg 3
Tel.: 01/421 41 90
Faks: 01/421 41 91
GSM: 041/618 610
E-mail: hubertus.club@siol.net

MADŽARSKA

LOV NA JELENA
4-dnevni program lova
Z ODSTRELOM JELENA
Z ROGOVJEM ZA BRONASTO
MEDALJO
All inclusive
229.000 SIT

NAMIBIJA

11-dnevni safari
Z ODSTRELOM SEDMIH
KAPITALNIH TROFEJNIH ŽIVALI
All inclusive Ljubljana - Ljubljana
990.000 SIT

JUŽNOAFRIŠKA REPUBLIKA

11-dnevni safari
All inclusive Ljubljana - Ljubljana
690.000 SIT
Ugodni odstrel: impala 200 €;
blesbuck 180 €;
svinja bradavičarka 200 €
bushpig 250 €; springbuck 200 €
Lechwe, Nyala, Reedbuck,
Tsesebe, Waterbuck, Gnu, ...

LOVSKO-KINOLOŠKO DRUŠTVO CELJE

obvešča vodnike lovskih psov, da bo začetek tečaja VP-1 in VP-2 (vaje
poslušnosti) 6. 3. 2004.
Tečaja se lahko udeležijo vodniki s psi, ki so starejši od 7 mesecev. Tečaj
bo vodila inštruktorica in kinološka sodnica Andreja Strajnar.

Prijave pošljite tajniku LKD Celje najpozneje do 20. 2. 2004 na naslov:
LKD Celje, Slavko Vale, Kidričeva 11, 3270 Laško, ali po elektronski pošti
vales@volja.net

Predsednik LKD Celje
Jože Pangerl, dr. vet. med.

Višinska kakovost - sprejemljiva cena LOVSKI DALJNOGLED SANJU 7 x 42 WP

- višinska kakovost slike
- izvrstna vidljivost v mraku
- široko vidno polje
- polnjen z dušikom
- natančna nastaviteljivost
- leska barva

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana, 01/251 08 80, 041 726 011

10-DNEVNI AFRIŠKI SAFARI ZA 2.190 €.

Cena vključuje letalski prevoz iz Ljubljane, z Lufthanso, 6 dni lova v
loviščih Namibije ali Južnoafriške republike, polni penzion. Edino
doplačilo so odstrelne takse po ceniku, npr. oriks že za 280 €, brada-
vičarka 190 € itn. Potovanje v Namibijo z organiziranim spremstvom
od 19. do 28. marca.

Trofeje iz Namibije je mogoče legalno vzeti s seboj ob vrnitvi domov!

NOVA ZELANDIJA (od marca do junija): ODSTREL JELENA z
rogovjem za ZLATO MEDALJO (210 CIC), 3 dni lova ter letalski
prevoz iz Ljubljane za 5.990 €.

KANADA: ČRNI MEDVED IN KARIBU (2 JELENA)
6 dni lova v septembru, v spremstvu PASATA: 1.350 €

Obiščite nas na sejmu Die Hohe Jagd v Salzburgu od 6. do 8.
februarja, v hali 10.

Pasat d.o.o.

>http://www.pasat.si > info@pasat.si > tel. 01/ 428 37 40 > faks 01/ 428 37 44

OPTIČNE PIKE IN STRELNI DALJNOGLEDI

CE 3,5 - 10 x 50 IR
z obojestrnim letem

Strelni daljnogledi Catseye so
namerjeni za lov v najslabših
vremenskih razmerah in v mraku.

Optične pike so namenjene za
hitro streljanje in za streljanje
v razmerah slabše vidljivosti.

BELUGA, d.o.o., Slovenska c. 8, 1000 Ljubljana; (01) 25 10 880, 041 72 60 11